

BEYİN FIRTINAS!

**DAHİLİYE
PROMAX**

Uzm Dr Hanefi Sefa KILIÇKAP

2026 AĞUSTOS

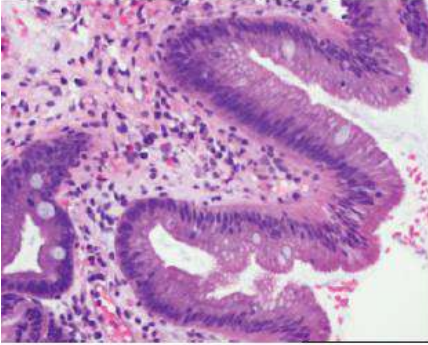
Gastroenteroloji

Barrett Özefagus Yönetimi

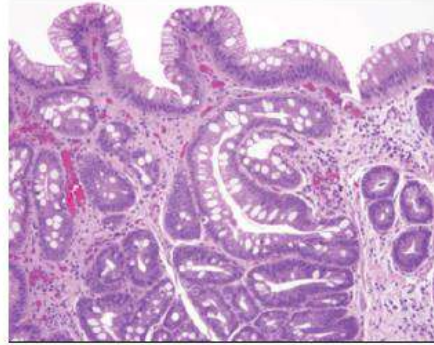
Barrett's yoksa klinik takip yeterlidir

**Barrett's var
ancak displazi yok**

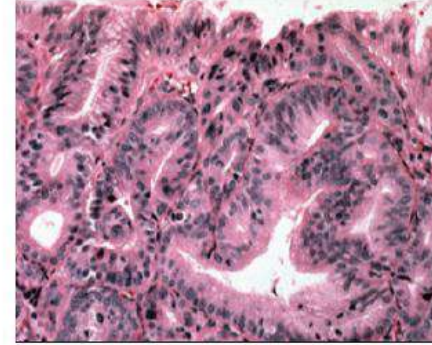
**3-5 yılda bir
endoskopik takip**

Düşük grade displazi

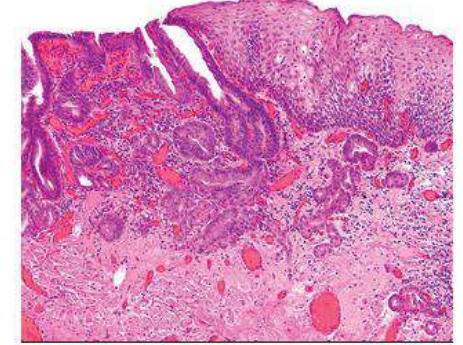
**6-12 ayda bir
endoskopi veya
mukozal ablasyon**

Yüksek grade displaz

**Endoskopik mukozal veya submukozal rezeksiyon
yapılır; yanıt alınamazsa özefajektomi yapılır**

Erken (T1A) kanser

Tanı başka bir patolog tarafından doğrulanır

Hastalık	Peristaltizm	AÖS Basıncı
Akalazya	Aperistaltizm	AÖS basıncı ↑
Diffüz özefagus spazmı	İrregüler kontraksiyon	AÖS basıncı normal
Fındıkkıran özefagus	Şiddetli regüler kasılmalar	AÖS basıncı normal
Hipertansif AÖS	Peristaltizm normal	AÖS basıncı ↑
Skleroderma / Amiloidoz	Alt 2/3'te aperistaltizm	AÖS basıncı ↓
Dermato/Polimiyozit	Üst 1/3'te aperistaltizm	AÖS basıncı normal

Kronik gastrit mukozanın lenfosit, makrofaj gibi **mononükleer hücre**lerle infiltrasyonu

- ◆ En sık sebep **H.pylori**'dir → Gastritler Tip A ve B gastrit olmak üzere ikiye ayrılır 🗣️🗣️

Tip A gastrit	Tip B gastrit
Korpus tutulumu ön planda	Antrum tutulumu ön planda
En sık sebep otoimmün (pernisisyöz)	En sık sebep H.pylori
Derin bir inflamasyon vardır	Yüzeyel bir inflamasyon vardır
Asit ↓ → Mide kanser riski ↑	Asit ↑ → Duodenal ülser riski ↑
Gastrin ↑ → Nöroendokrin tm riski ↑	Asit arttığı için gastrin ↓
Gastrik ülser ve MALToma riski ↑	Duodenal ülser riski ↑

Çölyak tipleri	Semptom	Histoloji	Seroloji
Klasik	+	+	+
Atipik	+	+	+
Sessiz	-	+	+
Latent	-	-	+

Malabsorbsiyon Sendromlarının İnce Barsak Tutulum Paternleri

Diffüz ve spesifik tutulum <i>(Biyopsinin daima tanısal olduğu durumlar)</i>	Whipple hastalığı	Lamina propriada PAS (+) makrofaj
	Agamaglobulinemi	Globulin düzeyinde düşüklük
	Abetalipoproteinemi	Total kolesterol (LDL) ve TG ↓↓
Segmental ve spesifik tutulum <i>(Biyopsi hastalığın olduğu yerden alınamazsa tanı konulamaz)</i>	İntestinal lenfoma	En sık ileumda görülür
	İntestinal lenfanjektazi	Lenfopeni, ödem, steatore, Ca^{+2} ↓
	Amiloidoz	Glandüler atrofi, faveoler hiperplazi
	Mastositoz	Kronik ishal ve >20 mast hücresi
	Crohn hastalığı	Segmental, transmural tutulum

Diffüz ve non-spesifik tutulum

(Biyopside patolojik bulgular var ancak hastalığa spesifik değil)

Çölyak hastalığı

Villus atrofi, kript hiperplazisi

Tropikal sprue

Çölyak benzeri biyopsi bulguları

Bakteriyel aşırı çoğalma

B12 düşük, folat ise yüksek

B12 ve Folat eksikliği

Megaloblastik anemi

Radyasyon enteriti

Ürogenital malignite nedenli RT

İlaç ilişkili enterit

NSAİİ, alkol, antibiyotikler

Gastrinoma

Glandüler atrofi, faveoler hiperplazi

Glasgow-Blatchford skoru			
Parametreler	Bulgular		Puan
BUN	18.2-22.3		2
	22.4-27.9		3
	28.0-70.0		4
	≥ 70		6
Hemoglobin	Erkek 12-13	Kadın 10-12	1
	Erkek 10-12	--	3
	Erkek <10	Kadın <10	6
Sistolik kan basıncı	100-109 mm/Hg		1
	90-99 mm/Hg		2
	<90 mm/Hg		3
Kalp hızı	≥ 100 atım/dk		1
Melena	Başvuru anında		1
Senkop	Başvuru anında		2
Hepatik yetmezlik	Akut veya kronik yetmezlik olabilir		2
Kardiyak yetmezlik	Bilinen öykü veya EKO bulguları		2

GİS Kanamasının Spesifik Sebepleri

Gastrik vasküler ektazi

Midenin antrumunda birleşme eğiliminde lineer vasküler genişleme
Görünüm karpuzla benzediği için **karpuz mide** (*watermelon*) de denir
Genellikle **minör ve okült** kanama olur ve **inatçı demir eksikliği** var
Siroz ve sklerodermada görülme sıklığı ↑ ➡ En sık **yaşlı kadınlarda**
Endoskopik tedavi argon koagülasyon ➡ Başarısızsa antrektomi uygun

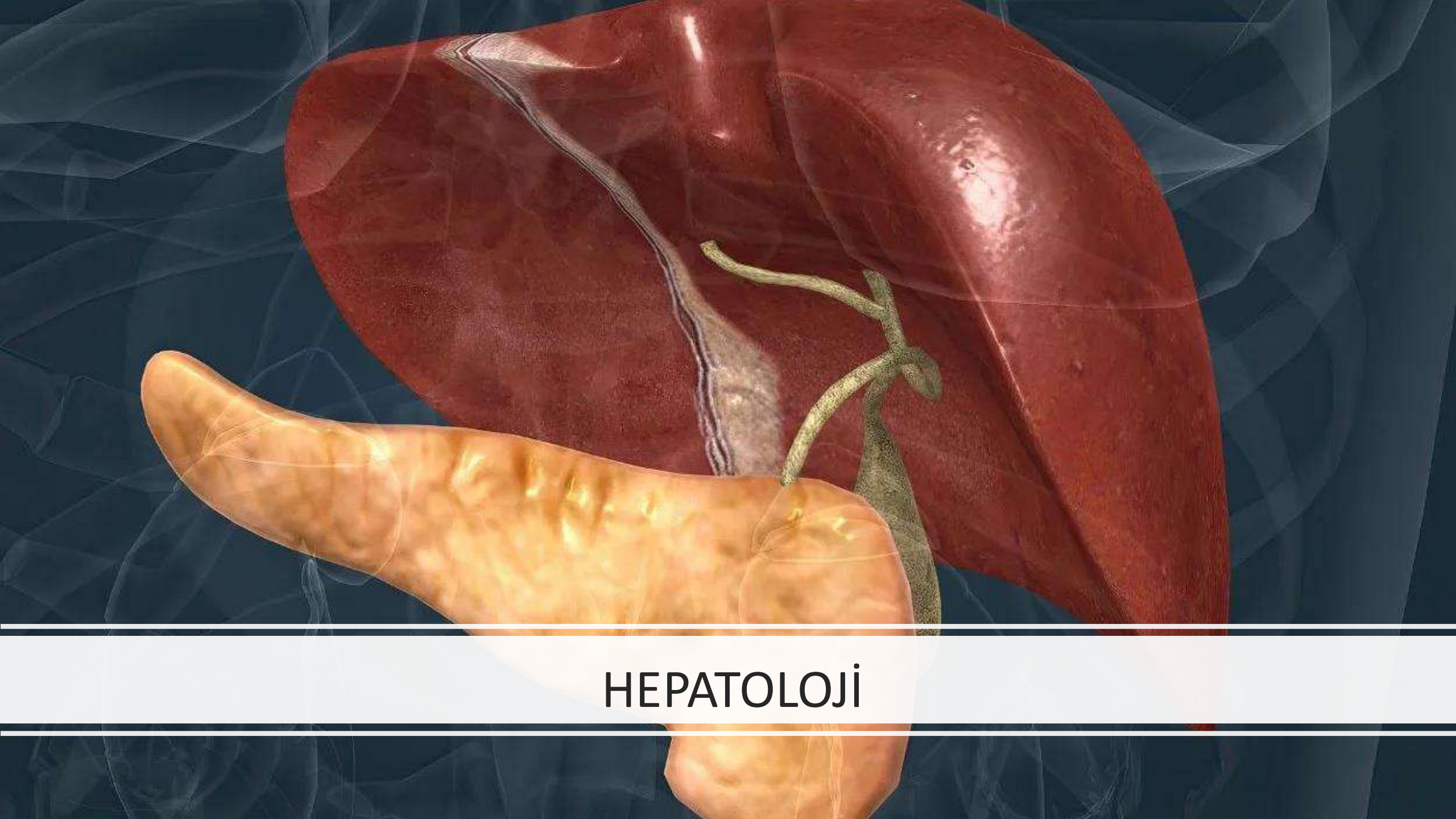
Hemobili	ERCP gibi işlemlerle safra yollarının travmatize olmasıyla karakterizedir Kanama + Sağ üst kadrın ağrısı + Sarılık en tipik triaddır ve tanı koydurur Endoskopide ampullada kan görmek travmatik safra yolu göstergesidir Kesin tanı ve tedavisi angiografi ile konur → Embolizasyon uygulanır
Aorta enterik fistül	Aorta yönelik cerrahi girişim geçirenlerde olur (<i>aorta greft öyküsü</i>) Aortun barsağa rüptürü → Masif kanama olur → Tansiyon çok hızlı ↓ Aort anevrizma cerrahisi geçirenlerde GİS kanaması varsa akla gelmeli ♦ Acilen hem tanı hem de tedavi için üst GİS endoskopi yapılmalı ♦ Distal duodenumda kanama odağı görmek patognomoniktir

Dieulafoy Lezyonu

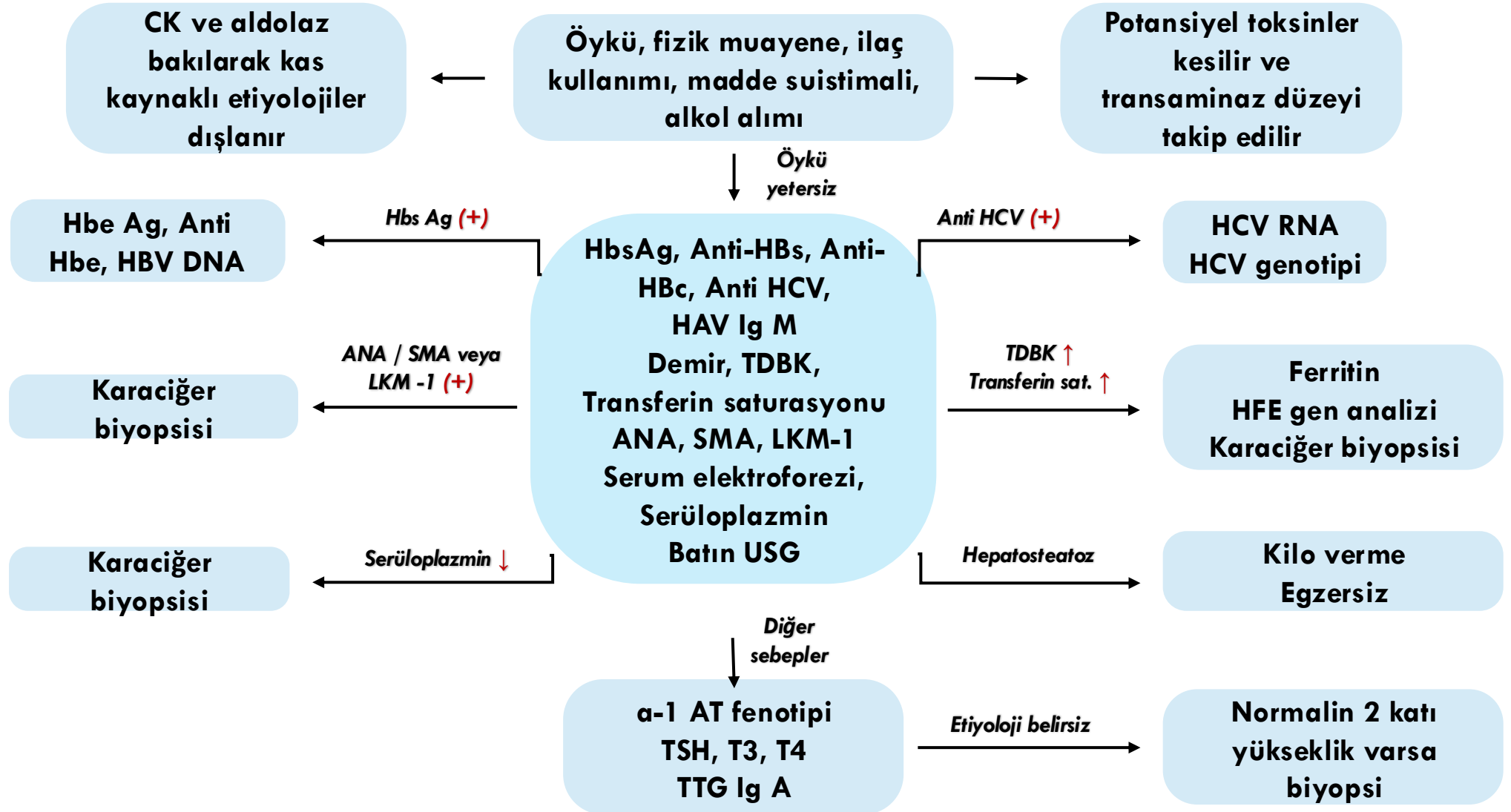
En sık mide fundusunda **submukozal yerleşimli** arter → Masif kanar Lezyon arter olduğundan **masif kanama** görülür → Kanama tek odaktan Submukozal → Endoskopide atlanabilir → Başka işlem esnasında
♦ Lezyondan yoğun bir kanama olur ve **tekrarlama eğilimindedir**

Kolon poliplerinde malignite taraması

Polibi olmayan normal sağlıklı kişi	10 yıl arayla kolonoskopi
Sigmoid kolon ve rektumda <1 cm hiperplastik polip	10 yıl arayla kolonoskopi (<i>polipozis varlığında daha sık</i>)
1-2 adet < 10 mm tübüler adenom	5-10 yıl arayla kolonoskopi
3-10 adet < 10 mm tübüler adenom	3 yıl arayla kolonoskopi
> 10 adet tübüler adenom	1-3 yıl araya kolonoskopi (<i>FAP ve HNPCC açısından değerlendirir</i>)
Adenom boyutu ≥ 10 mm	3 yıl arayla kolonoskopi
Tübülovillöz veya villöz komponette adenom	3 yıl arayla kolonoskopi
High grade displazili adenom	3 yıl arayla kolonoskopi
< 10 mm displazisiz sesil serrated adenom	5 yıl arayla kolonoskopi
≥ 10 mm SSA veya ≥ 2 SSA veya displazili SSA	3 yıl arayla kolonoskopi (<i>serrated polipozis varsa daha sık</i>)
≥ 10 mm tam çıkartılmamış serrated polip	2-6 ay sonra kontrol kolonoskopi
Kolon kanseri	Rezeksiyoda 1 yıl sonra kolonoskopi ➔ Normalse 3 yıl arayla

HEPATOLOJİ

Hiperbilirubinemi Ayırıcı Tanısı

Total bilirubin ≥ 15 'inden azı
direkt bilirubinse **indirekt
bilirubin** hakimiyetinden
bahsedilir

İlk yapılması gereken
hemogram, retikülosit,
hemopeksin, haptoglobulin,
LDH bakarak **hemolitik anemi**
araştırmaktır

*Hemoliz yok ve ilaç öyküsü negatifse
herediter sebepler düşünülür*

UDP glukronil
transferaz aktivitesinde
minimal azalma;
indirekt bil < 6 mg/dL
Gilbert sendromu

UDP glukronil
transferaz aktivitesinde
ciddi azalma; indirekt
bilirubin 6-20 mg/dL
Crigler-Najjar tip 2

UDP glukronil
transferaz enzim
yokluğu; indirekt
bilirubin > 20 mg/dL
Crigler-Najjar tip 1

KCFT ve karaciğer biyopsisi normaldir

Total bilirubin ≥ 15 'inden
fazlası direkt bilirubinse **direkt
bilirubin** hakimiyetinden
bahsedilir

AST, ALT, ALP ve GGT bakılır.
Normal ise herediter
sebeplerden **Dubin-Johnson** ve
Rotor sendromu düşünülür. Bu
sendromlarda USG'de normal
beklenir

AST, ALT, ALP ve GGT bakılır.
Yüksek gelirse USG istenir. USG
normalse **intrahepatik kolestaz**;
genişlemiş safra yolu varsa
ekstrahepatik kolestaz
düşünülür

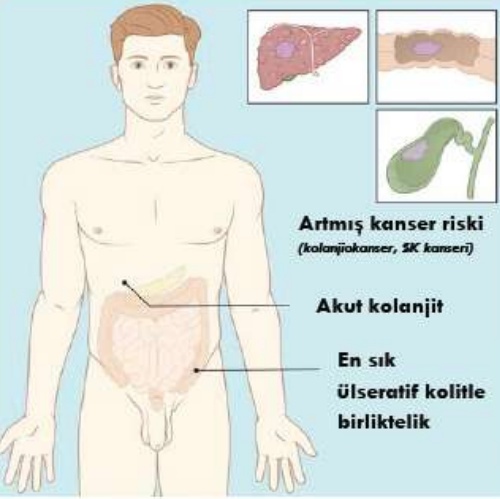
İntrahepatik kolestaz:

- * Viral hepatit, alkolik hepatit
- * Kolestatik hasar yapan ilaçlar
- * Primer biliyer kolanjit
- * Amiloid, tbc gibi hastalıklar

Ekstrahepatik kolestaz:

- * Koledokolitiazis (en sık)
- * Post-op safra yolu darlığı
- * Primer sklerozan kolanjit
- * Ampulla bölge tm, Mirizzi

DJ'de Oral kolesistografide kese görüntülenemezken
Rotor'da görüntülenir. DJ'de karaciğer koyu-yeşil
renkte pigmentedir. Rotorda ise karaciğer normaldir.

Otoimmün Hepatit Otorimmün hastalıklarda birliktelik Akut veya kronik karaciğer yetmezliği Artralji	Primer Biliyer Kolanjit Ksantelezm En sık birliktelik gösterdiği hastalık Sjögren sendromu Kaşıntı Osteoporoz	Primer Sklerozan Kolanjit Artmış kanser riski (kolanjikanser, SK kanseri) Akut kolanjit En sık ülseratif kolitle birliktelik
Kadınlarda daha sık	Kadınlarda daha sık	Erkeklerde daha sık
ANA, SMA; LKM1, LC1	AMA-M2	p-ANCA, Ig G ₄
Hepatosit membranına karşı ab → Parankim hasarı	Küçük ve orta boy safra kanallarında tutulum	İnta/ekstrahepatik safra kanallarında tutulum
Lenfoplazmositer interface hepatit, piecemeal nekroz	Granüloamatöz infiltrasyon Duktopeni (florid lesion)	Multifokal darlık ve genişleme, soğan kabuğu
Steroid ±Azatiopürin	UDKA, Obetolik asit	UDKA, Steroid (Ig G ₄)

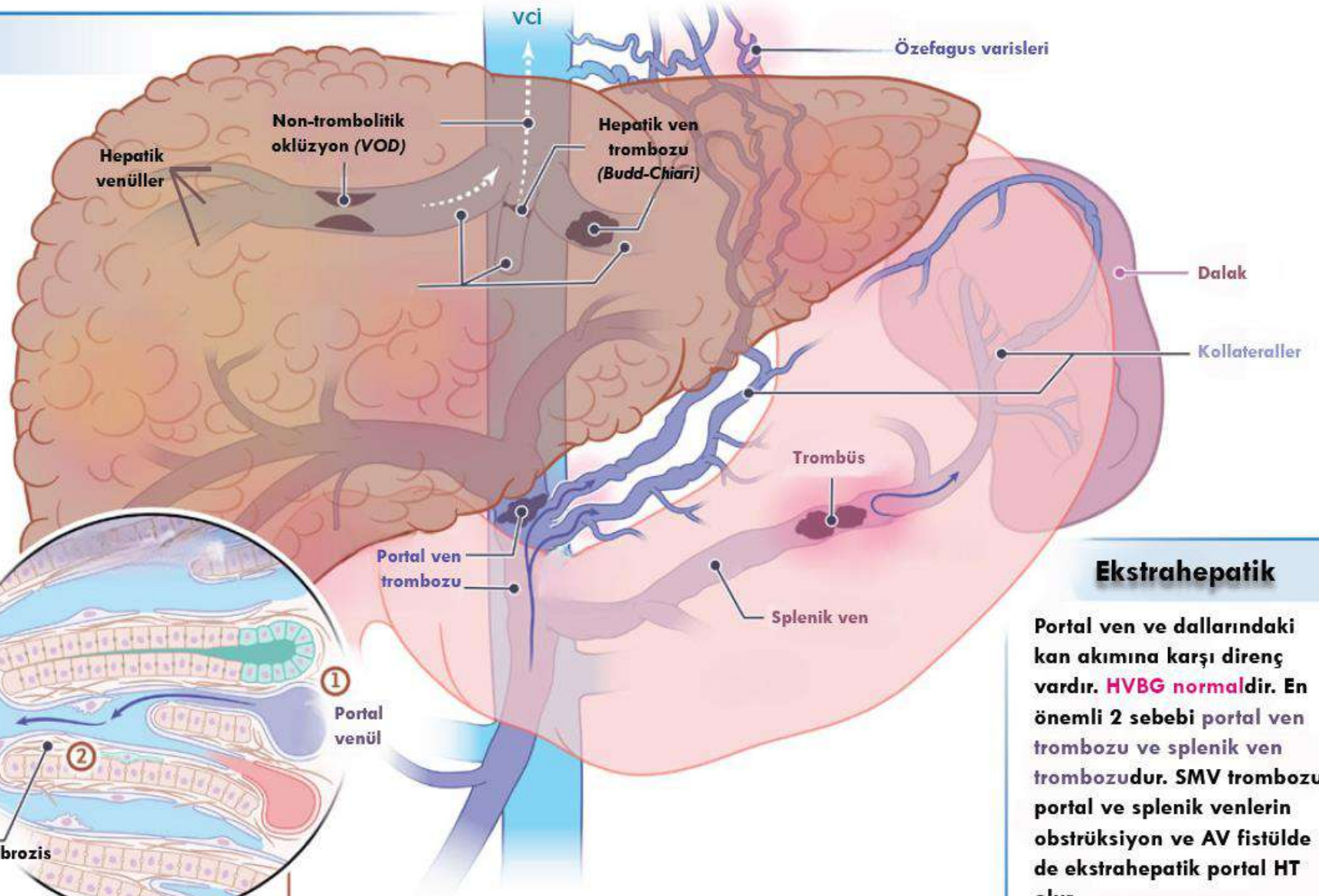
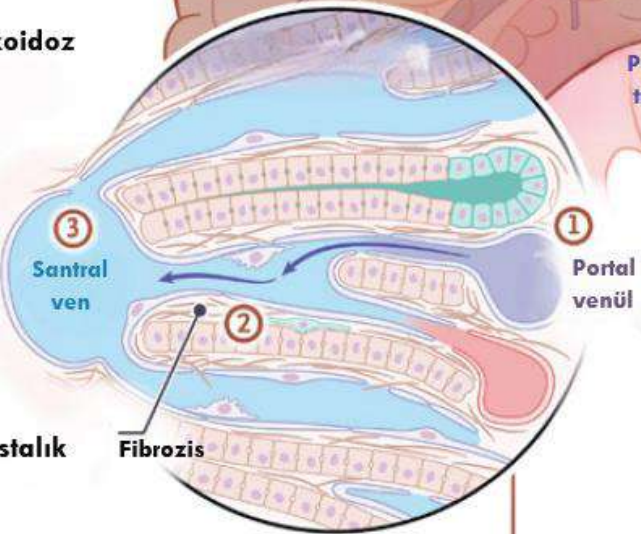
Sentez disfonksiyonu sonucu	Portal HT sonucu
Bilirubin ↑ → Cilt ve mukozalar sararır	Hipersplenizm → PLT ↓ → Peteşi / Ekimoz
Hiperöstrojenemi → Jinekomasti	PV basıncı > 12 mmHg → Asit → SBP
Hipogonadizm → Testis atrofik → İmpotans	Venöz dilatasyon → Özefagus varisi, kanama
Palmar eritem, tenar ve hipotenar atrofi	Porto-caval anastomoz açılır → Ensefalopati
Batında strialar, Herni sıklığı ↑	Üre ve kreatinin ↑ → Hepatorenal sendrom
Palmar fibroz → Digital fleksör kontraktürü	Kollateraller → Caput medusa ve hemoroid
Albumin sentezi ↓ → Ödem	Pulmoner VD → Hepatopulmoner sendrom
F 2, 7, 9, 10 ↓ → PTZ ve INR ↑	Portopulmoner hipertansiyon

Ekstrahepatik

Hepatik ven konjesyonu ve hepatic venöz obstrüksiyon sonucu gelişen portal HT'dur. **Budd-Chiari**, sağ kalp yetmezliği, konstrüktif perikardit, VCI obstrüksiyonu

İntrahepatik

- ① Presinüzoidal
  - * Şistozoma, sarkoidoz
  - * Tüberküloz
  - * PSK ve PBK
- ② Sinüzoidal
  - * Siroz, MASH
  - * Hepatik fibroz
- ③ Postsinüzoidal
  - * Venooklüzif hastalık
  - * Anjiosarkom

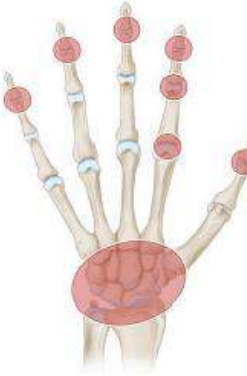
Ekstrahepatik

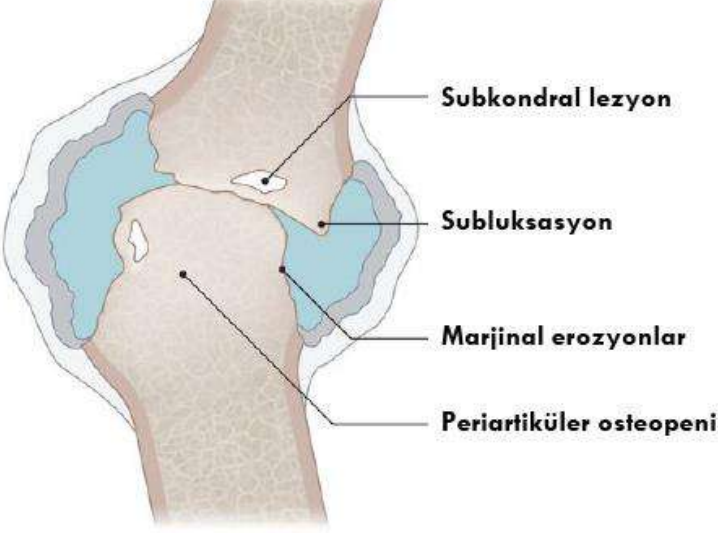
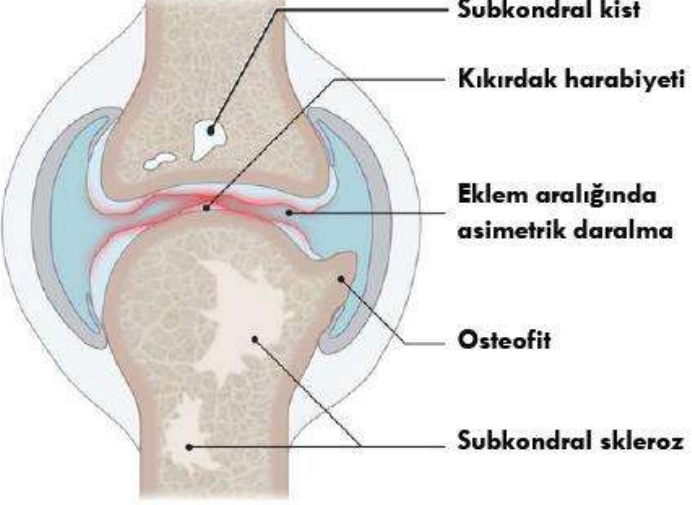
Portal ven ve dallarındaki kan akımına karşı direnç vardır. **HVBG normaldir**. En önemli 2 sebebi portal ven trombozu ve splenik ven trombozudur. SMV trombozu, portal ve splenik venlerin obstrüksiyon ve AV fistülde de ekstrahepatik portal HT olur.

	GAYKCH	GİHK	HELLP
Başlangıç	3.tm veya postpartum	2. veya 3.trimester	3.tm veya postpartum
Tekrarlama	Tekrarlamaz	%60-90 tekrarlar	Tekrarlamaz
Aile Öyküsü	Nadiren vardır	Sıklıkla vardır	Yoktur
Semptomlar	KC yetmezliği tablosu	Kaşıntı ve sarılık	Ödem, HT, proteinüri
Laboratuvar	Bilirubin < 5 mg/dL Kreatin ve amonyak ↑ aPTT ve INR ↑	Bilirubin < 5 mg/dL AST, ALT, ALP ↑ GGT (N) Safrası asidi düzeyi ↑	Bilirubin < 5 mg/dL MAHA bulguları Trombositopeni, LDH ↑

ROMATOLOJİ

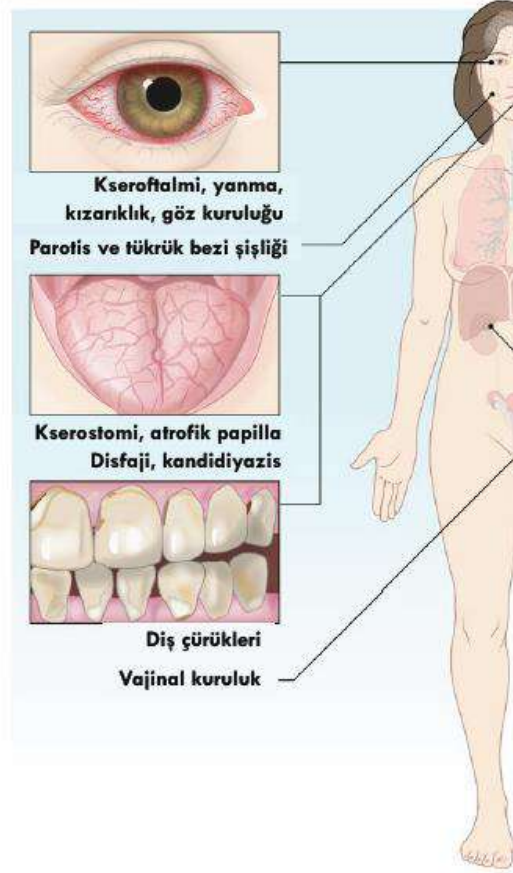
Romatoid artrit	Osteoartrit	Psöriatik Artrit	Gut Artriti
Simetrik poliartrit	Asimetrik poliartrit	Asimetrik oligoartrit	Asimetrik monoartrit
PIP, MKF CMC	Diz, DIF, PIF	DIF, aksiyal iskelet	En sık 1.MTF
C1-2 tutulumu	Genu varum/valgum	Arthritis mutilans	Kronik tofüs
Yoğun inflamasyon	İnflamasyon yoktur	Yoğun inflamasyon	Yoğun inflamasyon

Romatoid artrit	Osteoartrit
Subkondral lezyon Subluksasyon Marjinal erozyonlar Periartiküler osteopeni	Subkondral kist Kıkırdak harabiyeti Eklem aralığında asimetrik daralma Osteofit Subkondral skleroz
Kronik inflamatuvar artrit	Non-inflamatuvar artrit
Sabah tutukluğu 30-60 dk sürer	Sabah tutukluğu < 30 dk'dır
DIF (-) ve MKF (+) , seroloji (+), AFR yüksek	DIF (+) ve MKF (-) , seroloji (-), AFR normal
Eklem aralığında simetrik daralma	Eklem aralığında asimetrik daralma
Periartiküler osteopeni, marjinal erozyonlar	Subkondral skleroz ve kist, osteofit,

Sistemik lupus eritematozusda antikorlar

ANA	%98	▲ En iyi tarama testi ve en sensitif testtir; spesifik değildir ▲ En iyi immünfloresanla gösterilir; ilk istenecek testtir
Anti dsDNA	%70	▲ Hastalık aktivitesi, nefrit ve vaskülitte korele spesifik testtir
Anti C1q	%33	▲ Anti-dsDNA ile birlikte akut lupus nefriti yle ilişkilidir
Anti Smith	%25	▲ Lupus için en spesifik testtir ancak aktiviteyle korele değil
Anti RNP	%40	▲ Spesifik değil ve genellikle Ig M tipinde düşük titrededir ▲ Miks konnektif bağ doku hastalığı nda (+) gelir (<i>Ig G</i>)
Anti Ro (SS-A)	%30	▲ Sikka sendromu ve subakut kütanöz lupusla ilişkilidir ▲ Düşük nefrit riski yle ilişkilidir; Sjögrende de (+) gelir
Anti La (SS-B)	%10	▲ Anti Ro ile birlikte konjenital kalp bloğundan sorumludur ▲ Düşük nefrit riski yle ilişkilidir; Sjögrende de (+) gelir
Anti histon	%70	▲ İlaca bağlı lupusta pozitif izlenir
Anti fosfolipid	%50	▲ Tromboz, fetal kayıp ve trombositopeniye yatkınlık yapar
Anti eritrosit	%60	▲ Coombs (+) otoimmün hemolitik anemiyle ilişkilidir
Anti platelet	%30	▲ İmmün trombositopeni yle ilişkilidir
Anti nöronal	%60	▲ Anti-glutamat reseptör 2 içerir; nörolupustan sorumludur
Anti ribozomal P	%20	▲ Depresyon ve lupus psikozu ndan sorumlu antikordur

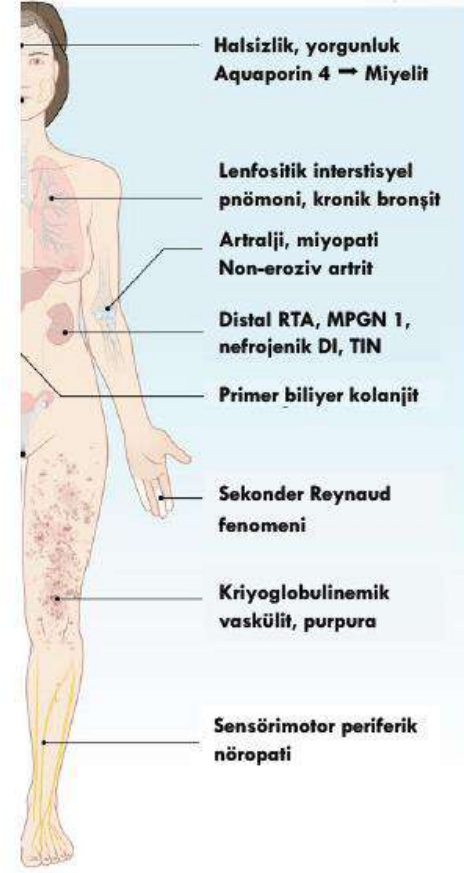
Glandüler tutulum

Sjögrende en sık görülen bulgu **ağız (kse-rostomi)** ve **göz kuruluğudur (keratokon-jonktivitis sikka)**

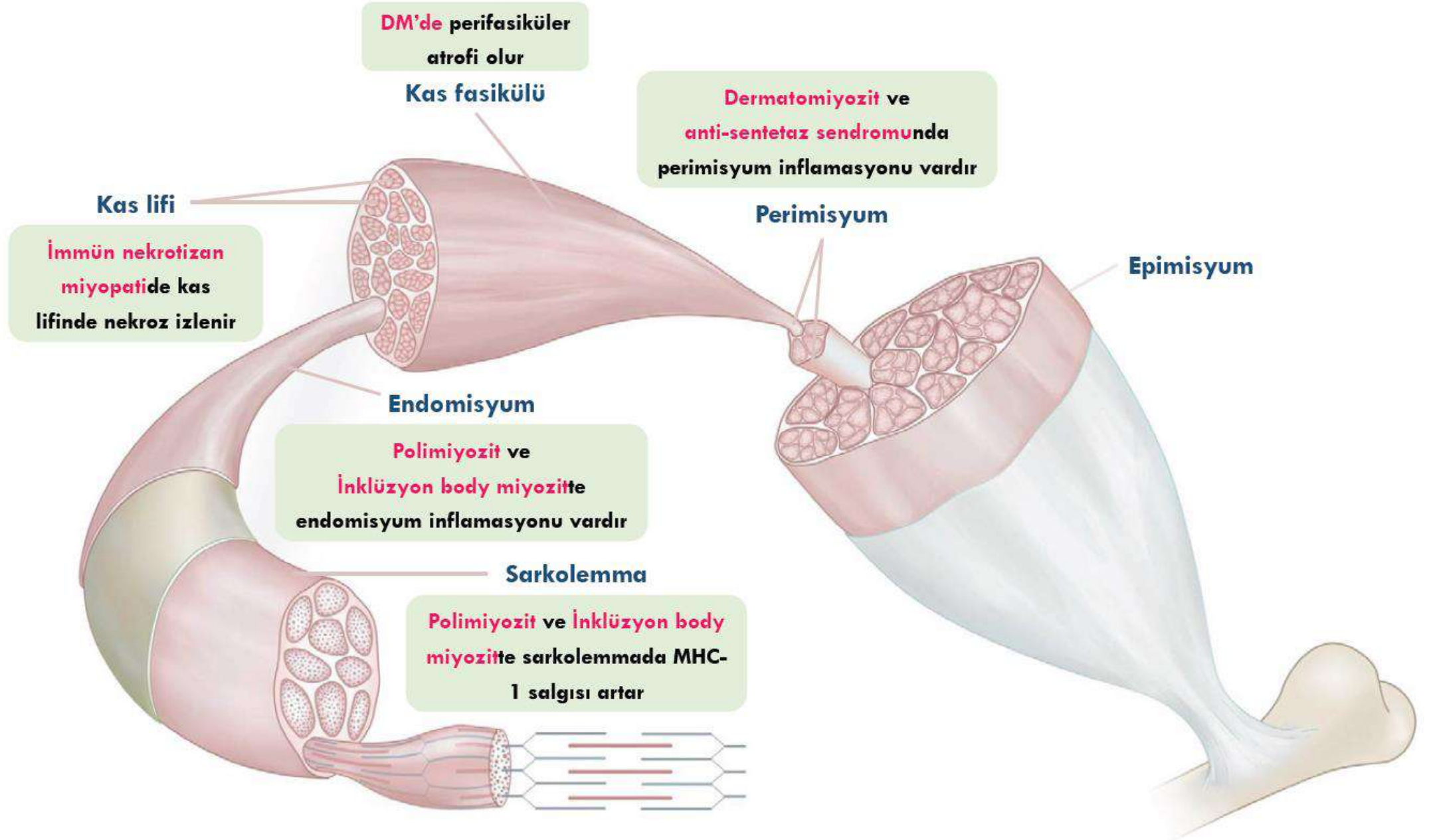
En sık tutulan tükürük bezi **parotistir** ve buna bağlı **tükürük salgısı azalır** bu da ağız kuruluğu ve kötü ağız kokusuna yol açar

Ekstraglandüler tutulum

En sık ekstraglandüler tutulum şekli **artrit** ve **artralji**dir. Eklem tutulumu **non-eroziv simetrik** ve **poliartiküler** şekildedir.

İkinci sıklıkta görülen ekstraglandüler patoloji **Reynaud fenomeni**dir. Belirtiler sikkadan önce ortaya çıkar

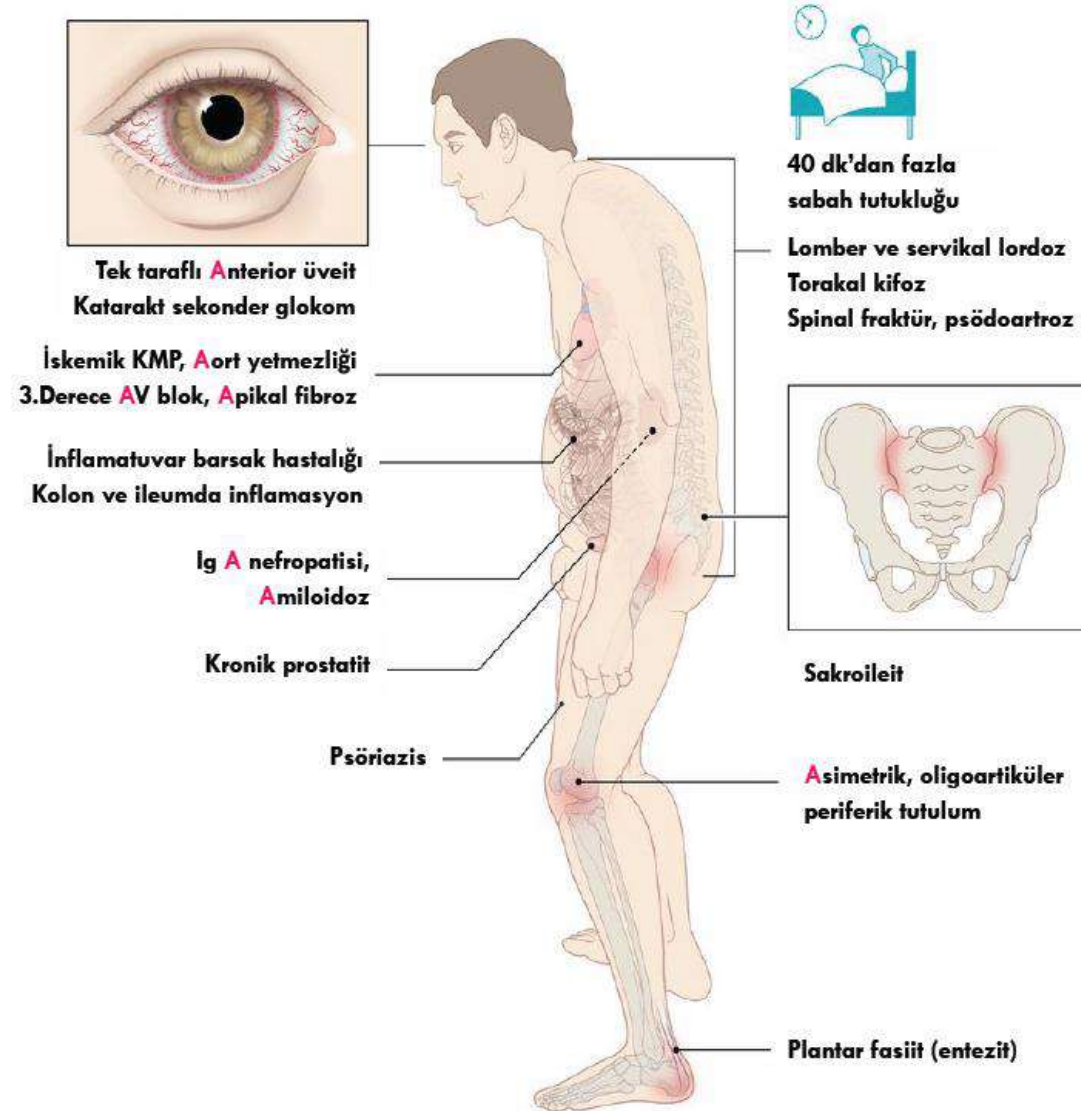
Sistemik skleroderma **diffüz ve limitli sistemik skleroderma** olmak üzere ikiye ayrılır 🙌🙌

	Diffüz sistemik skleroderma	Limitli sistemik skleroderma
Cilt tutulumu	▲ Hızlı başlar, hızlı ilerler ▲ Parmaklar, ekstremiteler, yüz	▲ Yavaş başlar, yavaş ilerler ▲ Parmaklar ve dirseklerle sınırlı
Reynaud fenomeni	▲ Cilt tutulumuyla eş zamanlı	▲ Cilt tutulumunda önce vardır
Kas-İskelet	▲ Şiddetli artralji, kontraktür	▲ Hafif eklem ağrısı olur
İnterstisyel akciğer	▲ Sık, erken ve hızlı başlangıçlı	▲ Yavaş ve hafif seyirlidir
Pulmoner HT	▲ İAH ile ilişkili olarak gelişir	▲ Sık ve izole komplikasyon
Renal kriz	▲ Erken hastalık evresinde, sık	▲ Çok nadir gelişir
Kalsinosis cutis	▲ Daha nadir ve hafif seyirlidir	▲ Daha sık ve belirgindir
Tipik otoantikor	▲ Anti topoizomerez 1 (scl-70) ▲ Anti RNA polimeraz III	▲ Anti sentromer antikor

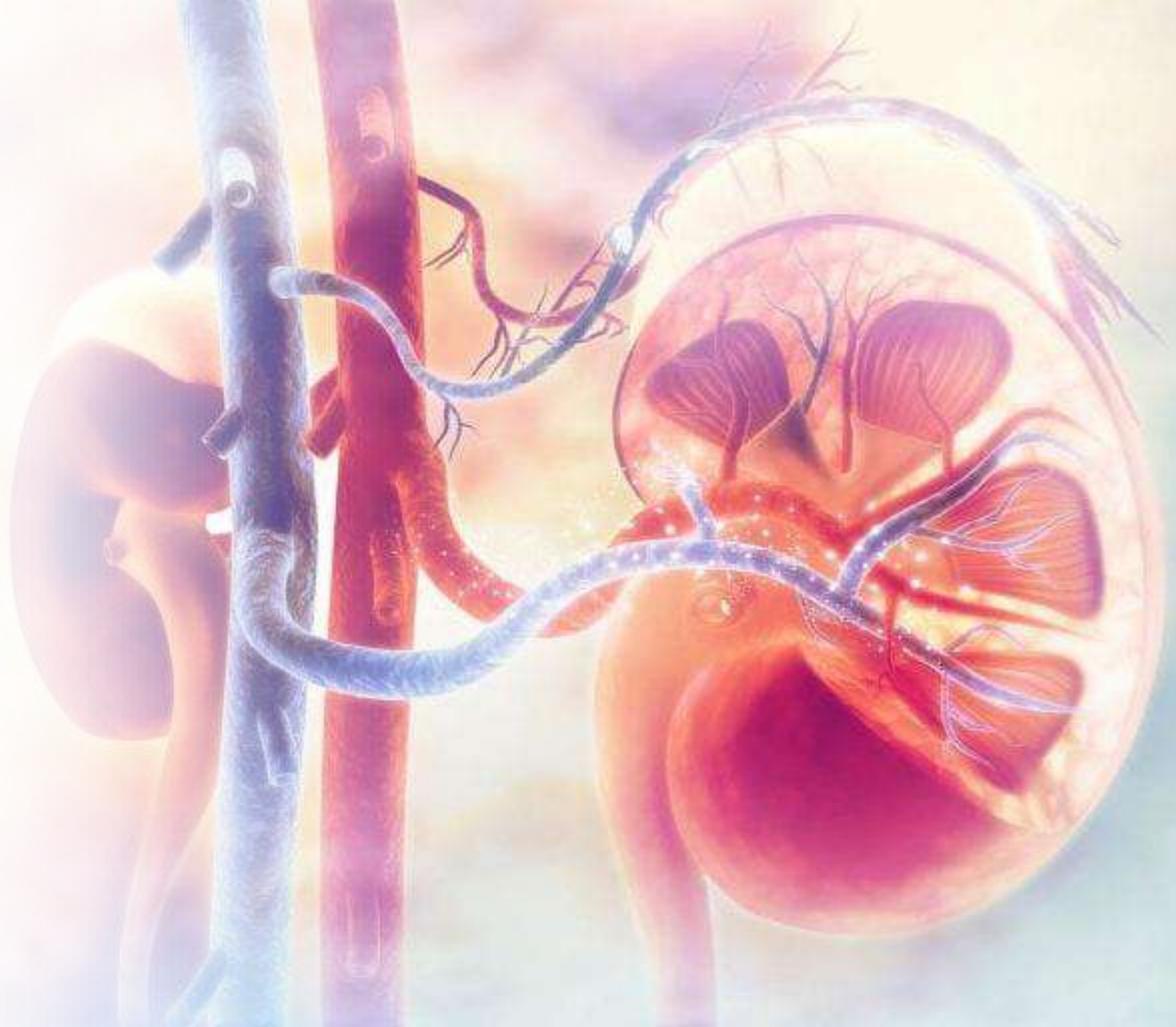
Primer Vaskülitlerin sınıflandırılması

Büyük boy damar vaskülit	▲ Takayasu arteriti ▲ Dev hücreli arterit
Orta boy damar vaskülit	▲ Poliarteritis nodosa ▲ Kawasaki hastalığı
Küçük boy damar vaskülit	ANCA ilişkili vaskülitler ▲ Mikroskopik poliangitis ▲ Granülomatoz poliangitis (GPA) ▲ Eozinofilik granülomatoz poliangitis (EGPA)
	İmmün kompleks ilişkili küçük damar vaskülit ▲ Anti-glomerüler bazal membran hastalığı ▲ Kriyoglobulinemik vaskülit ▲ İmmünglobulin A vaskülit (<i>Henoch Schlölein purpurası</i>) ▲ Hipokomplemanemik ürtikeryal vaskülit
Değişken boy damar vaskülit	▲ Behçet hastalığı ▲ Cogan's sendromu
Tek organ vaskülit	▲ Kütanöz lökositoklastik angitis ▲ Kütanöz arterit ▲ Primer santral sinir sistemi vaskülit ▲ İzole aortit

Ankilozan spondilit genellikle 20-30'lu yaşlarda başlar, erkeklerde kadınlardan daha sıktır
HLA B27 (+)'liğinin en sık görüldüğü SpA'dır → Pozitifliğinde AS **görülme sıklığı artar**

AKUT BÖBREK YETMEZLİĞİ

Etiyoloji:

Eski adı → Akut böbrek yetmezliği

Böbrek fonksiyonlarının saatler veya günler içinde azalmasını ifade eder:

Akut böbrek hasarında kronik böbrek hastalığı riski ↑

KDIGO Akut Böbrek Hasarı Sınıflaması

Evre	Serum kreatinin	İdrar miktarı
Evre 1	Bazal değerinin 1.5 - 1.9 katı veya ≥ 0.3 mg/dL artış	< 0.5 ml/kg/h (6-12 saat)
Evre 2	Bazal değerinin 2 - 2,9 katı	< 0.5 ml/kg/h (>12 saat)
Evre 3	Bazal değerinin ≥ 3 katı veya Serum kreatinin ≥ 4 mg/dL olması Renal replasman tedavisi başlanmış olması	< 0.3 ml/kg/h (24 saat) 12 saat boyunca anüri

Prerenal ABH:

Akut böbrek hasarının en sık sebebi

En sık nedeni dehidratasyondur

- ◆ **Kanama / İshal / Sıvı alımında azalma / Kusma**
- ◆ **Peritonit / Pankreatit / İleus / Yanık → 3.boşluğa sıvı kaçıışı → Dehidratasyon**
- ◆ **Kalp yetmezliği / Siroz / Nefrotik sendrom → Efektif plazma volümü ↓**
- ◆ **Anaflaksi / Sepsis → Sistemik vasküler direnç ↓ (sepsis en sık renal ABH yapar)**

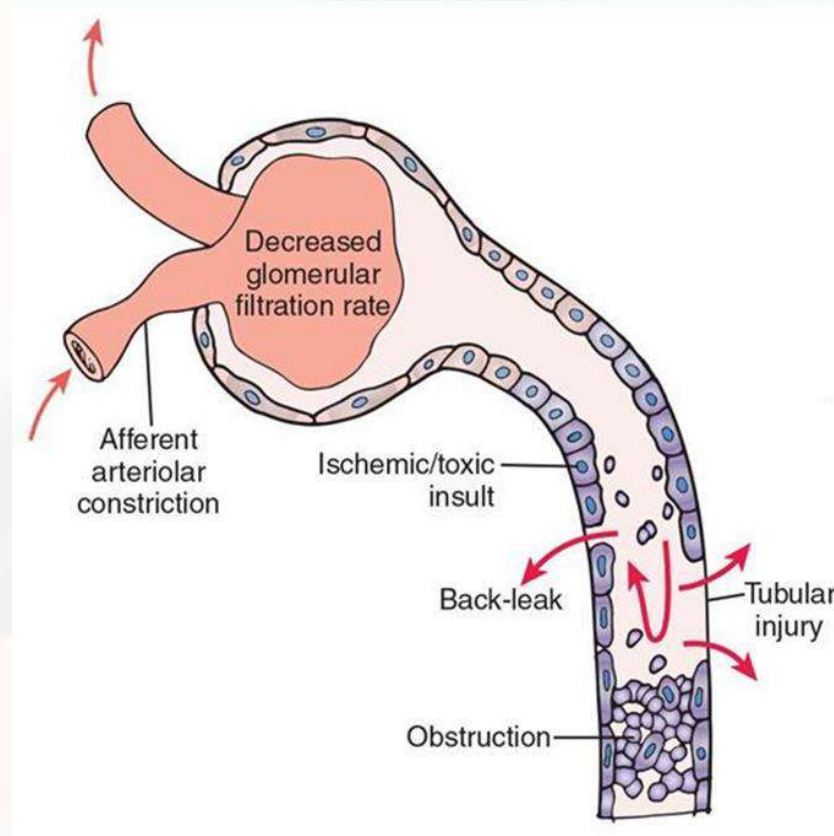
Prerenal böbrek hasarı tedavi edilmezse akut tübüler nekroz gelişme riski artar

Renal ABH:

En sık sebebi akut tübüler nekrozdur

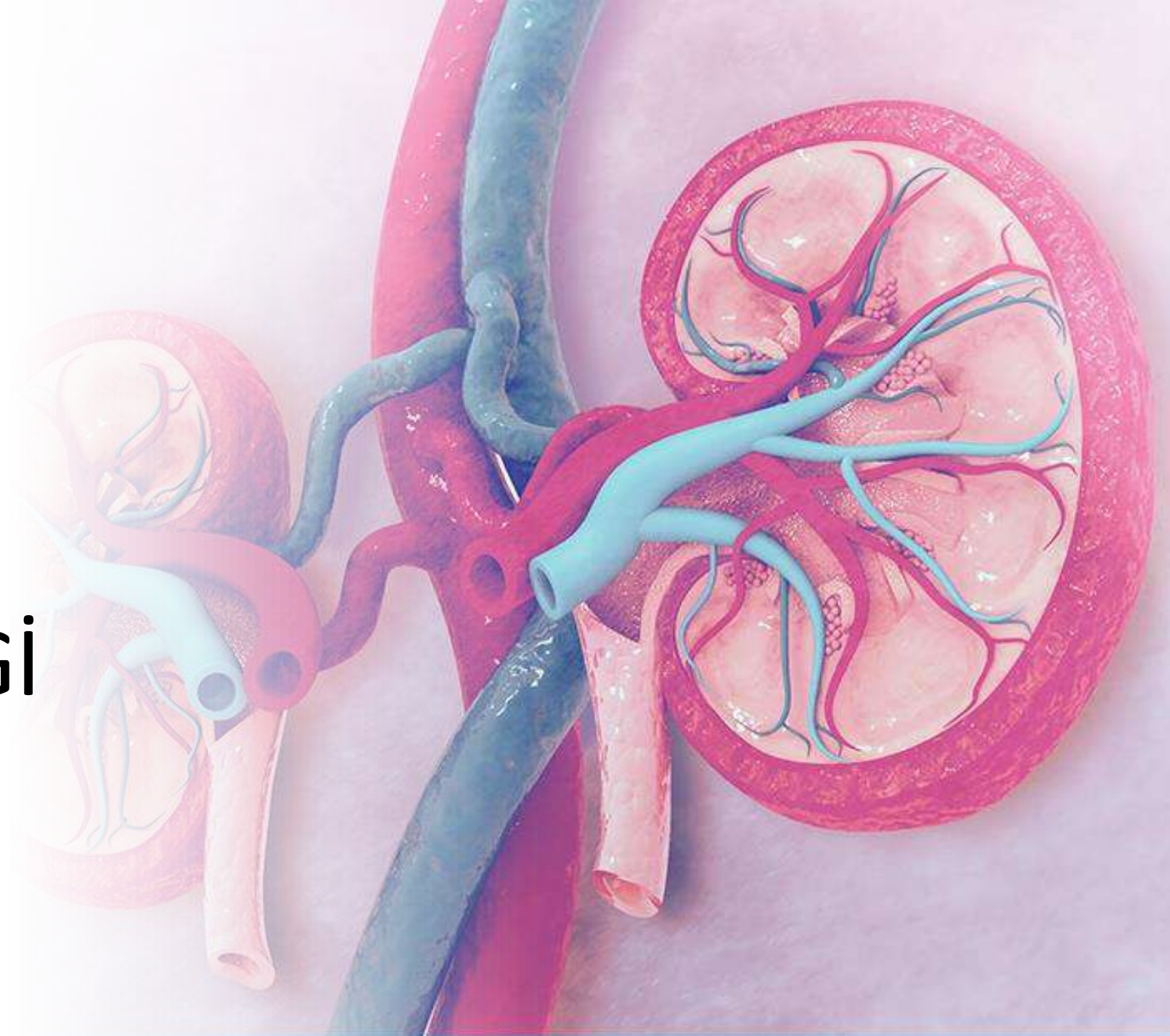
Tübül epitel hücresi hasara bağlı dökülür ve lümeni tıkar

Ultrafiltrat akamaz → Hatta geri kaçak olur → Oligüri / Anüri

	Prerenal ABH	Renal ABH
İdrar dansitesi	> 1020	< 1010
İdrar osmolaritesi	>500 mOsm/L	< 350 mOsm/L
İdrar sodyumu	< 20 mEq/L	> 40 mEq/L
İdrar / plazma kreatinin	> 40	< 20
BUN / Kreatinin	> 20	< 10
Fraksiyone sodyum	< %1	> %1
Renal failure indeks	< %1	> %1
Fraksiyone Üre	< %35	> %35

KRONİK BÖBREK YETMEZLİĞİ

Etiyoloji:

3 aydan daha uzun süren böbreğin yapısal ya da fonksiyonel anormallliği olarak tanımlanır

Kronik böbrek yetmezliğinin birçok sebebi vardır:

- ▶▶ Tip 2 diyabetes mellitus (*En sık neden*)**
- ▶▶ Hipertansiyon (*2.en sık neden*)**
- ▶▶ Glomerülonefrit**
- ▶▶ Otozomal dominant polikistik böbrek hastalığı**
- ▶▶ Renal kistik hastalıklar**
- ▶▶ Tübülointerstisyel nefritler**
- ▶▶ Kronik pyelonefrit**
- ▶▶ Obstrüktif vezikoüreteral reflü (*çocuklarda en sık sebep*)**

Komplikasyonlar:

Sıvı-elektrolit:

GFR ↓ → İdrar çıkışı ↓ → Plazma volümü → Hipertansiyon / Hiponatremi

Volüm yükünü atmak için GFR < 30 mL/dk → En iyi tercih furosemid

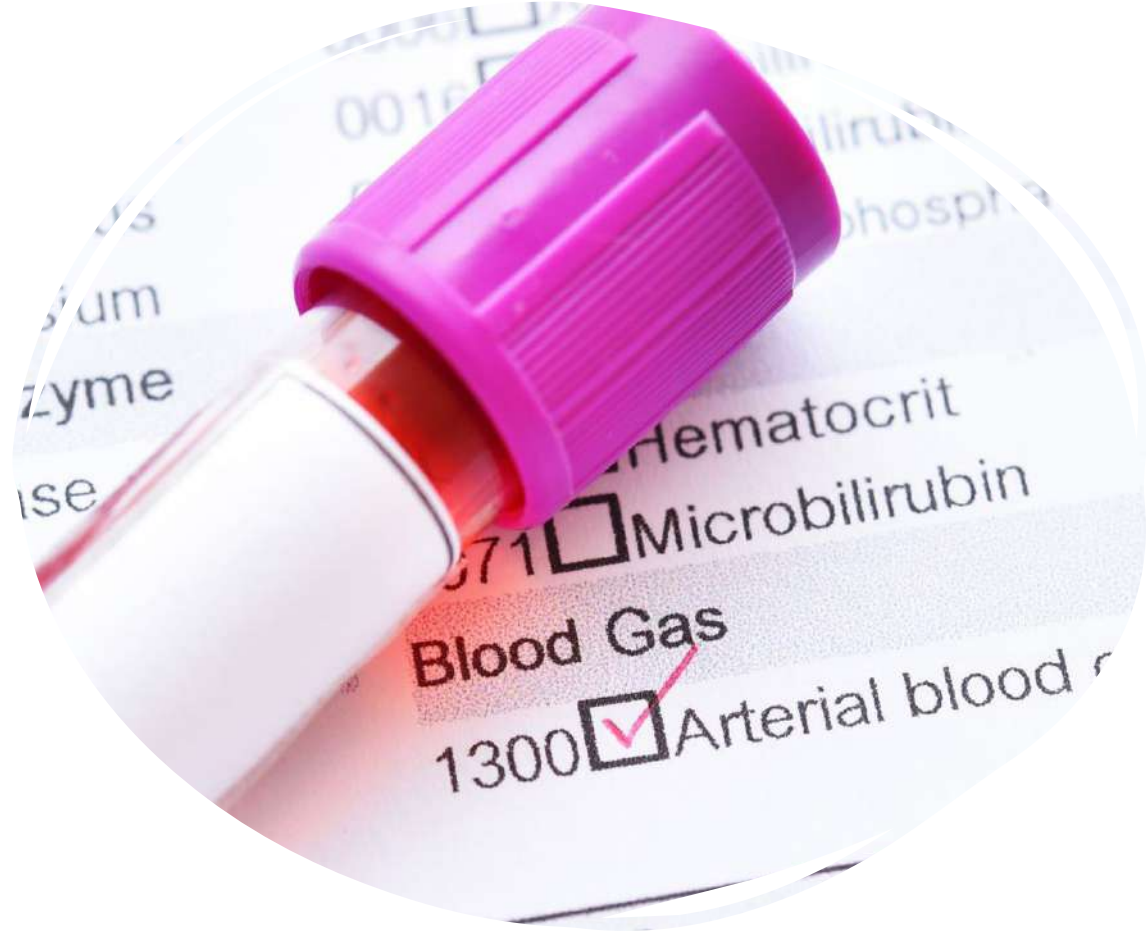
◆ Diüretiğe dirençli hipervolemi → Hemodiyaliz

Endokrin sistem:

KBY'de fosfat $\uparrow \rightarrow$ FGF-23 $\uparrow \rightarrow$ Kalsitriol $\downarrow \rightarrow$ Ca^{+2} ve PO_4 geri emilimi $\downarrow$

◆ Kalsiyum $\downarrow \rightarrow$ Paratiroid salgısı $\rightarrow$ Sekonder hiperparatiroidizm

◆ Hem osteoblastik hem de osteoklastik aktivite $\uparrow \rightarrow$ Renal osteodistrofi

ARTERYEL KAN GAZI

Normal kan gazı parametreleri:**pH: 7.35 - 7.45****pCO₂: 35 - 45****HCO₃: 22 - 26 mEq/L****Metabolik Asidoz****pH ↓****HCO₃ ↓****H⁺ ↑****pCO₂ ↓****Metabolik Alkaloz****pH ↑****HCO₃ ↑****H⁺ ↓****pCO₂ ↑****Respiratuvar Asidoz****pH ↓****HCO₃ ↑****H⁺ ↑****pCO₂ ↑****Respiratuvar Alkaloz****pH ↑****HCO₃ ↓****H⁺ ↓****pCO₂ ↓**

1- İlk yapılması gereken anyon GAP hesaplamaktır:

$$\text{Anyon GAP} = \text{Na}^+ - (\text{Cl}^- + \text{HCO}_3^-)$$

Normal aralığı → 10-12 mEq/L

> 12 mEq/L → Anyon GAP artmış

◆ Ketoasidoz / Üremi / Salisilat intok / Metanol intok / Alkol / Laktik asidoz

10-12 mEq/L → Anyon GAP normal

◆ GI kanaldan HCO_3^- kaybı / Renal tübüler asidoz

< 10 mEq/L → Anyon GAP azalmış

◆ Multiple myelom

2- Kompansatuvar yanıtı değerlendir:

Metabolik asidoz / alkaloz durumunda beklenen

$$\text{pCO}_2 = \text{HCO}_3 + 15$$

$$\text{pCO}_2 = [(\text{HCO}_3 \times 1,5) + 8] \pm 2$$

- ◆ Beklenen aralıkta ise kompanse edilebilmiş demektir
- ◆ Beklenen aralığın üzerinde ise eşlik eden respiratuvar asidoz vardır
- ◆ Beklenen aralığın altında ise eşlik eden respiratuvar alkaloz vardır

Eşlik eden respiratuvar asidoz ya da alkaloz kompanse edilememiş demektir

MİNİMAL DEĞİŞİKLİK HASTALIĞI

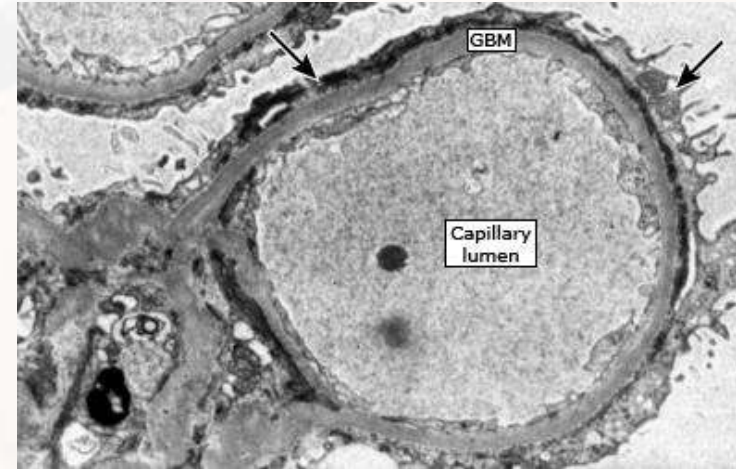
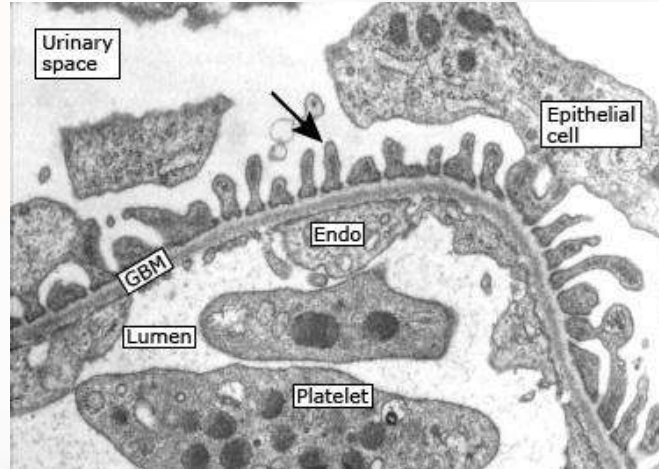
Minimal Değişiklik Hastalığı:

Diğer adı lipoid nefroz / Nil hastalığı

Podositlerin ayaksa uzantılarında silinmeyle karakteri hastalık

Işık mikroskopisi normal → Biyopsi normal (*Proksimal tübülde lipit birikimi*)

- ◆ Elektron mikroskopisinde izlenir → Tanı için şart değildir
- ◆ Bazal membranda negatif yük kaybı → Proteinüri

En sık sebebi idiyopatiktir

◆ NSAİİ / Hodgkin Lenfoma / Atopi / Lityum kullanımı / IFN-α / Mikozis fungoides

Çocuklarda nefrotik sendromunun en sık sebebidir

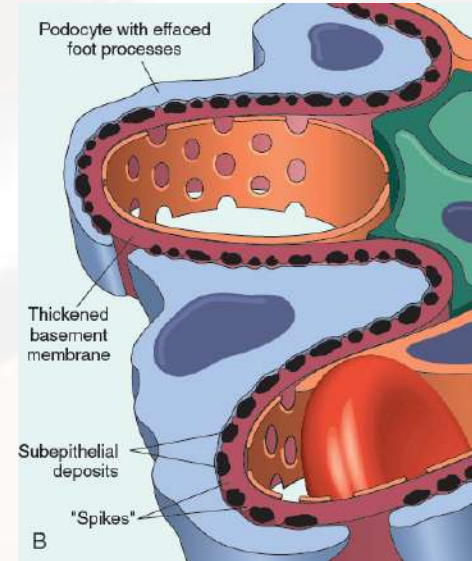
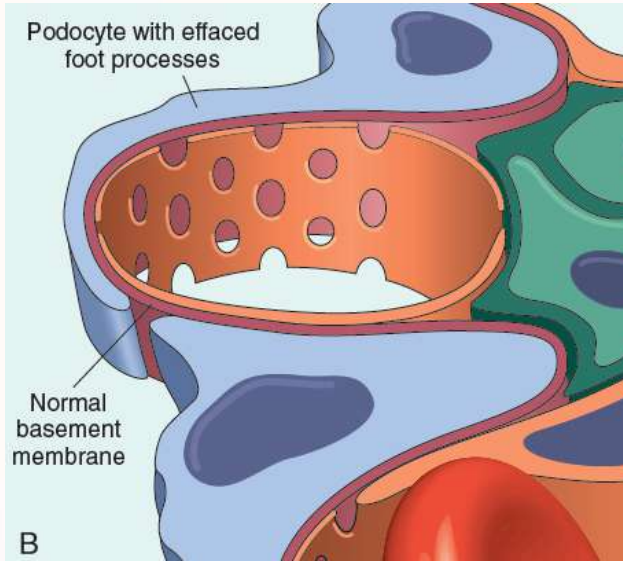
ÜSYE'yi takiben günler içinde gelişen proteinüri → Akut nefrotik sendrom kliniği → MDH

MEMBRANÖZ NEFROPATİ

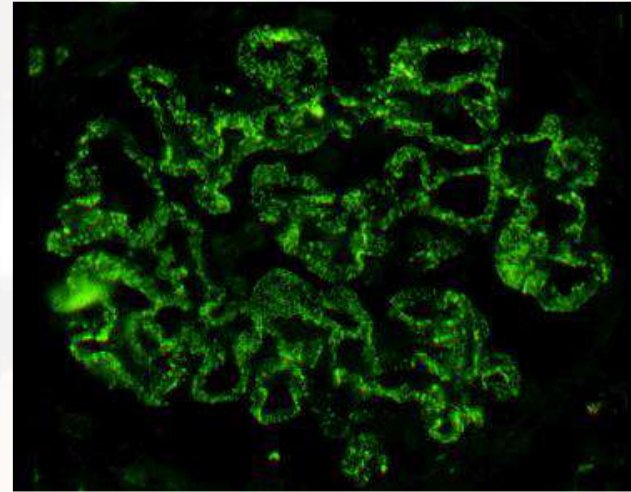
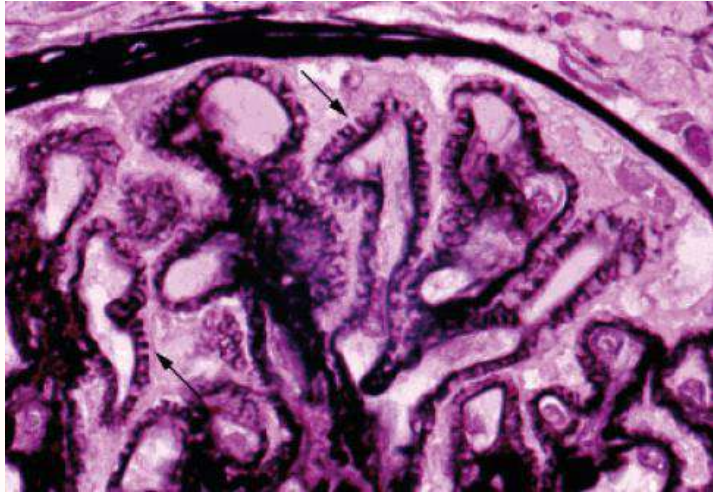

Membranöz Nefropati:

İmmünglobulin (Ig G4) ve komplemanların subepitelyal birikimiyle karakterizedir

Bazal membranda diffüz kalınlaşma vardır ancak hücre proliferasyonu yoktur
EM'de elektron-dense subepitelyal diken kubbe şeklinde depozitler gözlenir

İleri yaşta en sık nefrotik sendrom sebebidir (patolojiye göre FSGS)

En sık primer membranöz GN izlenir (fosfolipaz A2 +)

Solid tümörlerle birlikte görülme ihtimali en yüksek GN'dir

- ◆ **Malignite zemininde gelişebilir**
- ◆ **Fosfolipaz A2 (+) → Primer MGN**

Class 5 lupus nefriti / HBV enfeksiyonu / D-penisilamin / Altın tuzları → Membranöz GN ↑

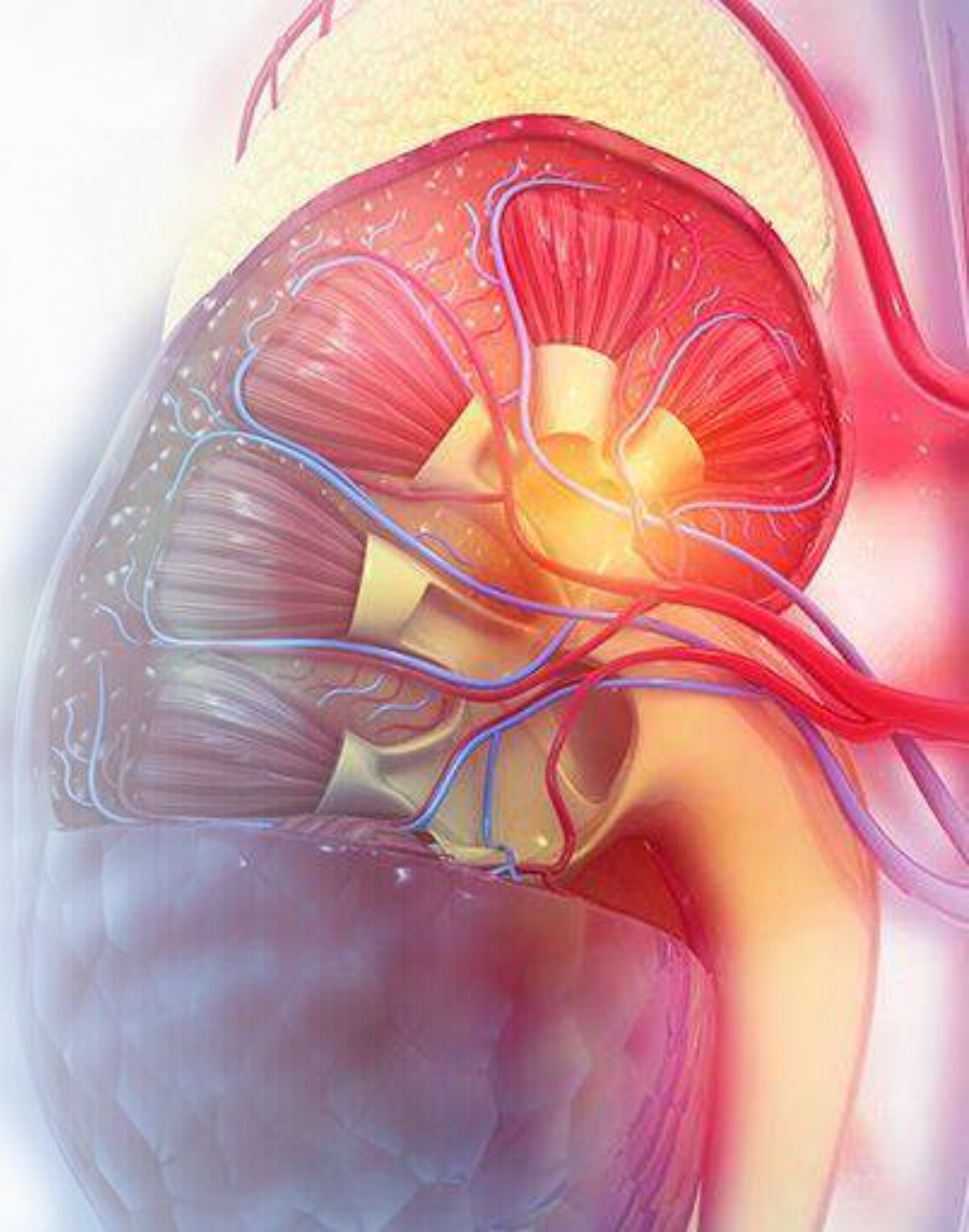
RVT / pulmoner emboli / derin ven trombozu sıklığı ↑

HLA DQ1 varlığında sıklığı artar

Anti-trombospondin tip 1 (+)'liği → Membranöz nefropati

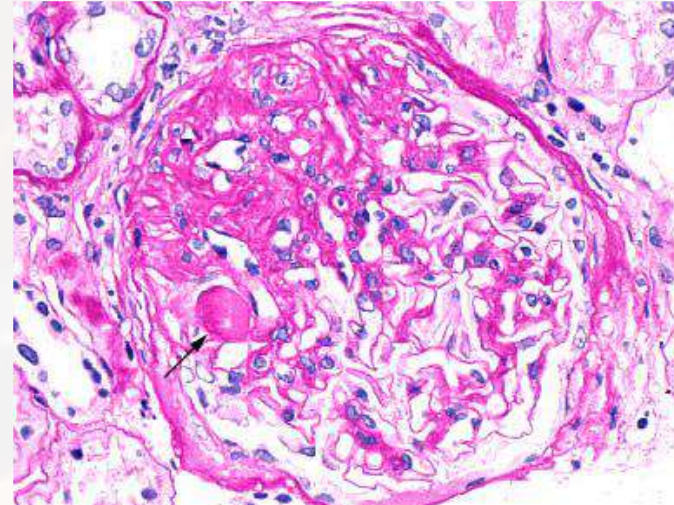
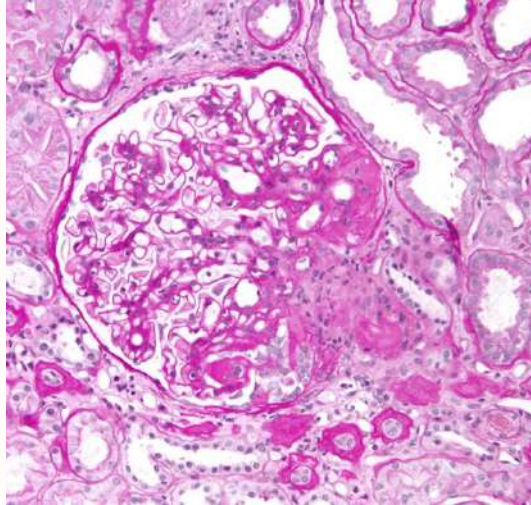
FOKAL SEGMENTAL GLOMERÜLOSKLEROZ

Fokal Segmental Glomerüloskleroz:

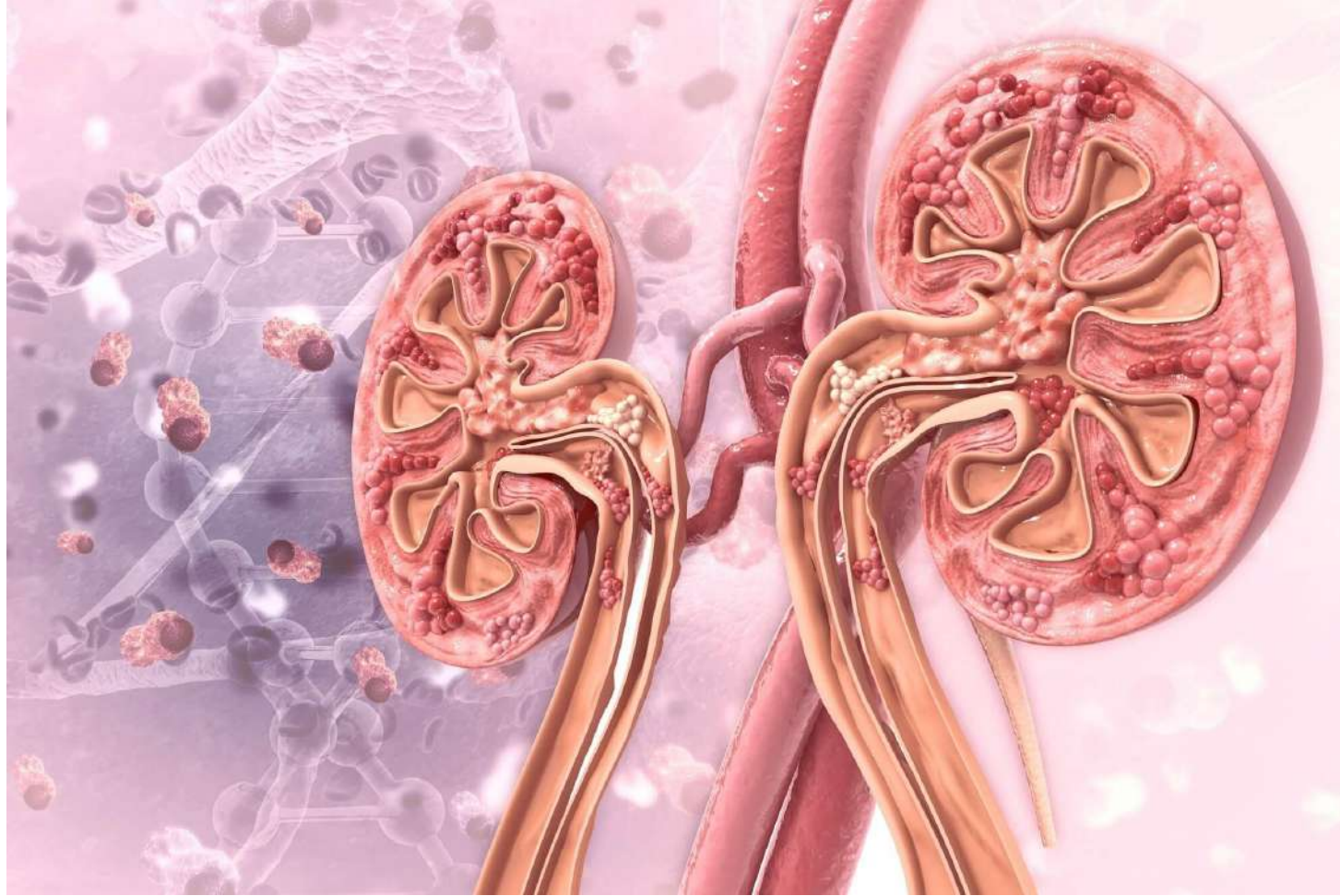
Yalnızca bazı glomerüllerin segmental tutuluşu ile karakterizedir

Asıl hasar gören yer podositlerdir

En sık sebebi idiyopatiktir → Sekonder nedenler de mevcut:

◆ HIV / OHA / VUR / Eroin / CMV / Sirolimus / Lityum / Allograft nefropati / Kortikal nekroz

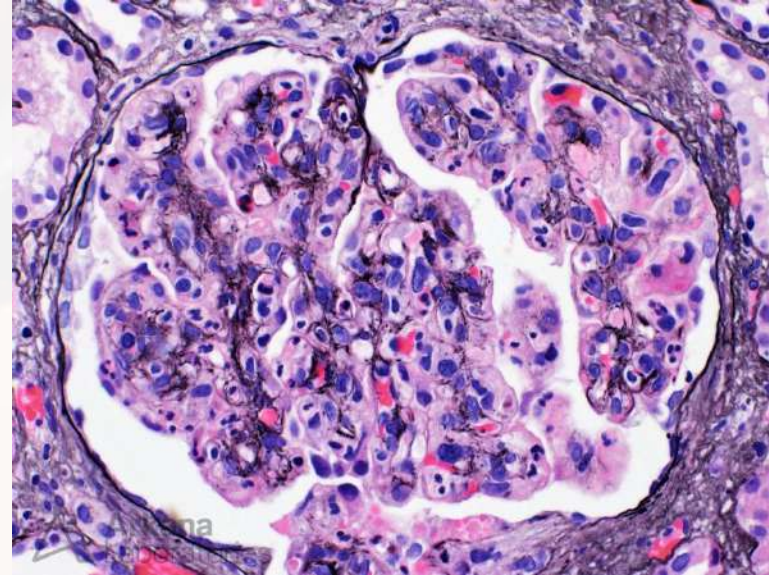
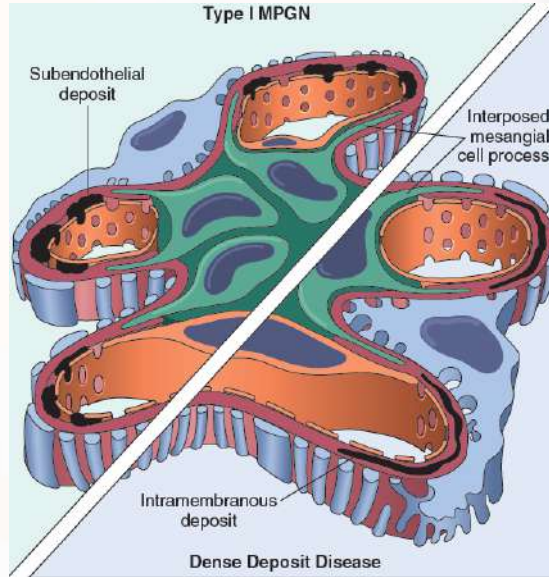
MEMBRANOPROLİFERATİF GLOMERÜLONEFRİT

Membranoproliferatif Glomerülonefrit:

Mezengiokapiller glomerülonefrit veya lobar glomerülonefrit olarak da bilinir

Glomerüler bazal membranın kalınlaşmasıyla karakterize, immün aracılı GN'dir

EM'de hem subendotelyal alanda hem de mezengiumda Ig G, Ig M ve C3 depolanması olur

 MPGN tip 1:

Kronik antijenemi → İmmün kompleks aracılıdır

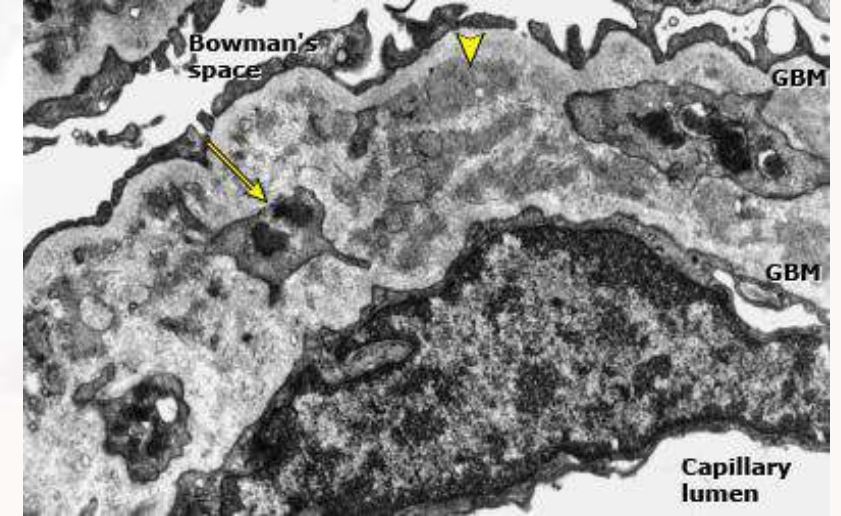
Subendotelyal alanda ve intramezengial birikim olur

Bazal membranda çift kontur / tramvay yolu görünümüm tipiktir

Komplemanın klasik yoldan aktivasyonu ön plandadır

◆ C3 ↓, C4 ↓, CH50 ↓, C1q ↓

HCV, lupus ve kriyoglobulinemiyle ilişkilidir

 MPGN tip 2:

Yeni adı dens deposit hastalığıdır → Esas olarak lamina densa tutulur

Dolaşımda Ig G tipinde C3 nefritik faktör bulunur

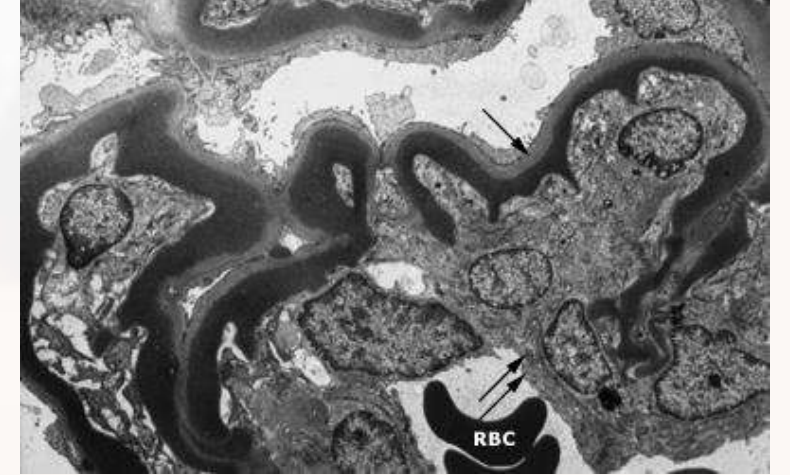
◆ **Alternatif yoldan kompleman aktivasyonuna yol açar**

◆ **C3 ↓, C4 ↔, Properdin ↓**

◆ **Nakil böbreğe saldırır → Nakil sonrası nüks riski en yüksek GN**

Bazal membran kalınlaşmıştır ve kurdela görünümü vardır

Kalıtsal faktör H mutasyonu veya Faktör H eksikliği gözlenir

HIZLI İLERLEYEN GLOMERÜLONEFRİT

Hızlı İlerleyen Glomerülonefrit:

Özel bir glomerülonefrit tipi değildir → Hastalıkların seyri esnasında gelişebilir

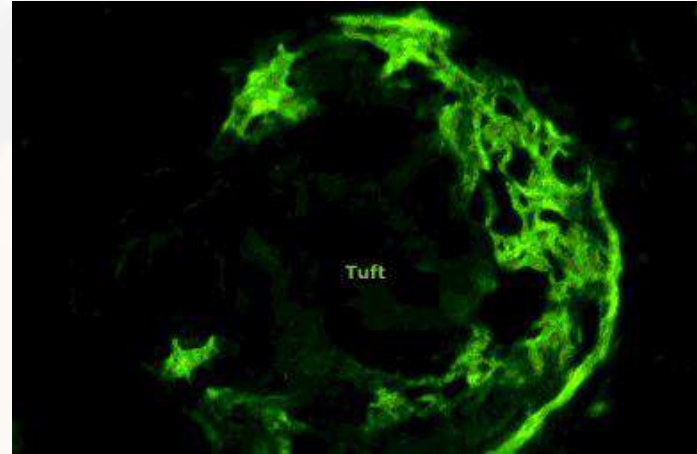
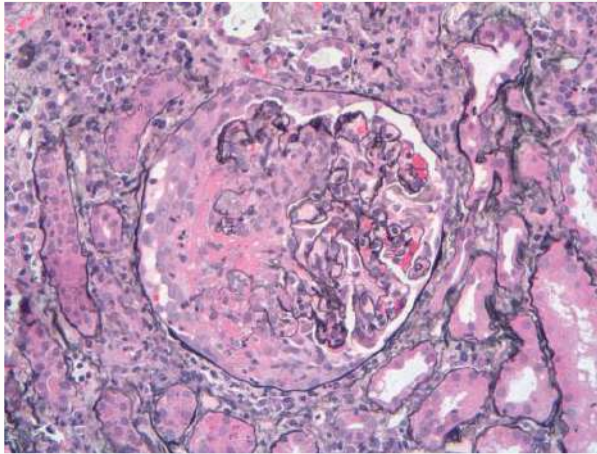
Sistemik hastalık varlığında ciddi renal fonksiyon kaybı + Oligüri → RPGN

Bowman paryetal epitelinin proliferasyonu ile karakterizedir

Bowman boşluğuna fibrin kaçısı → Nötrofillerin kapiller duvarı yıkması → Diffüz kresent

◆ Kresenti oluşturan paryetal hücre proliferasyonu

◆ Kötü prognoz göstergesidir

3 tipi vardır:

 Tip 1: Antikora bağlı gelişen glomerülonefrittir

Tipik örneği Good-pasture sendromudur

- ◆ Tip 4 kollojenin α -3 zincirine karşı antikor gelişmiştir
- ◆ Şüphesinde hemen biyopsi → Lineer Ig birikimi / Kresent
  - ◆ > %50 kresent / Fibrozis / Oligüri → Kötü prognoz
- ◆ Anti-GBM ab mutlaka bakılmalıdır / %10 vakada ANCA (+) izlenir
- ◆ Pulmoner hemoraji yapabilir → Pulmono-renal sendrom sebebi
  - ◆ Hemoptizi / Hematüri → Hg ↓
- ◆ Tipik olarak 20'li yaşlarda genç erkeklerde izlenir
- ◆ Acil plazmaferez + Prednizolon + Oral siklofosfamid

 Tip 2:

İmmün kompleks depolanması ile karakterizedir

Granüler tarzda birikim ön planda

Lupus nefriti / APSGN / Ig A nefropati / Ig A vaskülit / MPGN

 Tip 3:

İmmün depolanma yoktur / İmmün boyanma gözlenmez

ANCA (+) vaskülit tipik örneğidir

Granülomatöz polianjitis / Churg Straus / Mikroskopik PAN

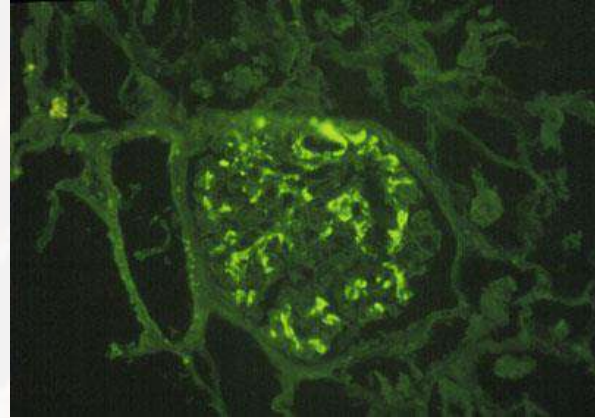
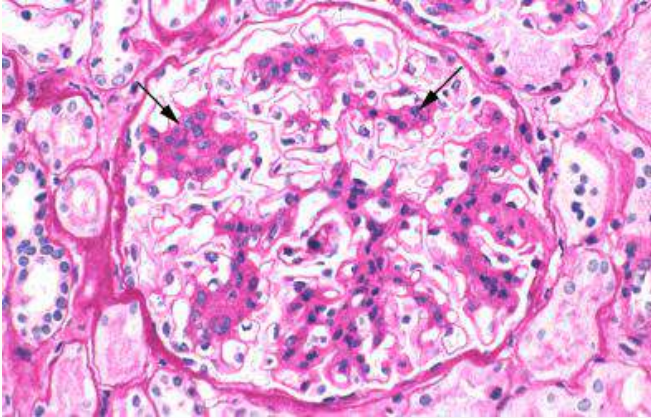
Ig A NEFROPATİSİ

Ig A Nefropatisi:

En sık izlenen glomerülonefrittir. Berger hastalığı olarak da bilinir

Tekrarlayan makroskopik hematürinin en sık sebebi

Mezengiumda Ig A birikimi ile karakterize immün kompleks aracılı glomerülonefrittir

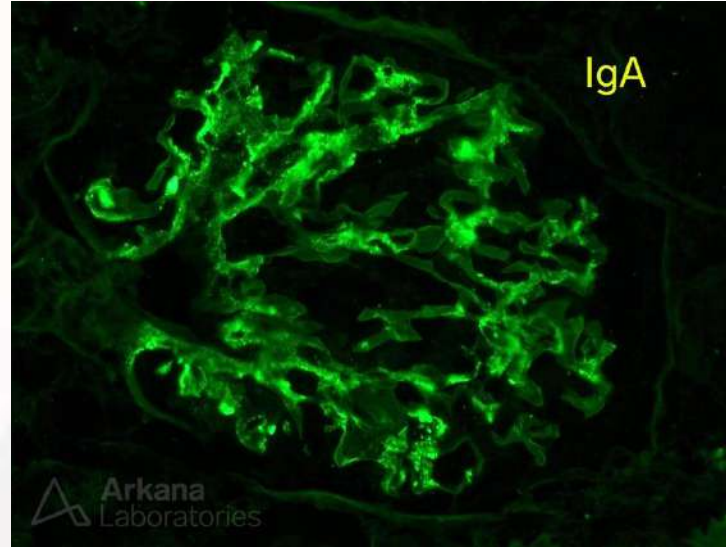
- ◆ **Ig A'nın O-glikalizasyon defekti vardır**
- ◆ **Serum Ig A hastaların sadece %20-50'sinde yüksek olabilir**
- ◆ **Cilt biyopsilerinde Ig A birikimi gözlenebilir**

ÜSYE'yi takiben gelişen epizodik makroskopik hematüri en tipik klinik prezentasyon şeklidir

Henoch Schönlein purpurasına benzer:

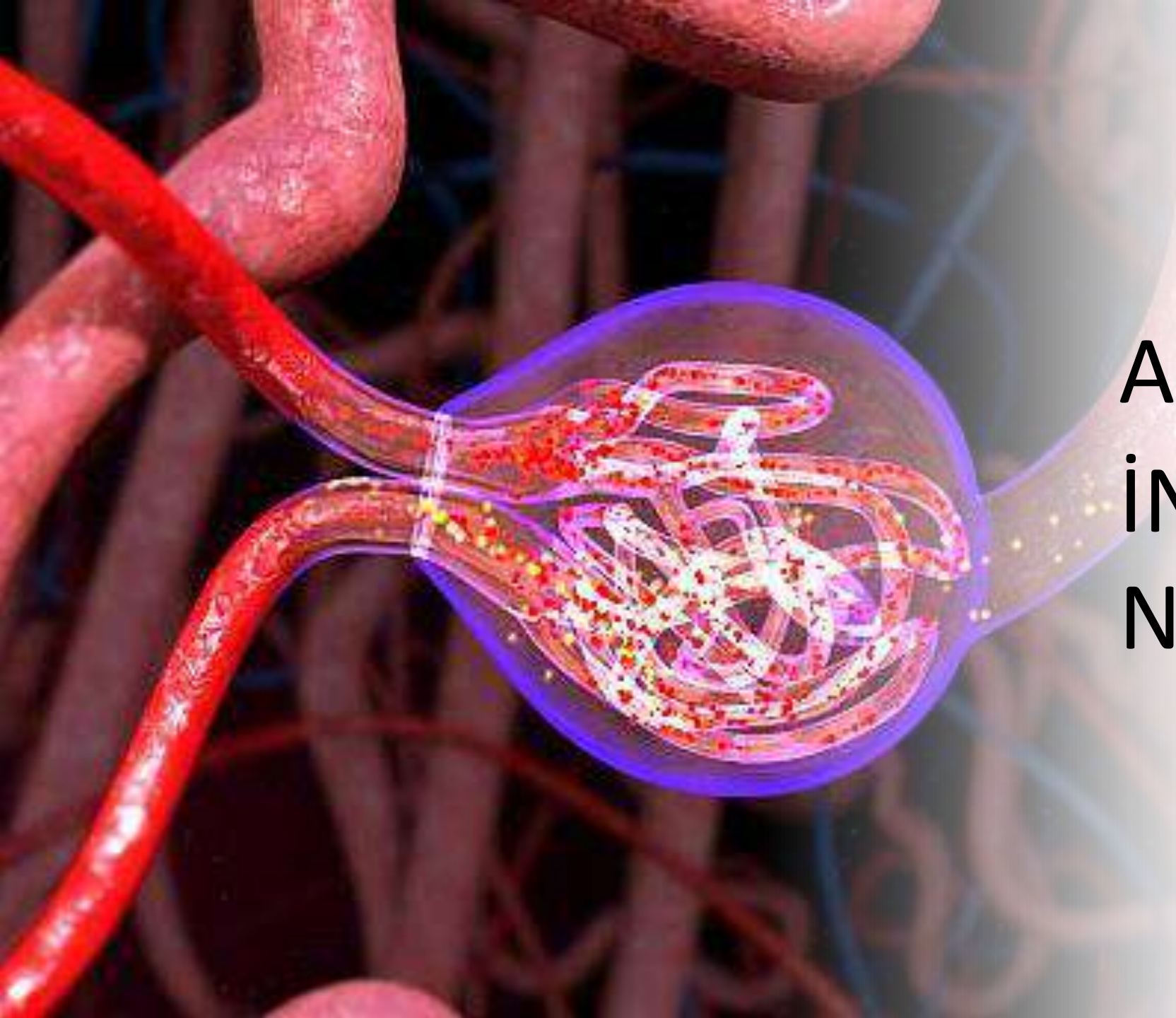
- ◆ **Ig A nefropati yalnızca böbrekleri tutar**
- ◆ **Henoch Schönlein purpurası böbrek ve cilt tutulumu**

Tanı immünfloresan mikroskopide mezengiumda Ig A birikiminin gösterilmesiyle konur

Kötü prognoz kriterleri:

- ◆ **Hipertansiyon**
- ◆ **Proteinürinin eşlik etmesi**
- ◆ **Makroskopik hematüri ataklarının olmaması**
- ◆ **Erkek cinsiyet**
- ◆ **Böbrek biyopsisinde glomerüloskleroz ve interstisyel fibrozis varlığı**
- ◆ **Hastalığın ileri yaşta başlaması**

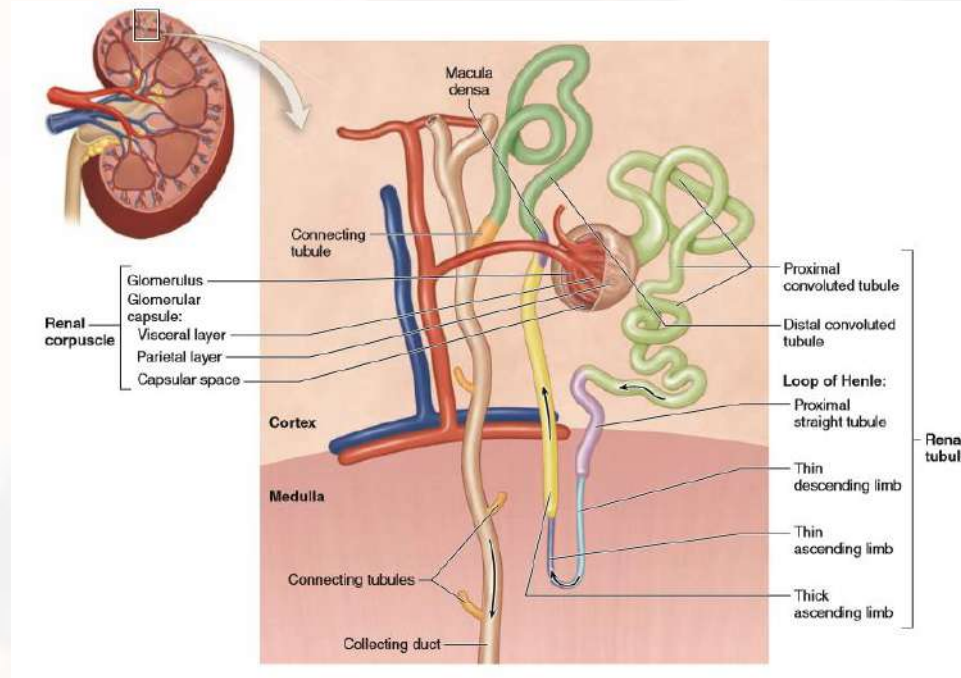

AKUT TÜBÜLO İTERSTİTEL NEFRİT

Renal tübülün ve interstisyumun birlikte etkilendiği hastalıktır

En sık sebep ilaçlardır → En sık akut böbrek yetmezliği şeklinde prezente olur

◆ En sık ilaçlar beta-laktam grubu antibiyotikler → NSAİİ / PPI'lar

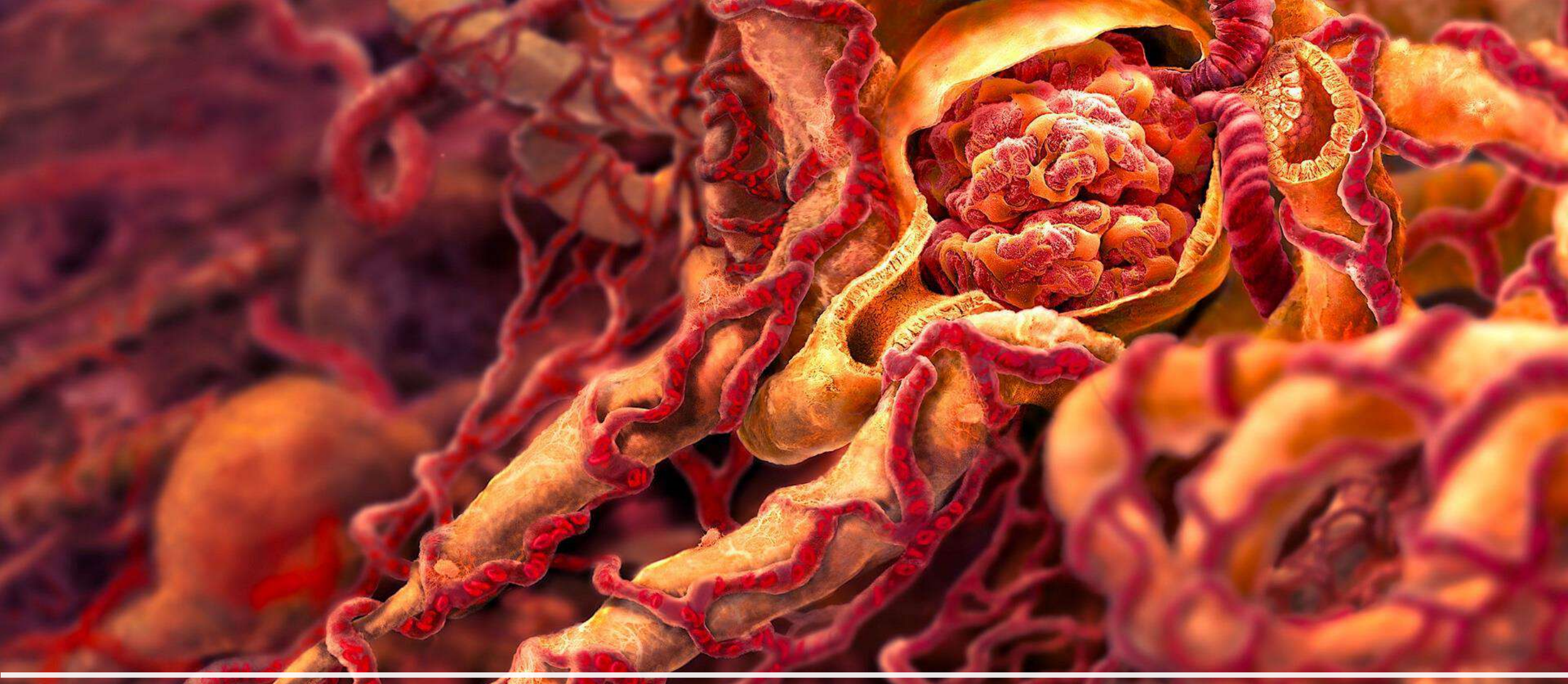

Etyolojisi belirsiz ABH'nda şüpheli ilaç alımı TİN düşündüren en önemli bulgudur

Tip 4 HS reaksiyonu → Tübül epitel hasarı → İnterstisyumda mononükleer hücre birikimi

Tipik prezentasyon → İlaç alımından 7-10 gün sonra “Ateş / Döküntü / Eozinofili / Oligüri”

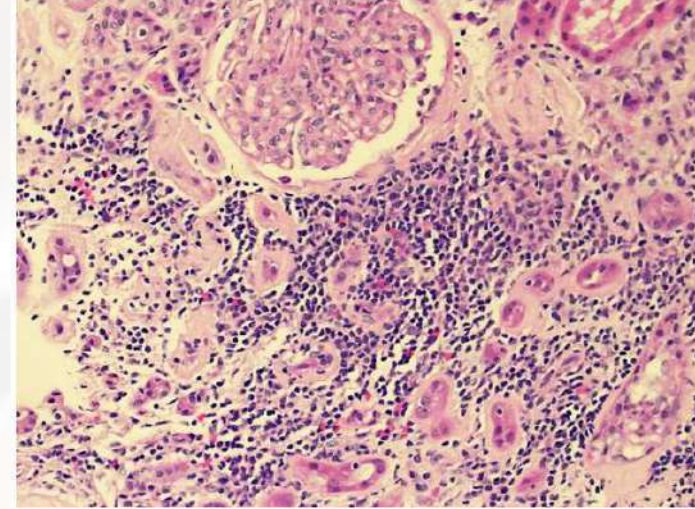
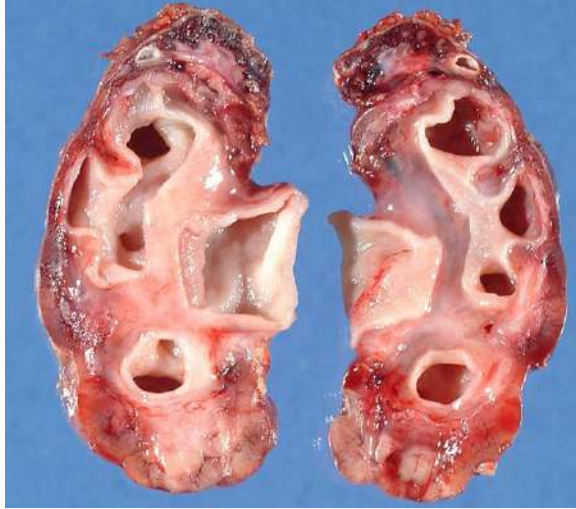
- ◆ **Asemptomatik kreatinin yüksekliği ve steril piyüri en sık başvuru şeklidir**
- ◆ **Periferik eozinofili tanıyı destekler**
- ◆ **İdrar eozinofilisi ne sensitif ne de spesifiktir**
- ◆ **Hafif hematüri / hafif proteinüri eşlik edebilir; vakalar genellikle normotansiftir**
- ◆ **NSAİi kullanımına bağlı geliştirse masif proteinüri görülebilir**
- ◆ **Renal yetmezlik → FeNa > %1 → Tuz kaybettiren nefropati**

KRONİK TÜBÜLOİTERSTİSEL NEFRİT

Tübülo interstisyel alanda fibrozis ve skar oluşumu ile karakterize nefrittir

Makroskopik olarak böbrekler küçüktür ve proteinüri genellikle < 1 gr/gün'dür

 Analjezik nefropati:

Fenasetin, aspirin ve kafein içeren analjeziklerin uzun süreli kullanımı

En sık gross hematüri şeklinde görülür → Üretelyal malignite riski ↑

Renal papiller nekroz / Skarlaşmış böbrek ve papiller kalsifikasyon izlenir

 Lityum nefropatisi:

En sık nefrojenik diabet insipidus yapar → Tedavisinde amilorid verilir

Bifosfat nükleotidaz enzim inhibisyonu → ADH reseptör duyarsızlığı

Uzun süre kullanımda ve tekrarlayan lityum toksisitesi yaşayanlarda izlenir

Genellikle asemptomatiktir → Hafif proteinüri / Normotansif / Lökositüri

 Ağır metal nefropatisi:

En önemlisi kurşundur → Proksimal tübülde birikir → Nükleer inklüzyon

Kurşun intoksikasyonu → Hiperürisemi → (“Saturnine gout” + HT + ABY)

 Hipokalemi ilişkili nefropati:

Nefrojenik diabet insipidus yapar

Proksimal ve distal tübülde vakuoler dejenerasyon izlenir → Reversibledir

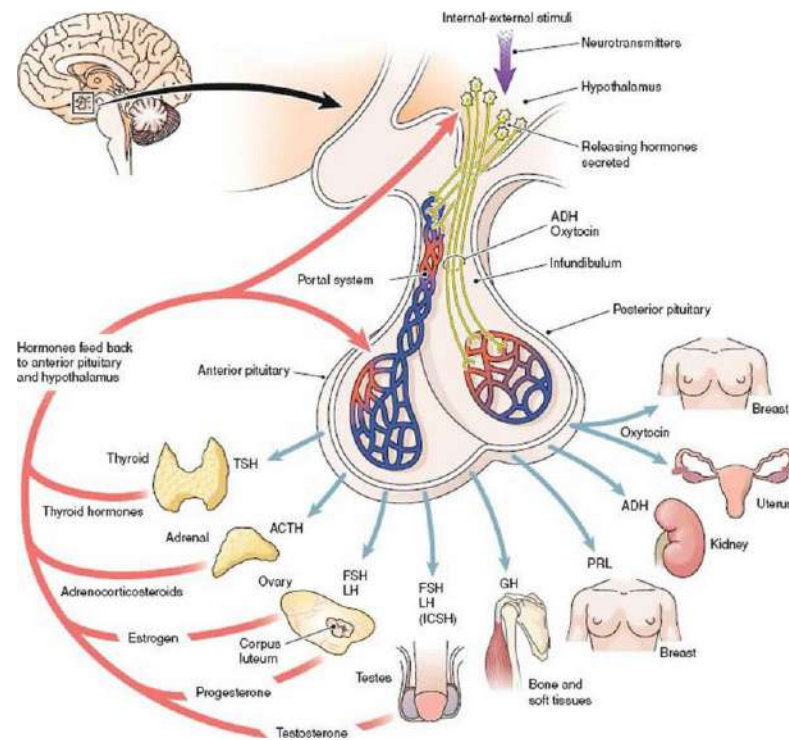
 Hiperkalsemi ilişkili nefropati:

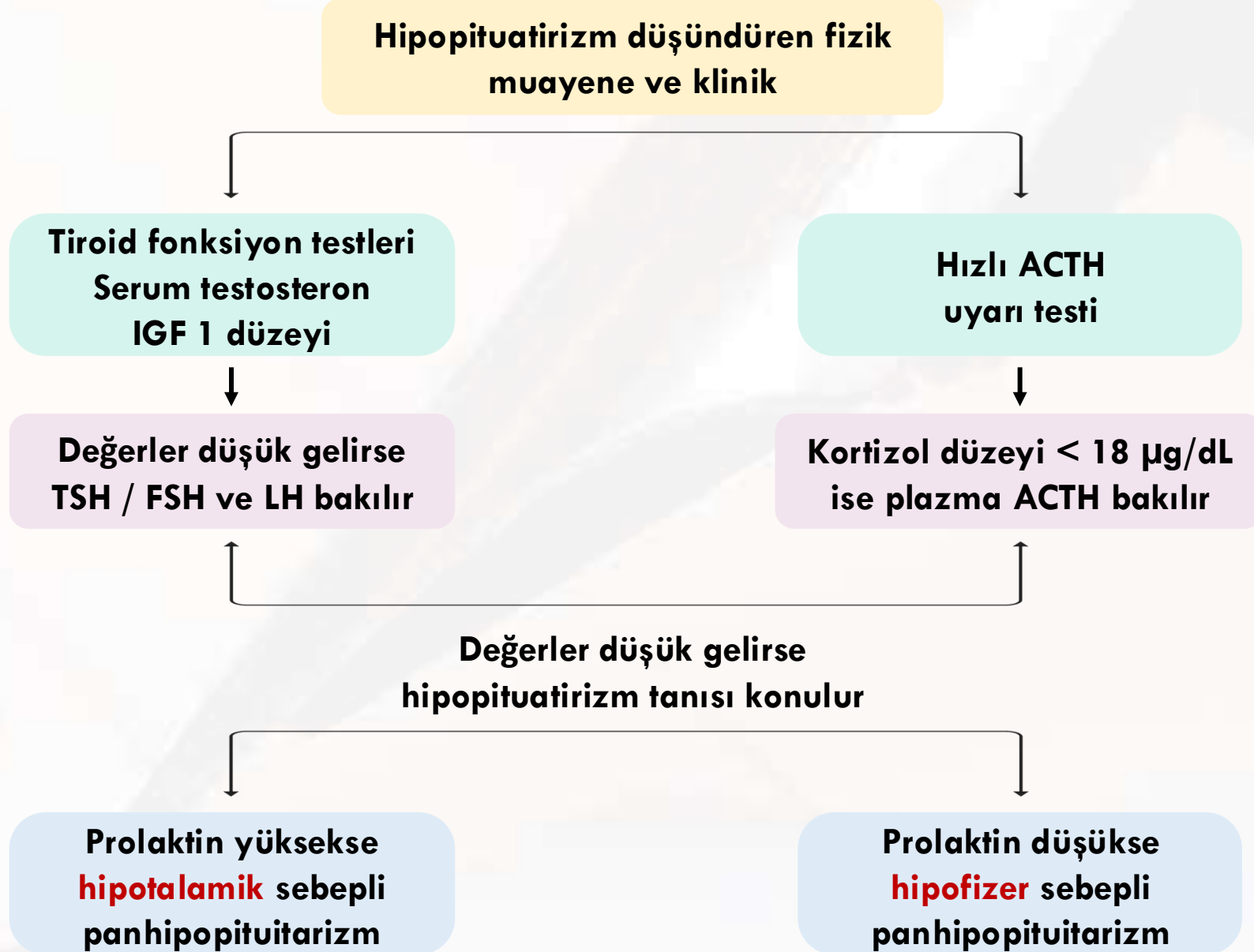
En erken lezyon distal tübül ve Henle kulpunda fokal dejeneratif değişiklik

ADH'ya yanıt azalır → Nefrojenik diabet insipidus

Renal vazokonstriksiyon → GFR ve renal kan akımı ↓

PANHIPOTUITARİZM

 Sheehan Sendromu:

Gebelikte hipofiz boyutu ↑, O₂ ihtiyacı ↑, İskemiye duyarlılık ↑

Postpartum kanama → Hipofiz nekrozu → Panhipopituitarizm

Prolaktin ↓, Laktasyon yokluğu (PRL eksikliğinin tek bulgusu)

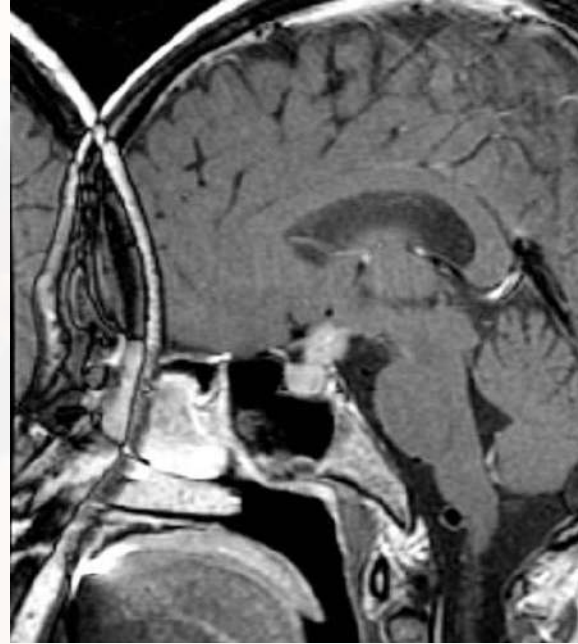
GnRH azalır ↓, FSH ↓, LH ↓ → Menstrüel siklusun başlamaması

 Lenfositik Hipofizit:

Postpartum dönemde hiperprolaktinemiyle seyreder

Otoimmün nedenli hipopituitarizmin en sık sebebidir

Lenfositik infiltrasyon → Kitle görünümü → Görme kaybı

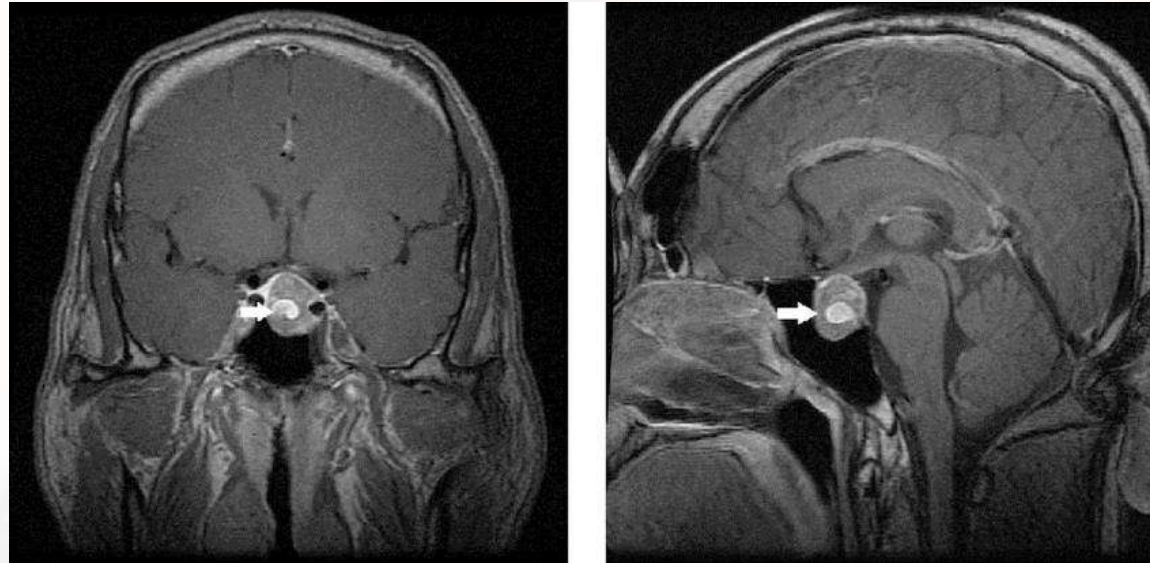

 Hipofizer Apopleksi:

Hipofizer adenom (en sık non-fonksiyonel adenom) → Adenom içine kanama

Ani başlayan şiddetli baş ağrısı + Kusma + Görme bozukluğu

Görme kaybı ve bilinç bulanıklığı varlığında cerrahi / yokluğunda steroid verilir

TİROİD FONKSİYON TESTLERİ

Tiroglobulin → Tiroidin kitlesini gösterir

- ◆ **Tiroidektomi → Tiroglobulin “0” → Postop malignite takibi**
- ◆ **Tiroidit ile eksojen iyot alımı ayrımında tiroglobulin kullanılır**
  - ◆ **Eksojen iyot alımı → Tiroglobulin ↓**
  - ◆ **Tiroidit → Tiroglobulin ↑**

Radyoaktif iyot uptake testi tiroidin iyot tutulumunu gösterir**RAI Uptake ↑****Graves****Toksik adenom****Toksik multinodüler guatr****TSH salgılayan adenom****Endemik guatr (iyot eksikliği)****Trofoblastik hastalık****Foliküler karsinom****RAI Uptake ↓****Tiroiditler****Hashimoto tirotoksikoz dönemi****Eksojen iyot alımı****Ektopik tiroid metastazı****Struma ovarii****Fazla iyot alımı → Job-Basedow****Anti-tiroid ilaç kullanımı**

Miksödem Koması:

Tedavisiz hipotiroidi + Araya giren Enfeksiyon / ilaç / Travma → Hipotiroidi semptomları ↑ ↑ ↑

Hipotermi + Hipotansiyon + Bradikardi → Miksödem komasını akla getirmeli

Su intoksikasyonu → Hiponatremi → Hipotonik solüsyon verilmez (Hiponatremi derinleşir)

Tedavi: İntravenöz levotiroksin (ilk tercih) + Glukokortikoid (Adrenal yetmezlik ihtimaline karşı)

Tiroid Krizi:

Tedavisiz hipertiroidi + Araya giren Enfeksiyon / İlaç kullanımı / Travma → Hipertiroidi ↑↑↑↑

Ateş + Taşikardi + Kalp yetmezliği + Şok → Tiroid Krizi (Krizin şiddeti hormon düzeyinden bağımsız)

Tedavide ilk tercih → Propiltiurasil

Eşlik eden taşikardi ve adrenerjik deşarj → Beta bloker (*Propranolol*) (*Metimazolün yeri yok*)

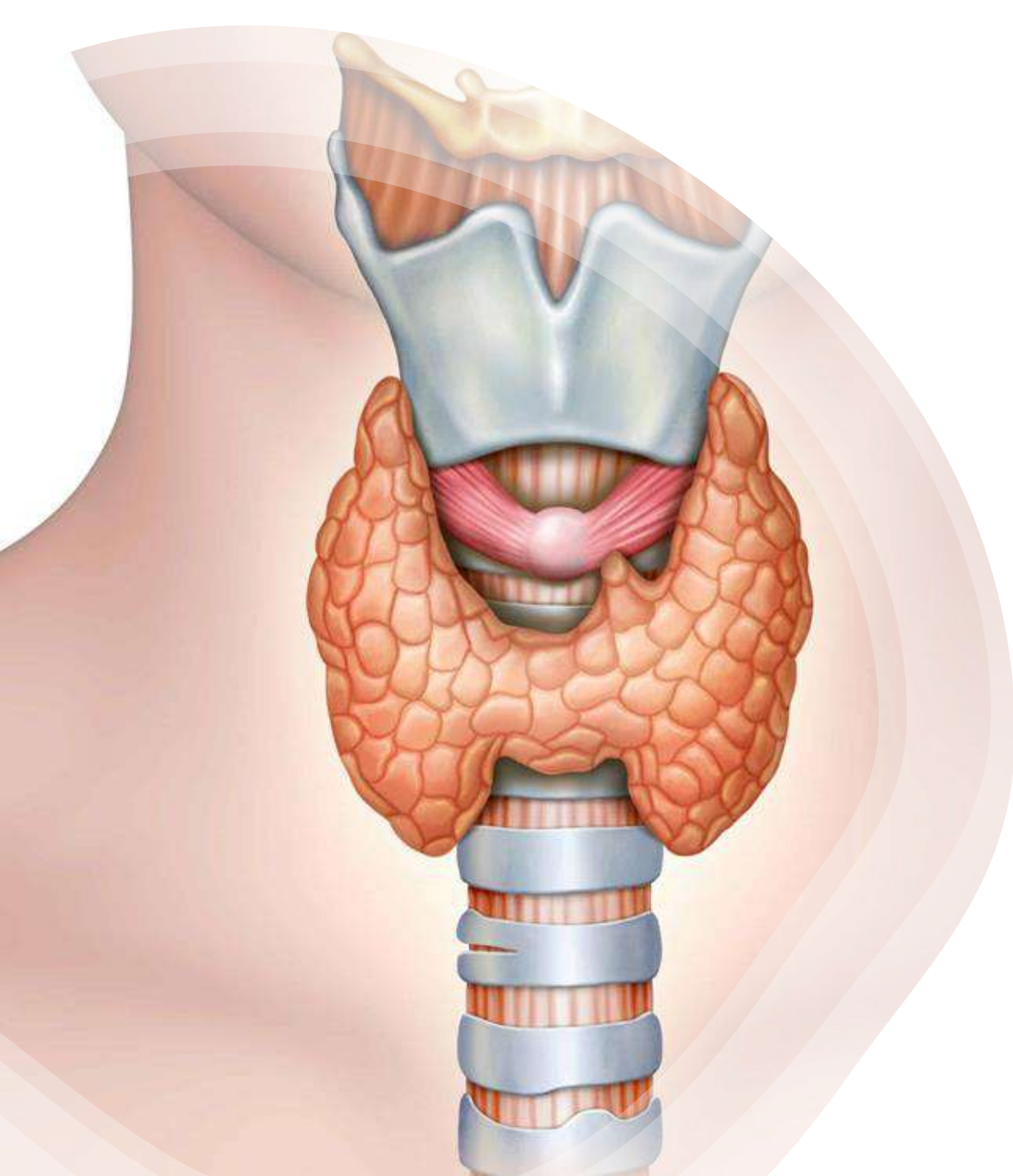
Konvülsiyon varsa → Fenobarbital

Wolff-Chaikoff etkisinden faydalanmak için → İyot tedavisi → Kanlanma azalır ve sentez baskılanır

Ateş görülür

◆ **Asetaminofen (Aspirin kontendike) → Ateşe yönelik eksternal soğutma yapılabilir**

◆ **Aspirin → T₄; TBG'den ayrılır → sT₄ ↑ → Hipertiroidi semptomları ↑ ↑ ↑ ↑**

TİROİDİTLER

Subakut Granümatöz Tiroidit:

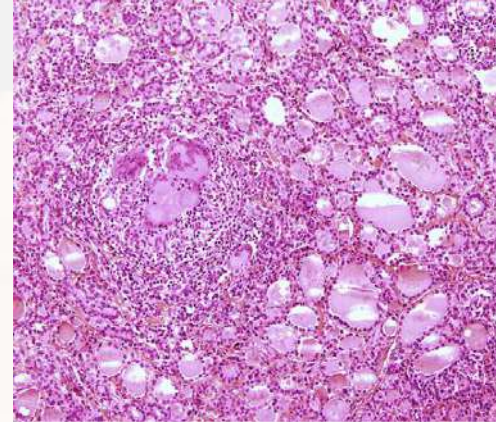
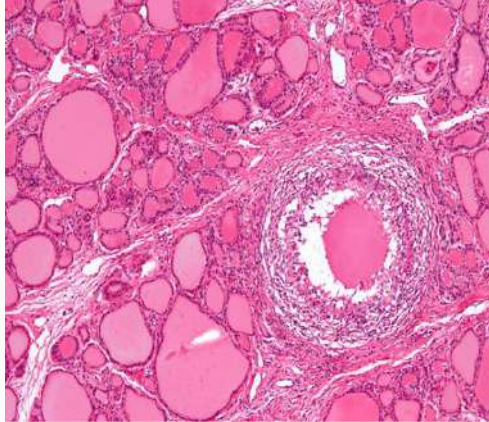
Viral ÜSYE → Boyunda hassasiyet ağrı (Ağrılı tiroiditin en sık nedeni)

Sedim > 100 mm/s

HLA B35 pozitifliği ve %10 oranında tiroid otoantikor pozitifliği gözlenebilir

Biyopsi → Dev hücreler, büyük fagositler ve granümatöz iltihap

Tedavi: NSAİİ ve aspirin → Yanıt alınamazsa glukokortikoid

Subakut Lenfositik Tiroidit:

Viral enflamasyon → Lenfositik infiltrasyon → T3 ↑, T4 ↑

Eğer aynı durum gebelik sonrası ilk 1 yıl içinde görülürse → Postpartum tiroidit

Ağrısızdır → De Quervain gibi kolay tanınmaz → Eksojen iyot alımıyla ayırıcı tanıya girer

Tiroglobulin bakılır → Yüksekse sessiz tiroidit (Eksojen iyot alımında TG düşüktür)

Otoantikor pozitifliği gözlenebilir → En sık Anti-TPO pozitifliği izlenir

Tip 1 DM varlığında risk ↑ ↑ ↑

Riedel Tiroiditi:

Kronik sklerozan tiroidit → Çok sert, fikse ve ağrısız tiroid → Anaplastik kanserle karışır

Trakeaya invazyon sonucu dispne → Özefagusa invazyon sonucu disfaji

Ig G4 ilişkilidir → Diğer Ig G4 ilişkili hastalıklarla birliktelik sık

Tedavide glukokortikoid → Yanıt alınamazsa Tamoksifen (*Fibroblast aktivasyonu* ↓)

◆ Çevre dokuya bası → Disfaji/Dispne → Cerrahi

Hashimoto Tiroiditi:

Kronik lenfositik / otoimmün tiroidit olarak da bilinir

İyot eksikliği olmayan bölgelerde hipotiroidinin ve kronik tiroiditlerin en sık nedenidir

CTLA-4 ve PTPN-22 gen mutasyonu varlığında risk ↑ ↑

HLA DR - 3 (+) → Hashimoto sıklığı ↑

Diğer otoimmün hastalıklarla birliktelik ↑ (*addison, diabetes mellitus, pernisiyöz anemi*)

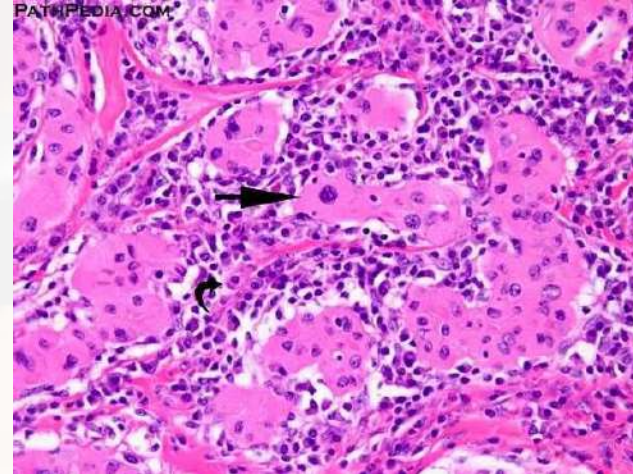
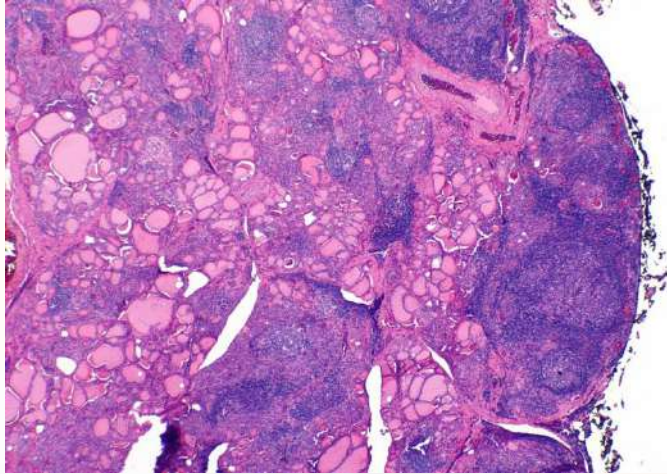
Erken dönemde anti-tiroglobulin antikor +

Geç dönemde anti-mikrozomal antikor +

Biyopsi:

Hurtle hücresi + İyi gelişmiş germinal merkez + kapsülü aşmayan fibrozis

B hücreli lenfoma ve papiller tiroid kanseri riski ↑

TİROİD KANSERLERİ

An anatomical illustration of the human neck and upper chest. The thyroid gland is prominently displayed in the center, colored in a reddish-pink hue. Above it, the larynx and trachea are visible. The trachea is shown with its characteristic cartilaginous rings. The lungs are partially visible at the bottom of the frame. The background is a solid dark blue color.

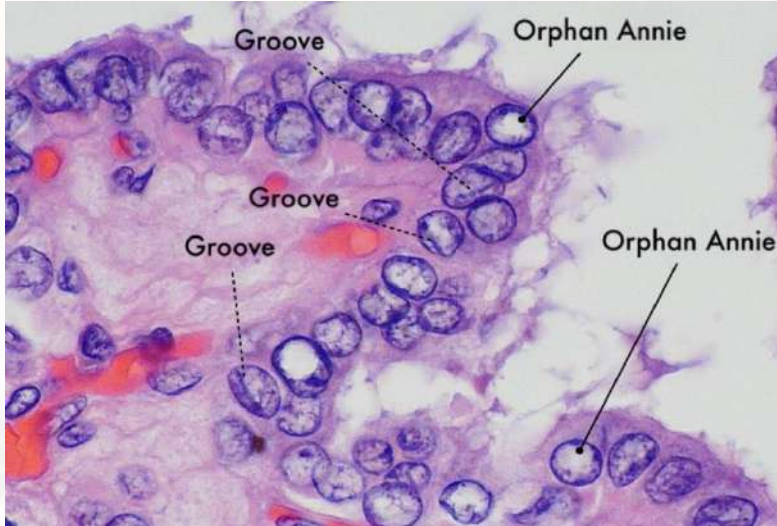
Papiller Tiroid Kanseri:

En sık görülen / En iyi prognozlu histolojik tip

Radyoterapi alanlarda en sık gelişen kanser

RET/PTK mutasyonu (+) gözlenir

İnce iğne aspirasyon biyopsisi tanısall olan tek tiroid malignitesi (*Psammoma / Orphan Annie*)

Foliküler Tiroid Kanseri:

İyot eksikliği → Foliküler kanser ↑

Tanı için İİAB yetersiz → Çünkü kapsül invazyonunu göstermek gerekir

Sadece kapsül invazyonu varsa → Minimal invaziv kanser

Kapsül tutulumuna ek olarak vasküler invazyon varsa → İnvazif kanser

◆ Kemik, akciğer ve diğer organ metastazı daha sık izlenir

RAS mutasyonu (+) → t(2;3)(PAX8-PPARG) gen füzyonu görülür

RAİ tutulumu ve tiroglobulin sentezi korunur → Hipertiroidi görülen tiroid kanseri

Takip → Tiroglobulin + USG)

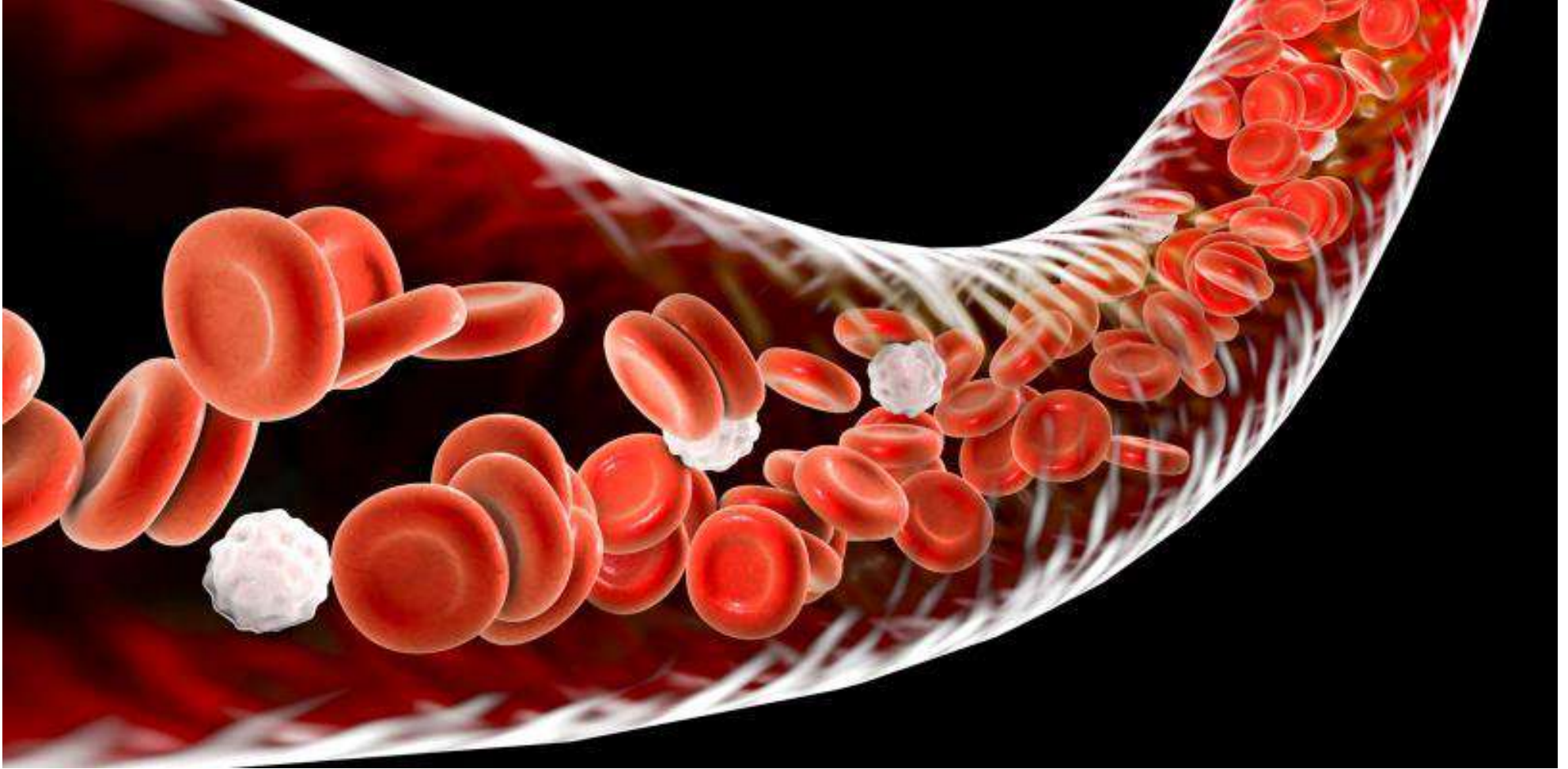
Medüller Tiroid Kanseri:

Parafoliküler C hücrelerinden köken alır

%80 sporadik → HRAS / KRAS / NRAS mutasyonu

%20 ailesel geçişlidir

- ◆ **MEN 2A / 2B → RET mutasyonu (MEN 2A → Ekson 11; MEN 2B → Ekson 16)**
- ◆ **MEN 2A → Medüller kanser %100**
- ◆ **MEN 2B → En agresif seyirli**

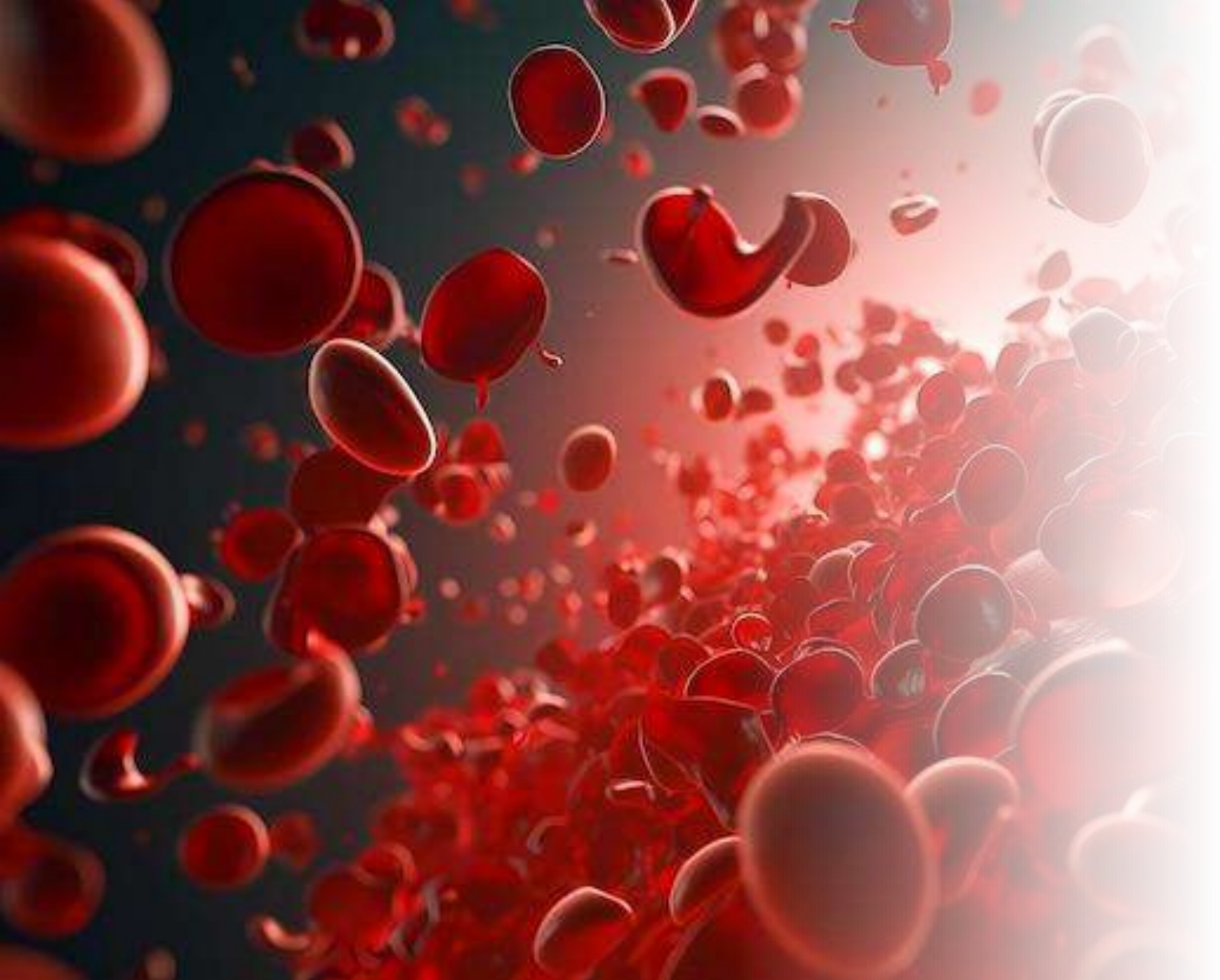
ANEMİLERE GİRİŞ

>%2 → Retikülositoz (RDW artmıştır)

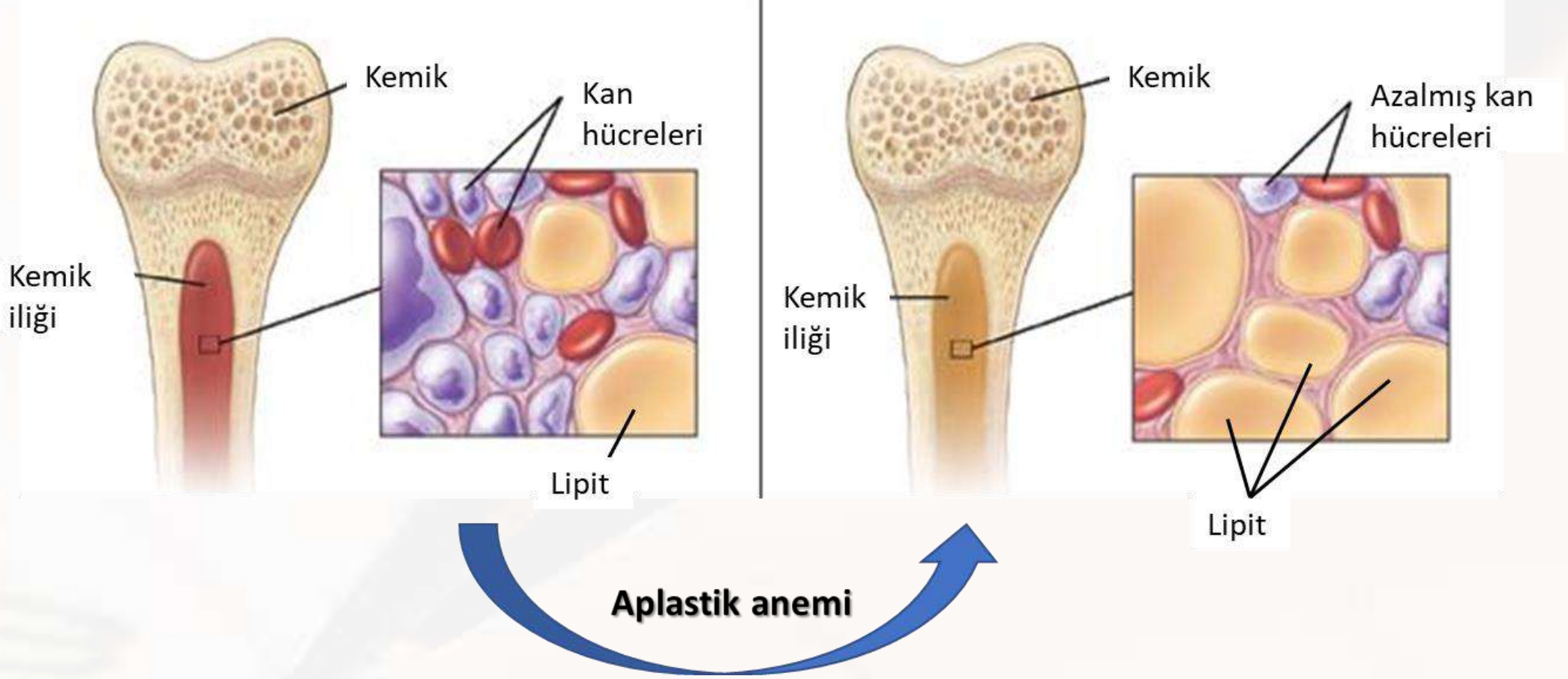
- ◆ Hemolitik anemiler (*ilk akla gelmesi gereken*)
- ◆ Demir, B12 ve folat ek. anemisinin tedavisi
- ◆ Kanama
- ◆ Hipersplenizm
- ◆ Erken dönem PNH

< %0,5 → Retikülositopeni

- ◆ Aplastik anemi (*ilk akla gelmesi gereken*)
- ◆ Kemik iliği infiltrasyonu
- ◆ Demir / B12 ve folat eksikliği anemisi
- ◆ Geç dönem PNH

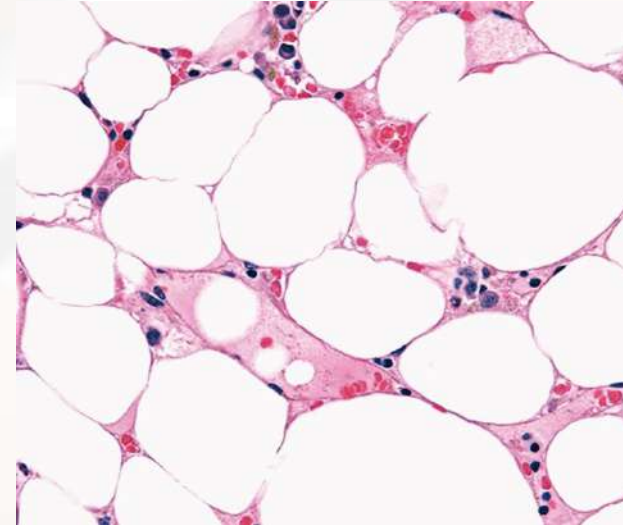
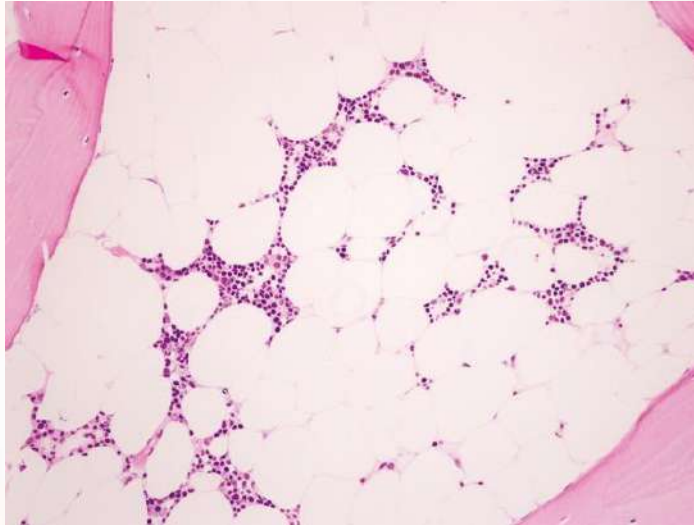

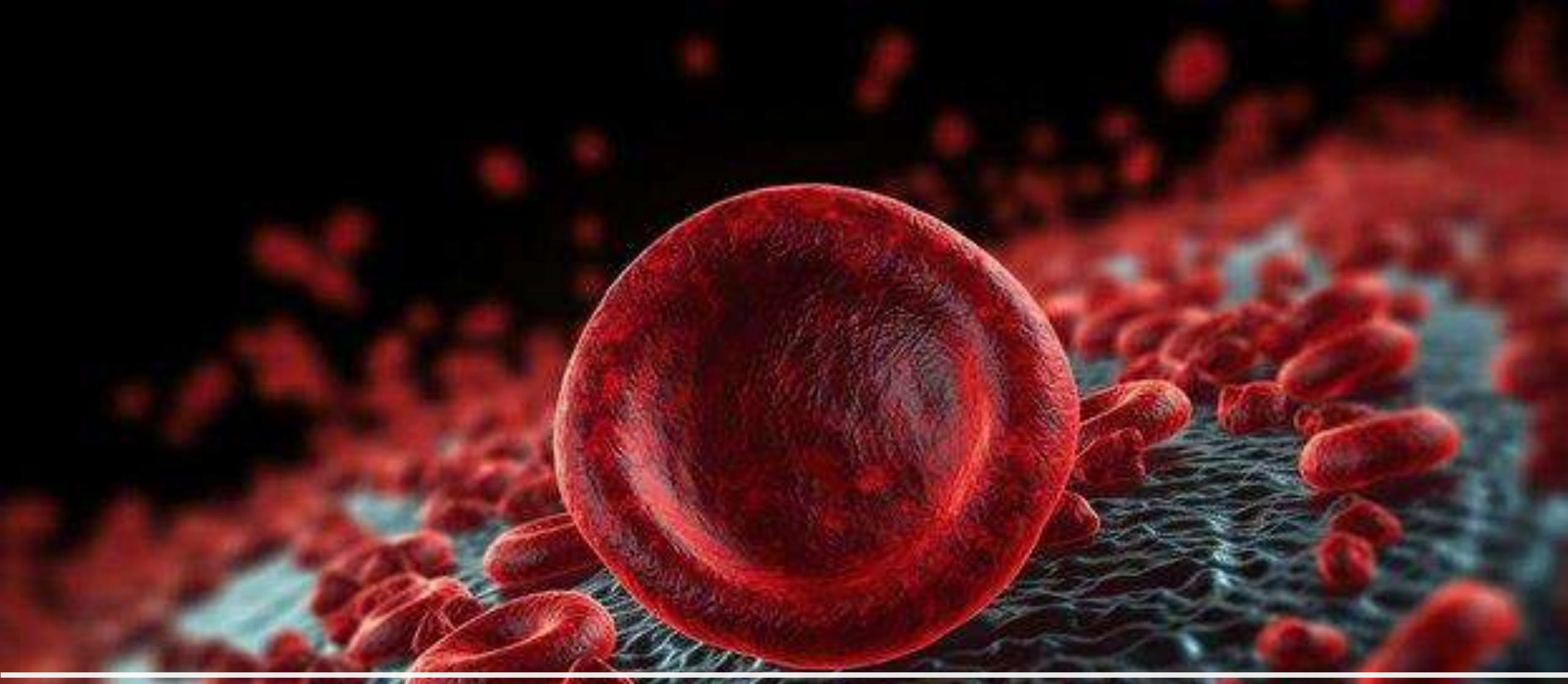
APLASTİK ANEMİ

Kemik iliği hipoplazisi + Pansitopeni + Kemik iliğinde yağ infiltrasyonunda artış

- ◆ **Anemi → Halsizlik, yorgunluk**
- ◆ **Trombositopeni (*ilk bulgudur*) → Kanama, peteşi, purpura**
- ◆ **Nötropeni → Nötropenik ateş riski ↑**

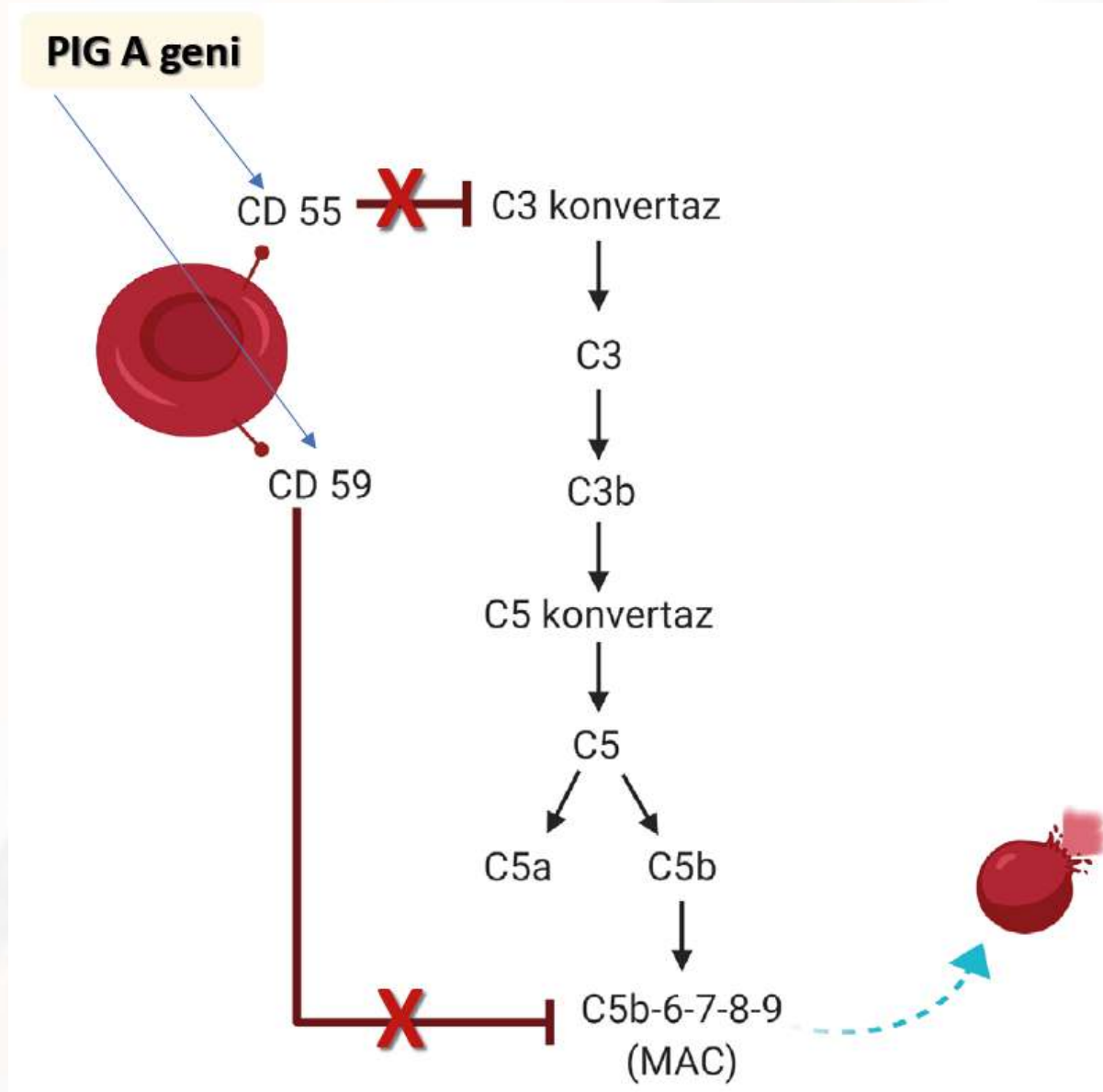
HEREDİTER SFEROSİTOZ

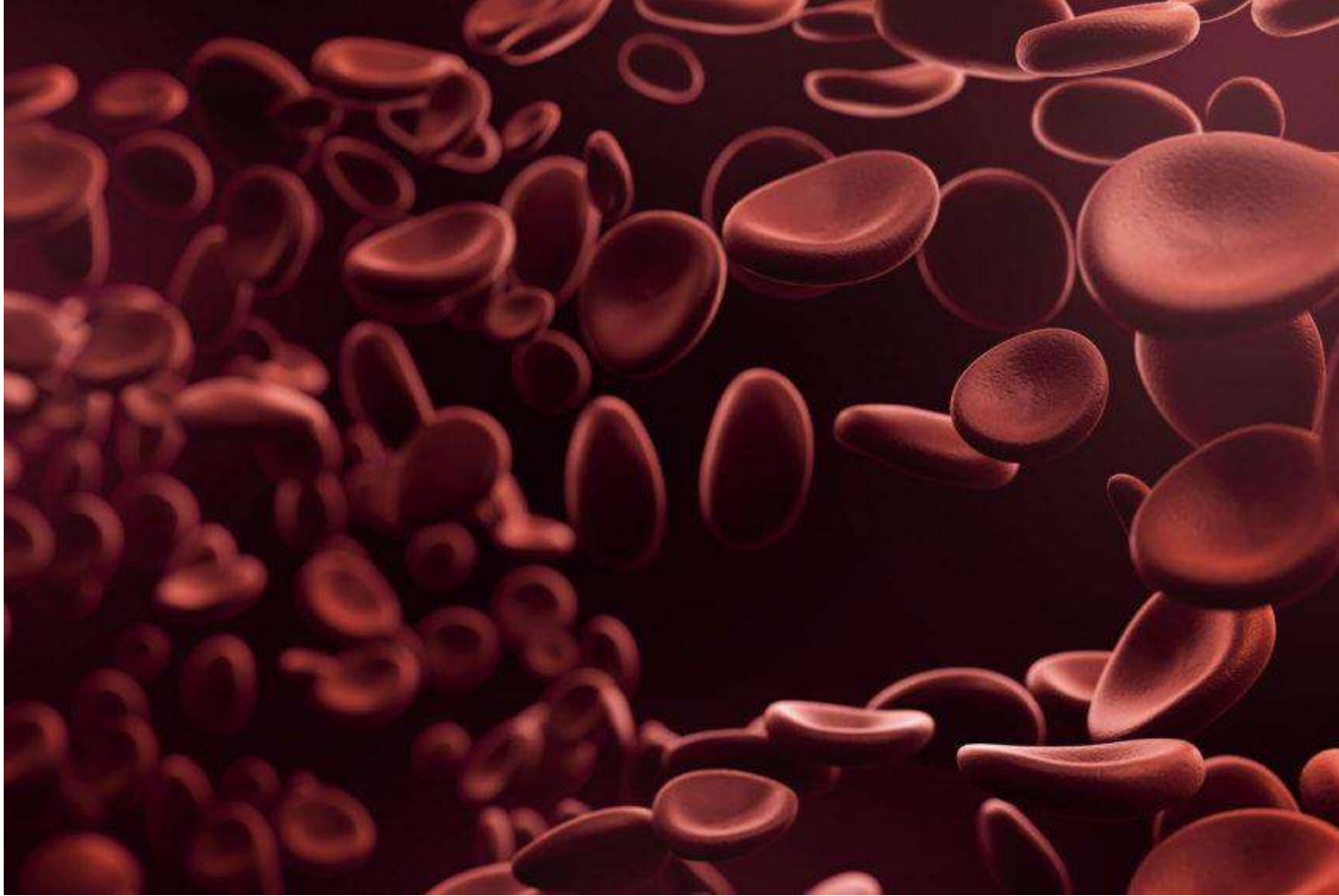
En sık eksik olan eritrosit membran protein ankrin → 2.sıklıkta ise spektrin (*en ağır form*)

- ▶ Membran permeabilitesi ↑ → Su çeker → Eritrosit sfer halini alır
- ▶ Sferositler dalaktan geçerken yıkılır → Splenomegali / Ekstravasküler hemoliz
- ▶ Membran deforme olur → Dayanıklılık ↓ → Kolayca hemoliz gelişir
- ▶ Hipotonik ortamda kolay parçalanabilme → Osmotik frajilite ↑

A microscopic view of numerous red blood cells, which are biconcave and bright red, filling the entire background. A white, torn-edge shaped graphic is positioned on the right side, containing the text.

PAROKSİSMAL
NOKTURNAL
HEMOGLOBİNÜRİ

OTOİMMÜN HEMOLİTİK ANEMİLER

Eritrositin üzerindeki antiijene karşı antikor gelişimine otoimmün hemolitik anemi denir

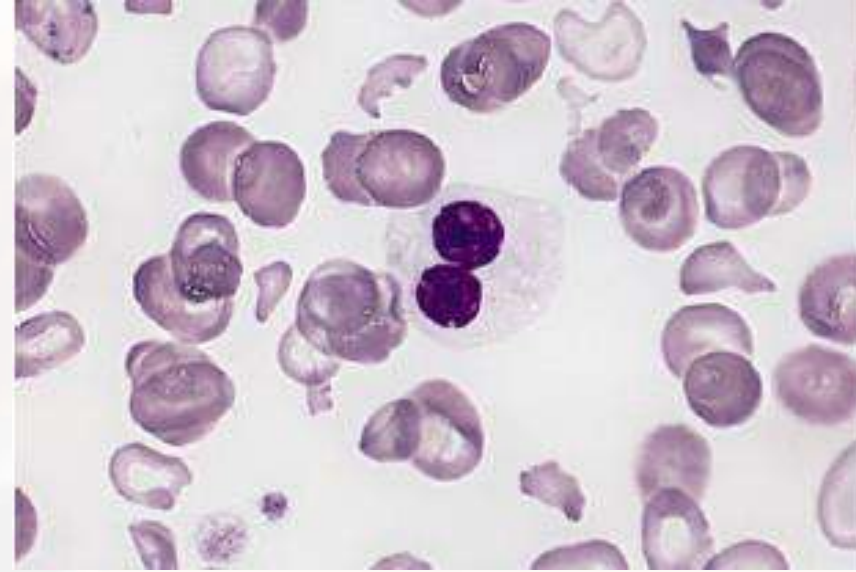
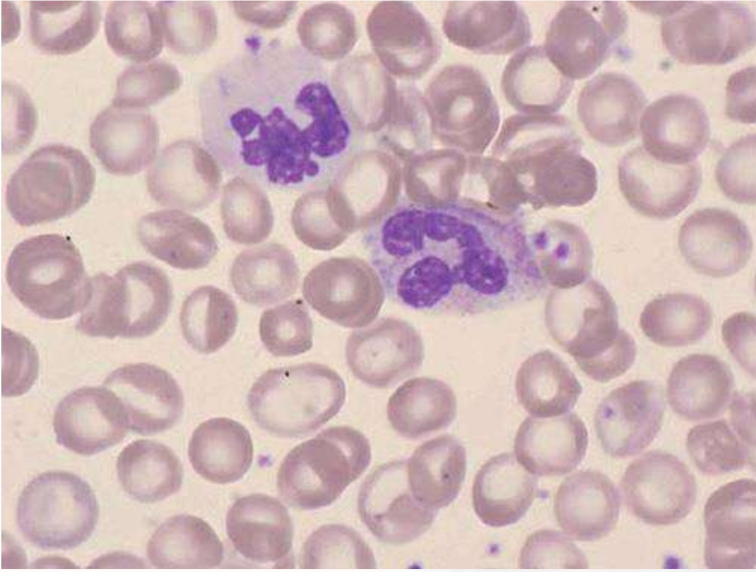
Antikorum Fc kısmı makrofajlarca tanınır → Hemoliz

MİYELODİSPLASTİK SENDROM

Klinik:

Kemik iliğinde displazi ve artmış AML riskiyle karakterize hastalıktır
En sık 60 yaş üzeri yaşlı popülasyonda görülür

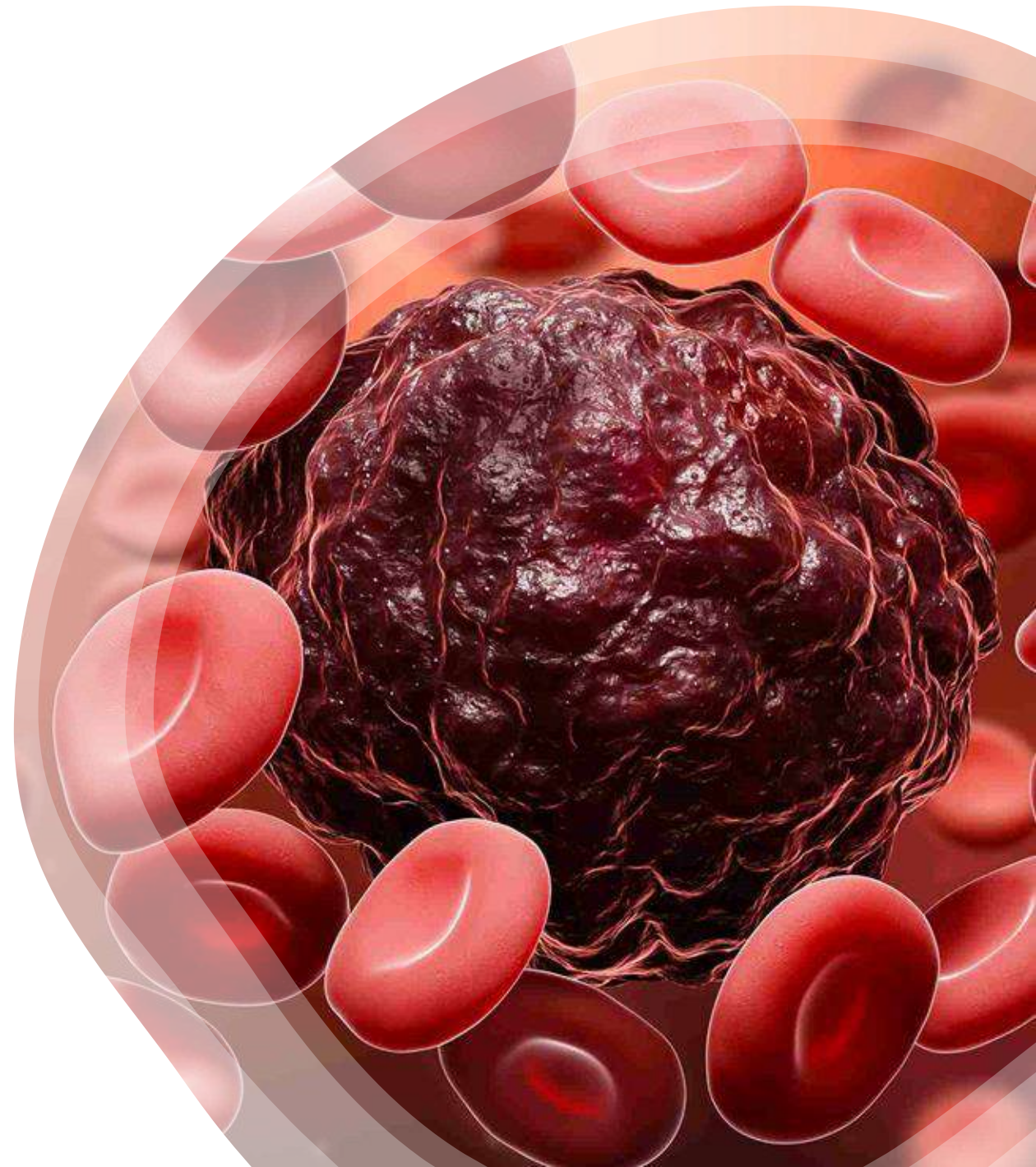
Refrakter anemi

Pansitopeni

Hipogranüle n6trophil

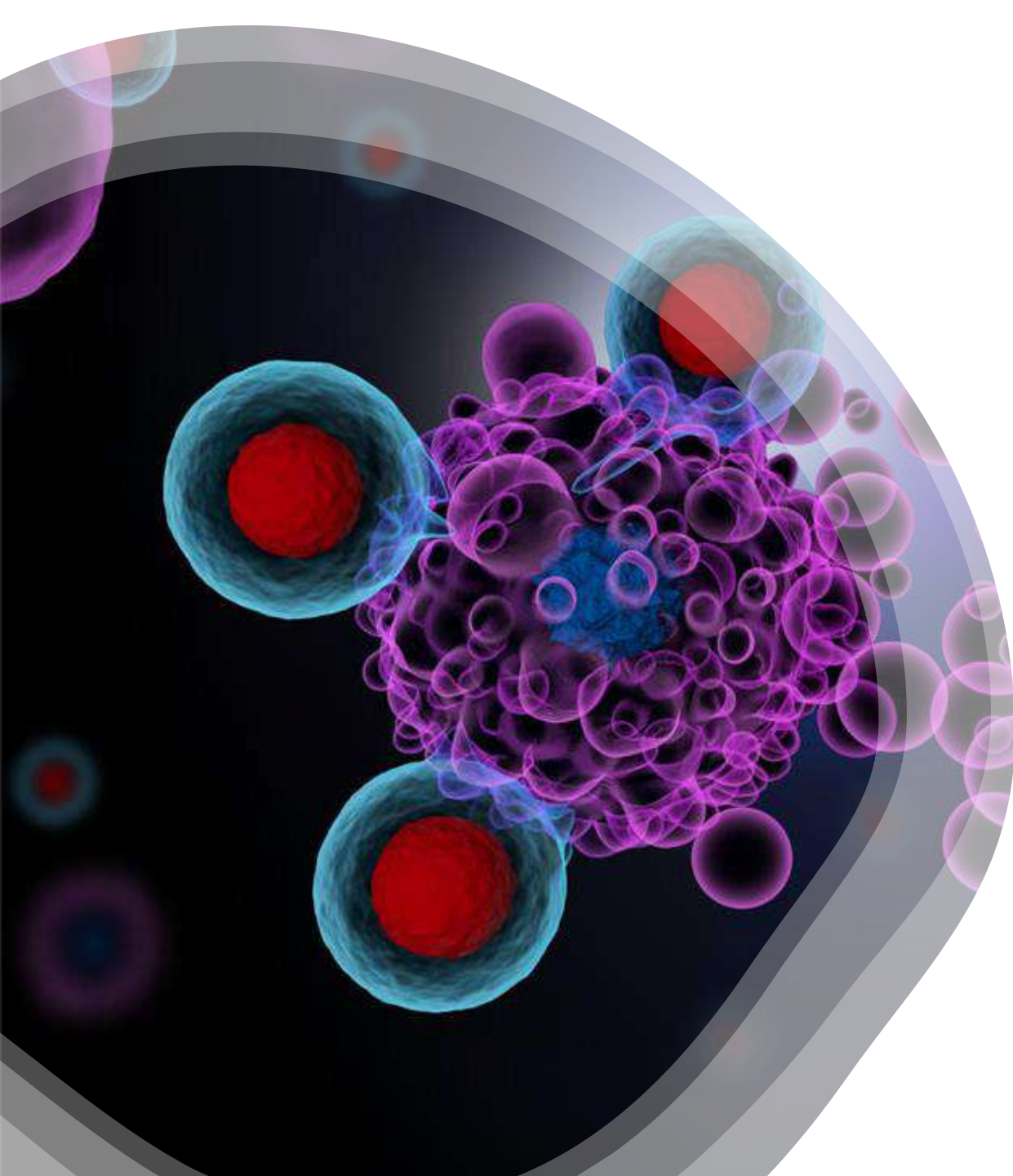
Hipogranüle trombosit

AKUT LENFOBLASTİK LÖSEMİ

Kötü prognoz:

Yaş	> 35 yaş
Başvuru anında lökosit sayısı	B hücreli ALL için $\geq 30.000/\text{mm}^3$ T hücreli ALL için $\geq 100.000/\text{mm}^3$
İmmüfenotip	Pro B hücre / Erken T hücre /Matur T hücre
Sitogenetik	t(4;11), t(9;22), hipodiploidi (kromozom sayısı < 44)
Tedavi yanıtı	Tam remisyona ulaşma süresi > 4 hafta
Minimal rezidüel hastalık	Tedaviden 3-6 ay sonraki blast oranı $\geq \%0,01$ olması

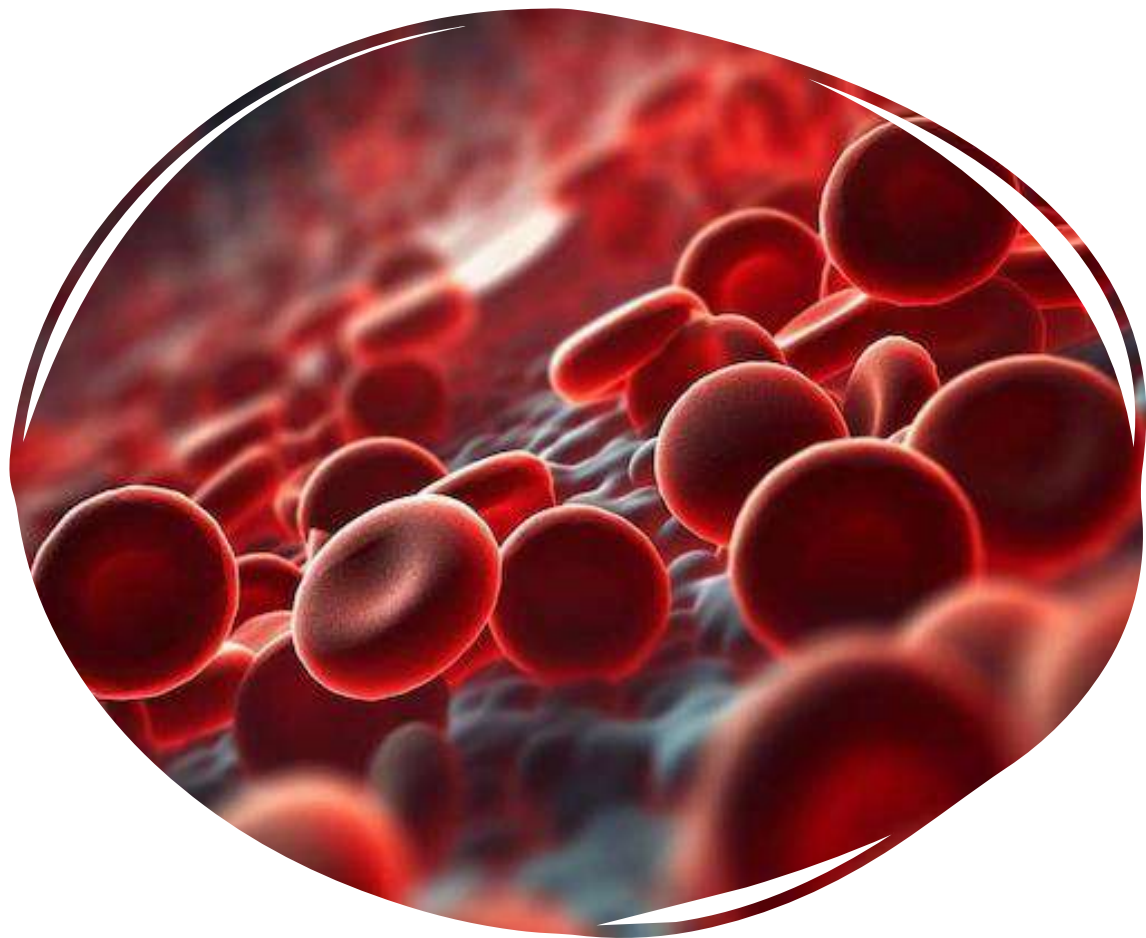
KRONİK LENFOSİTİK LÖSEMİ

Hastalar en sık yaygın LAP ile başvururlar

En sık asemptomatik izlenir → İlerledikçe hepatosplenomegali

Tipik prezantasyon → Lökositoz + PY'da lenfositoz + Yaygın LAP

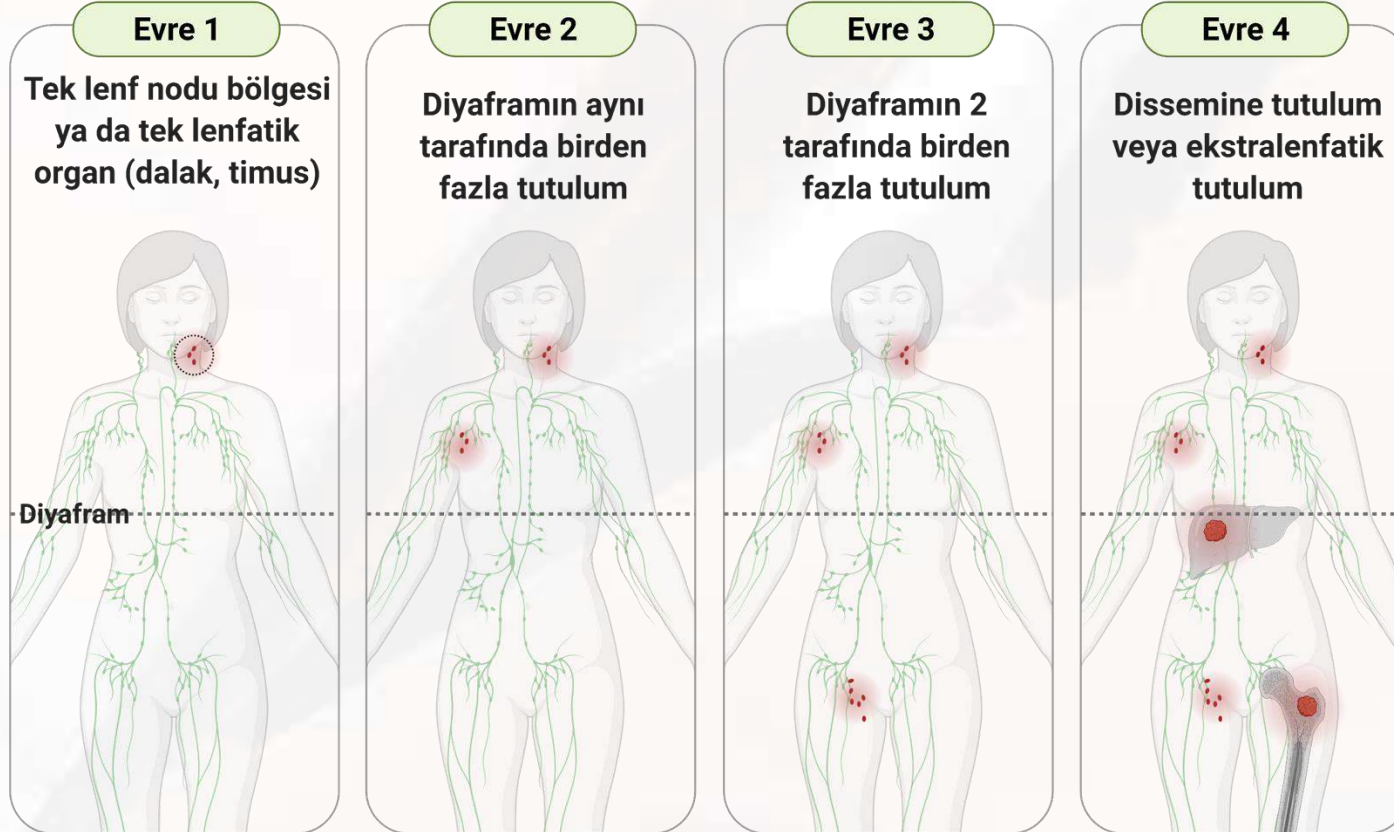
İyonize radyasyon veya viral etiyoloji ile ilişkisi yoktur

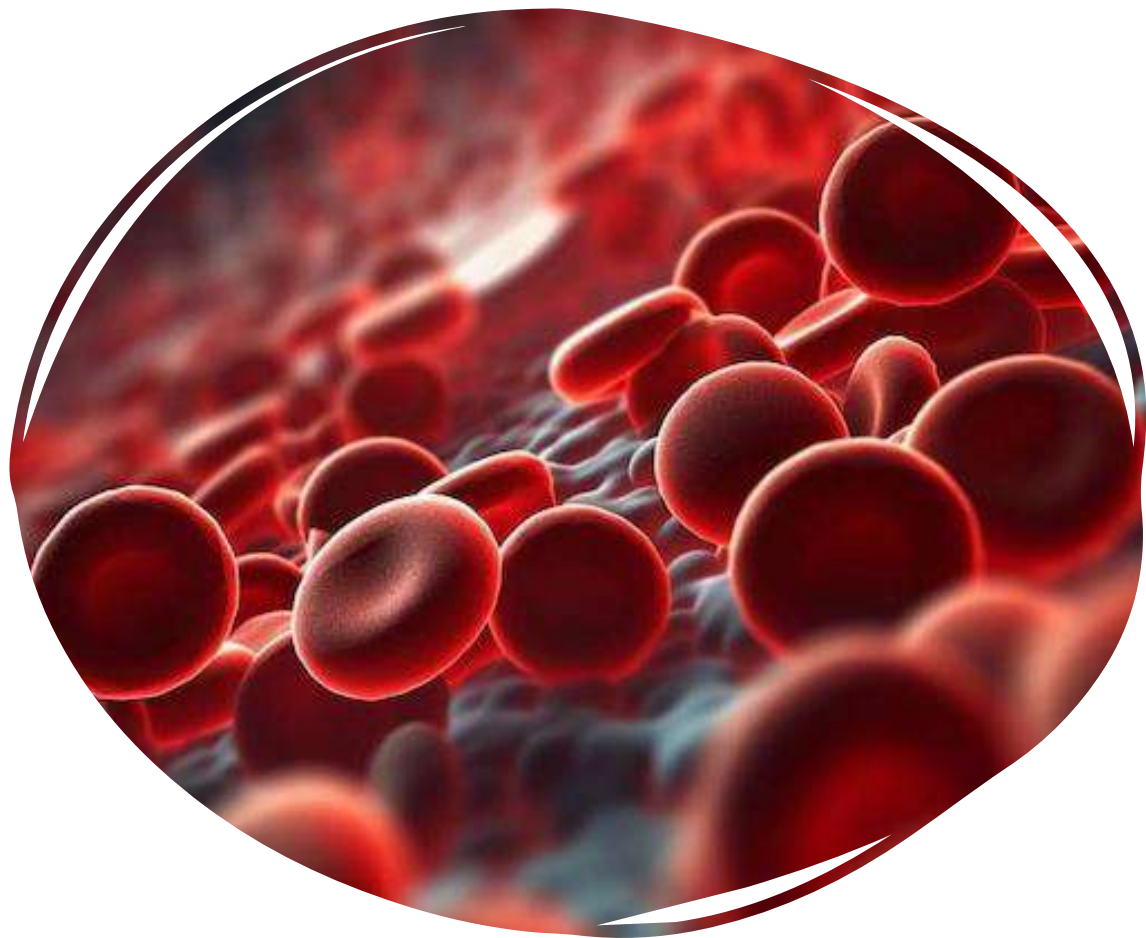

HODGKIN LENFOMA

Evre: Ann-Arborr evrelemesi kullanılır → PET

NON- HODGKIN LENFOMA

Prognoz: Prognozun ve tedavinin esas belirleyicisi grade'dir

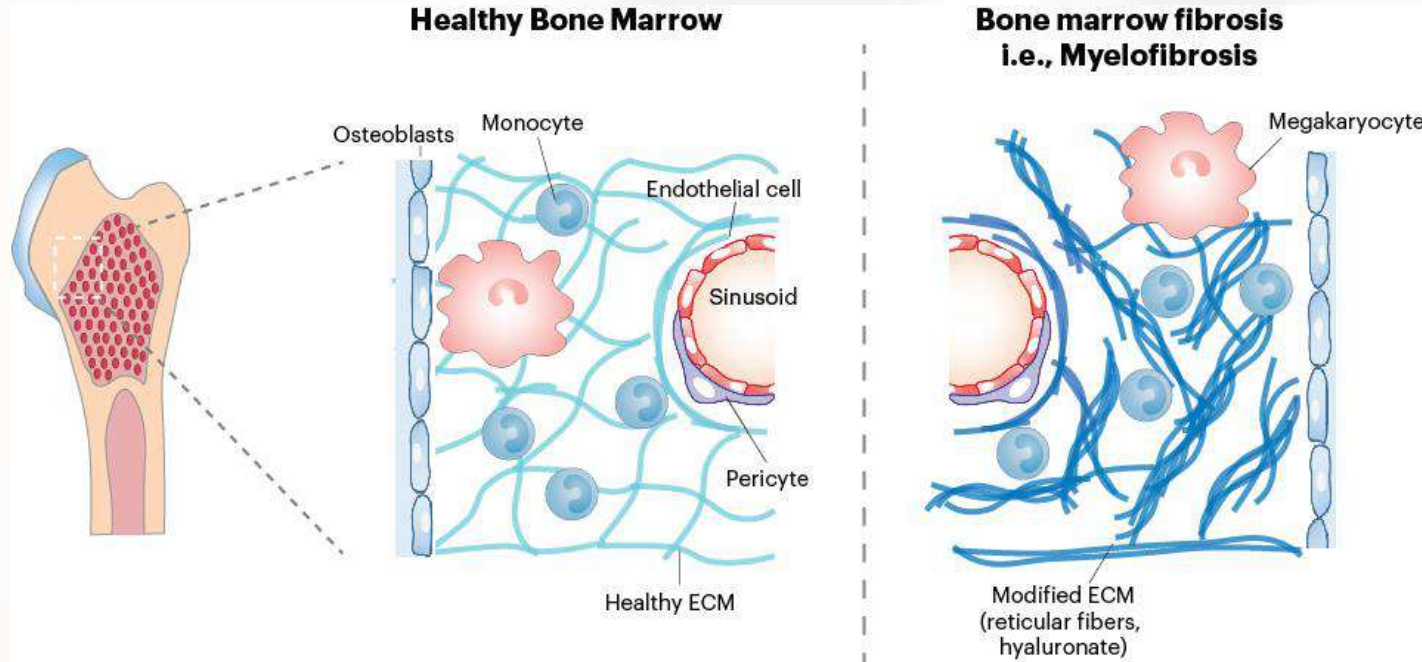
En sık IPS skoru kullanılır

- ◆ > 60 yaş
- ◆ Serum LDH yüksekliği (> 2 kat)
- ◆ ECOG $\geq$ 2 olması veya Karnofsky $\leq$ %70 olması
- ◆ Ann - Arbor evre 3 ve 4
- ◆ Birden fazla ektranodal tutulum

PRİMER MİYELOFİBROZİS

Klinik: Kronik miyeloproliferasyon + Atipik megakaryositik hiperplazi + Kemik iliği fibrozisi
 TGF-beta ve Trombopoetin → Kemik iliği fibrozisi → Ekstramedüller hematopoez → HSM

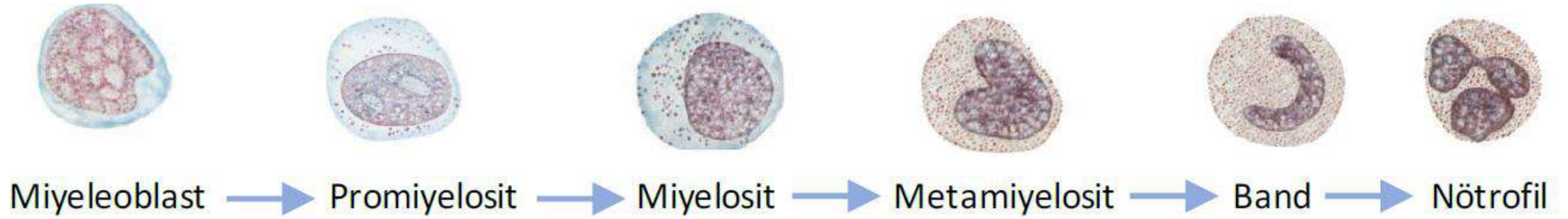
Splenomegali en önemli fizik muayene bulgusudur

Periferik LAP beklenmez

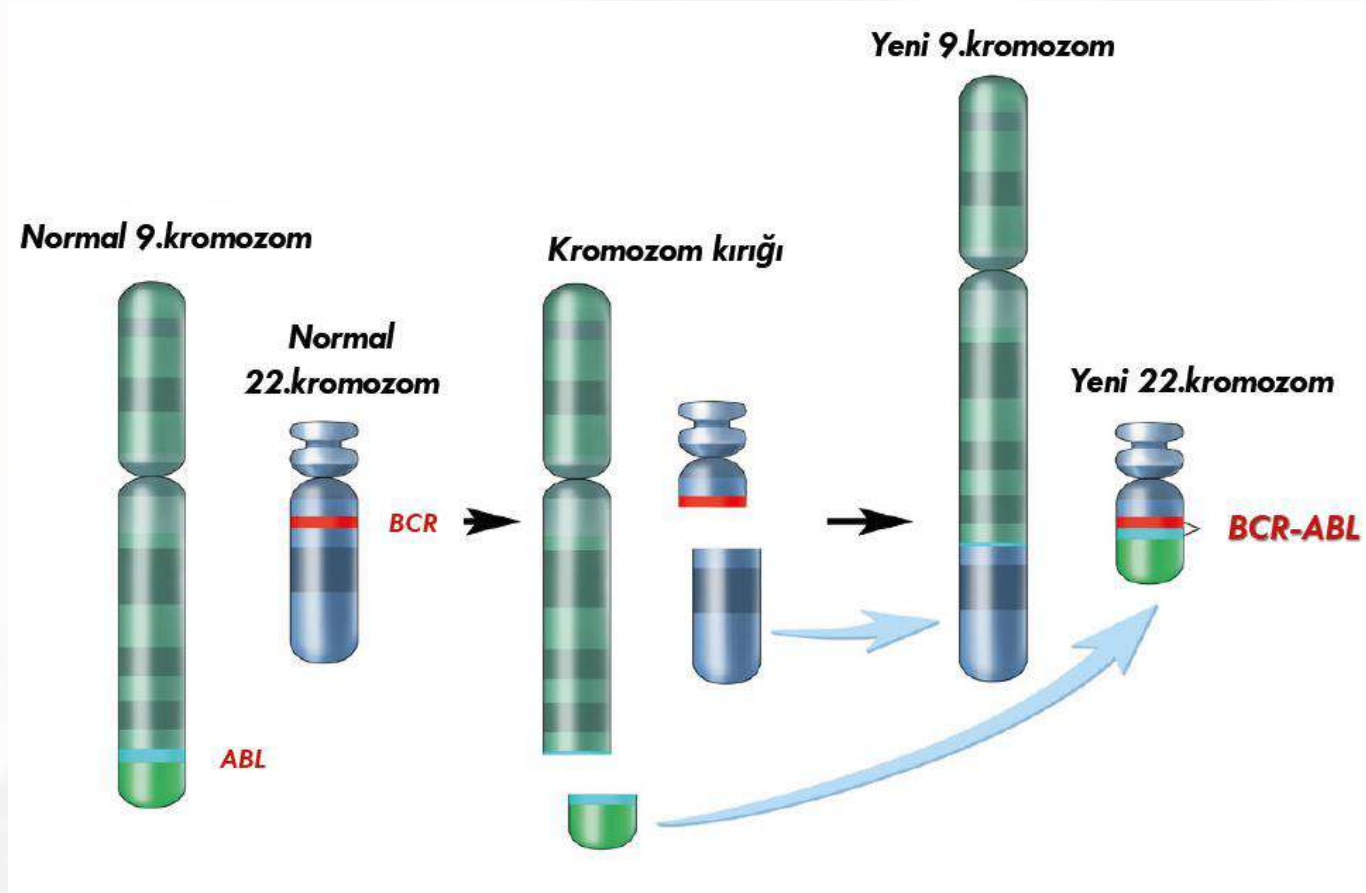

KRONİK MİYELOİD LÖSEMİ

Klinik: Miyeloid kökenli hücrelerin kontrolsüz çoğalmasıyla karakterize hastalıktır
Olgunlaşma ve farklılaşma kusuru yok → Blast izlenmez

Temelde proliferasyon kusuru vardır → Matür-immatür granülositlerin klonal çoğalması
t (9;22) → Bcl-abl füzyon geni → Bu gen P190, P210 ve P230 proteinlerini sentezler →
Tirozin kinaz aktivitesi ↑

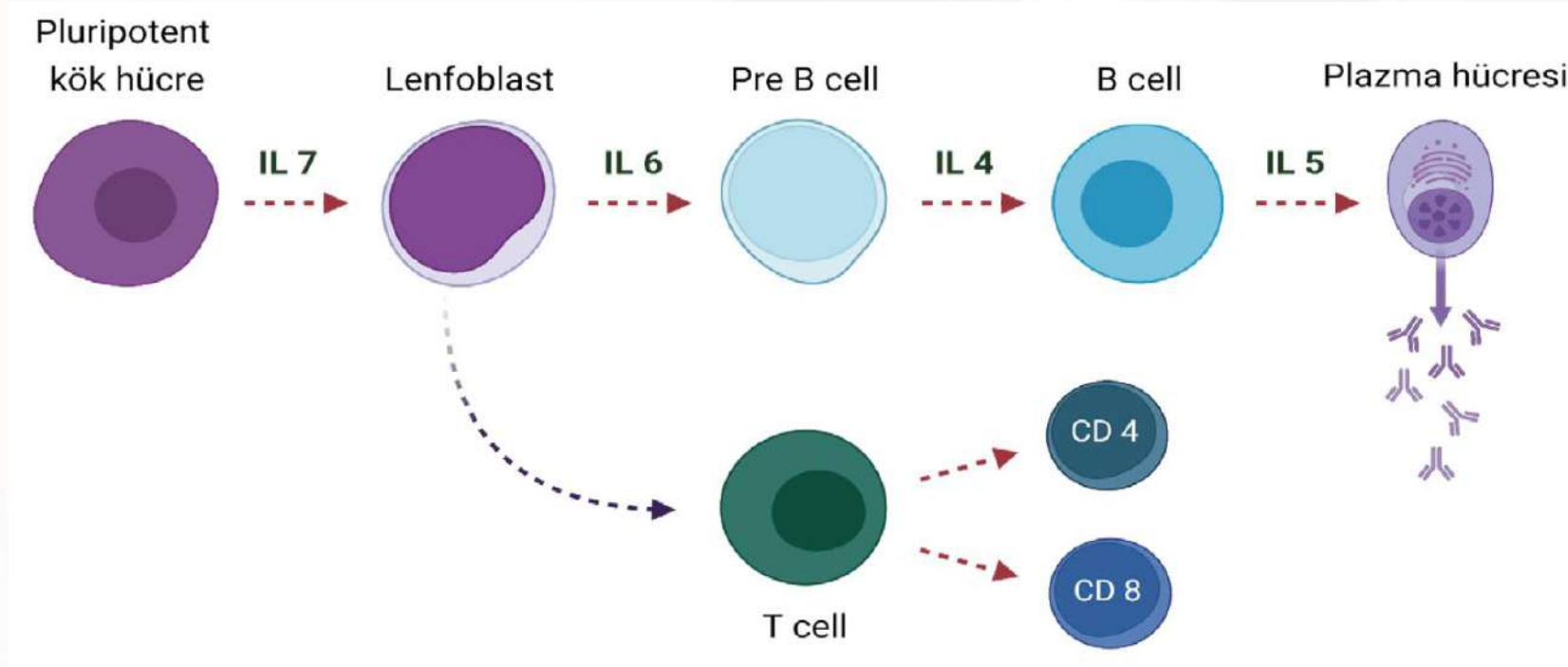

MULTİPLE MİYELOM

Klinik:

K.İ'nde plazma hücre artışı ve buna bağlı artmış monoklonal antikor varlığı ile karakterize

Lenfomadan sonra en sık hematolojik malignitedir

HLA-cw2 alel varlığında myelom riski ↑

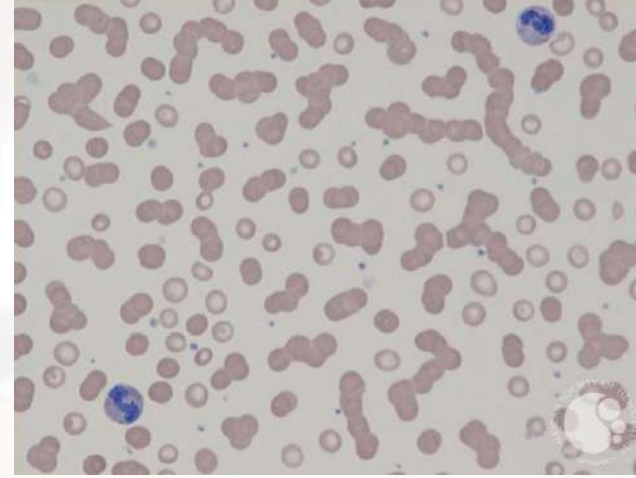
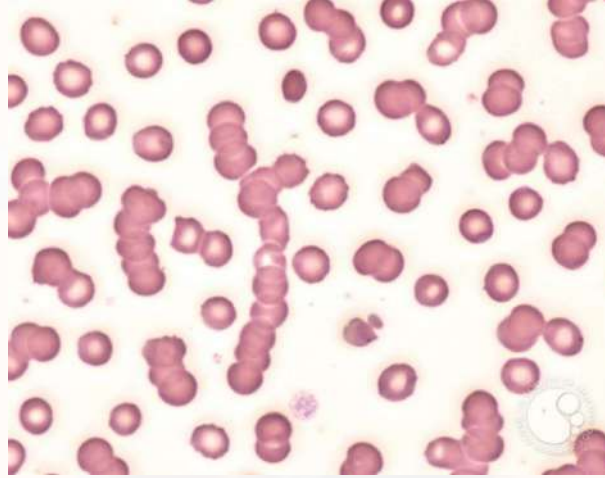
IL-6 ve TNF ↑ → Plazma hücre ↑

IL-6 ↑ → Hücre proliferasyonu ↑, Apoptoz inhibe olur

IL- 1 ve RANK-L ↑ → Osteoklast aktivasyonu ve litik lezyon oluşumu

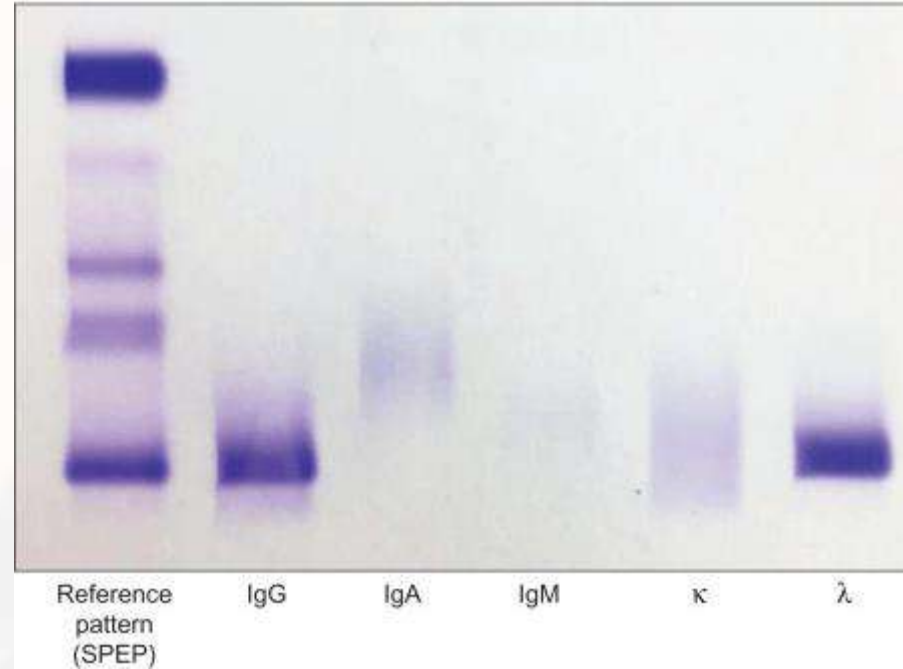
- ◆ **Kemik ağrısı (en sık semptom)**
- ◆ **Patolojik fraktürler**
- ◆ **Osteoporoz**
- ◆ **Hiperkalsemi**

Tanı: Elektronegativite kaybı → Periferik yaymada rulo formasyonu
Zeta potansiyeli ↓ → Sedimentasyon > 100 mm/saat

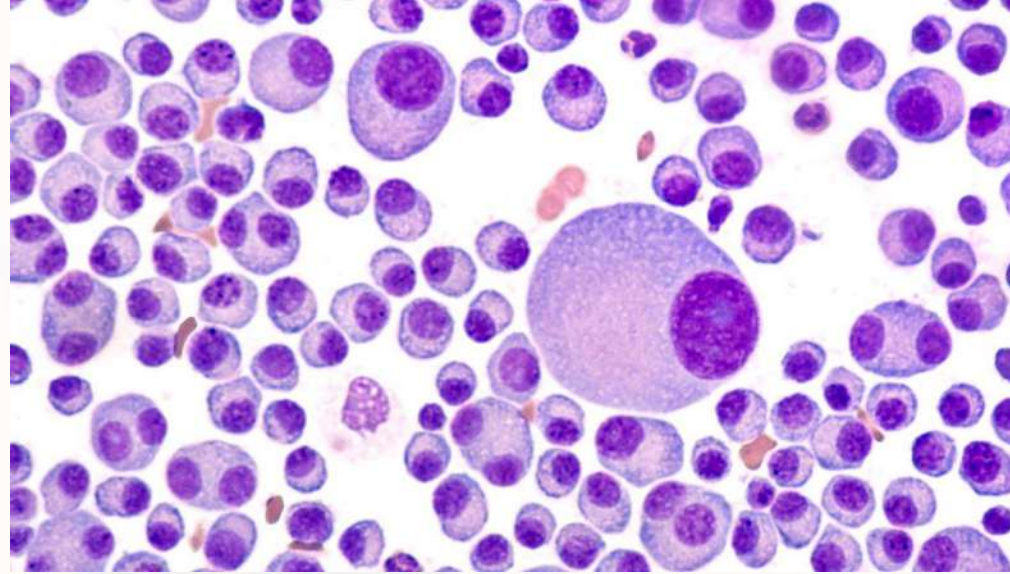

Serum kalsiyum ↑

Serum globulin ↑ → En sık Ig G artışı olur

Kesin tanı koyduran yöntem kemik iliğinde $> \%10$ plazma hücre gösterilmesiyle konur

- ◆ **CD 38, CD 138, CD 79a (+)**
- ◆ **CD 56 plazma hücresinde (+) → Son dönem myelomda CD 56 negatifleşir**
- ◆ **CD 20 (-) → Tedaviye Rituksimab'ın yeri yok**

Myelom tanımlayıcı kriterler:**CRAB**

- C:** Kalsiyum artışı
- R:** Renal yetmezlik
- A:** Anemi
- B:** Kemikte litik lezyon / Osteoporoz / Kırık

SLiM

- S:** Kemik iliği klonal plazma hücre oranı $> \%60$
- Li:** Serum serbest hafif zincir oranı > 100
- M:** MR'da birden fazla 5 mm veya daha büyük lezyon

Smoldering Myelom:

Asemptomatik (sessiz) myelom olarak bilinir

Serum M proteini > 3 gr/dL ve idrar M proteini > 500 mg/gün

Kemik iliği plazma hücresi > %10

Kemik iliği klonal plazma hücre oranı > %10-60

Myelom tanımlayıcı kriterler (CRAB, SLiM) bulunmaz, amiloid beklenmez

Yıllar içinde myelom gelişme riski ↑ → Lenalidomid bu gidişi geciktirir

Benign Monoklonal Gamopati:

En sık görülen monoklonal gamopatidir

Kemik iliği ve dokuda $< \%10$ plazma hücresi olmasıdır

Serum ve idrarda M proteini $< 3 \text{ g/dL}$ $\rightarrow$ Myelom tanımlayıcı kriterler (*CRAB*, *SLiM*) bulunmaz

Böbrek fonksiyon testleri normal, litik lezyon izlenmez

HEMOSTAZ

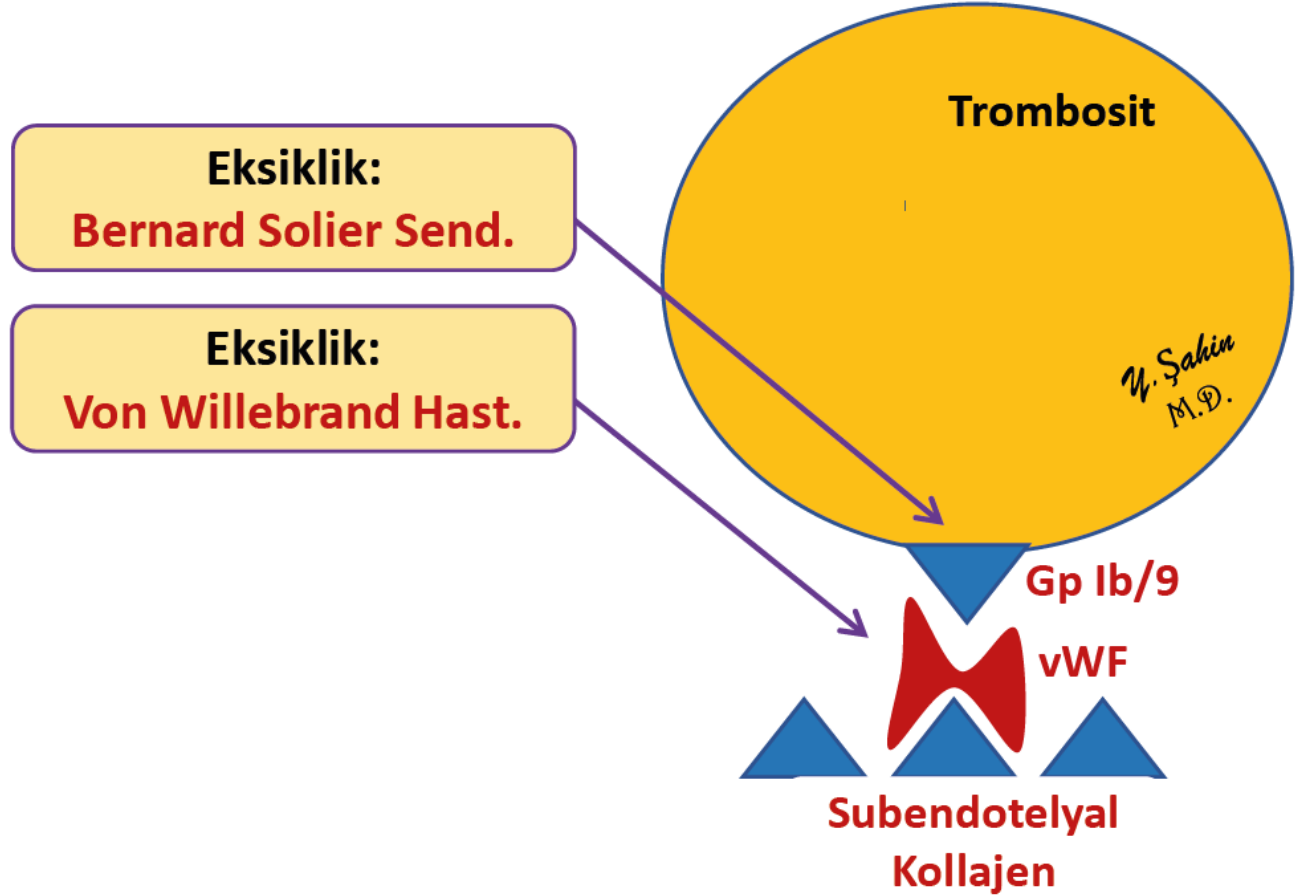
Adezyon, sekresyon ve agregasyon aşaması vardır

Adezyon → Amaç trombositin hasarlı endotele oturmasıdır

Kollajen + Gp 1a/2a

vWF + Kollajen

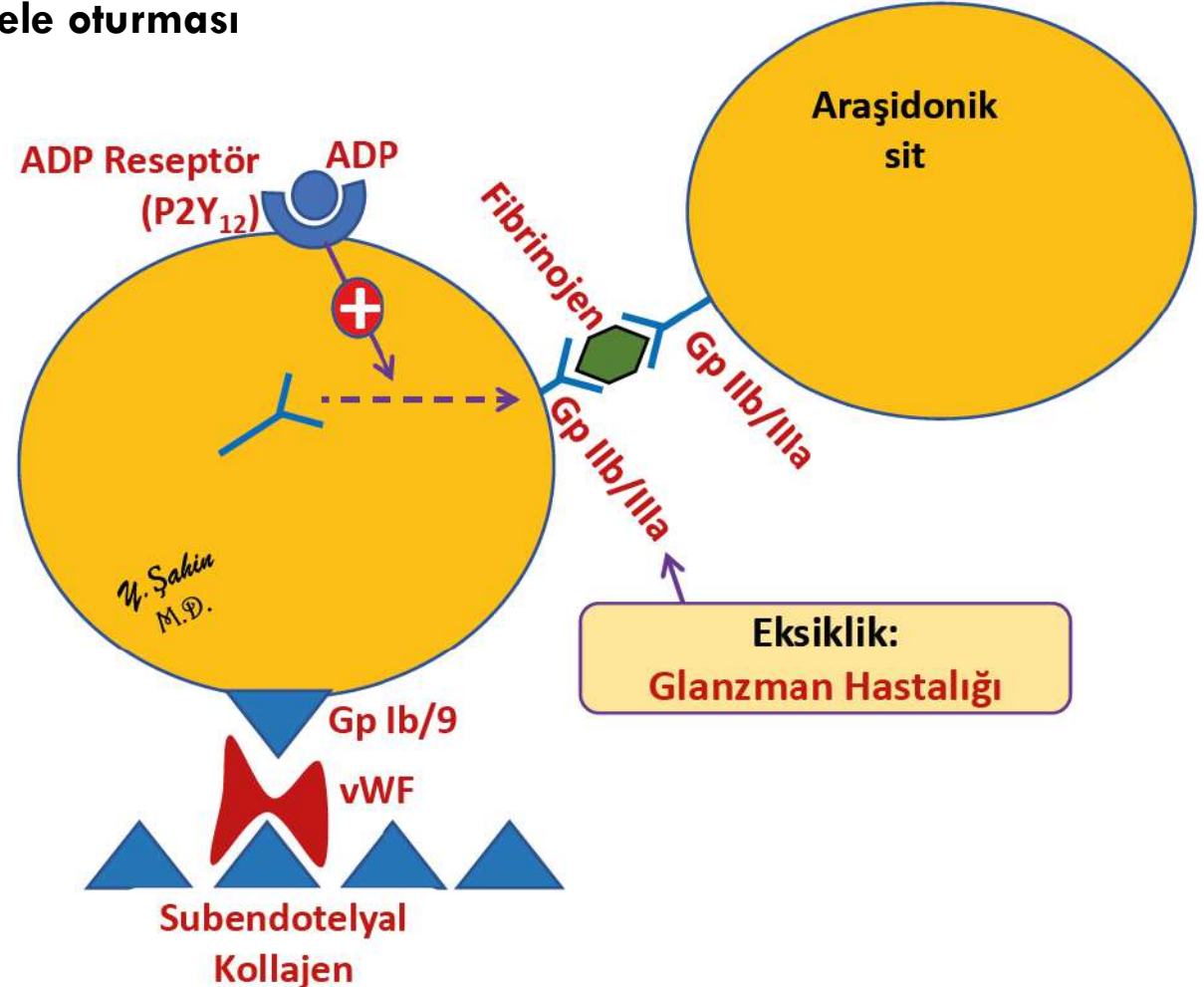
vWF + Gp 1b/9

Agregasyon → Fibrinojen + Gp 2b/3a

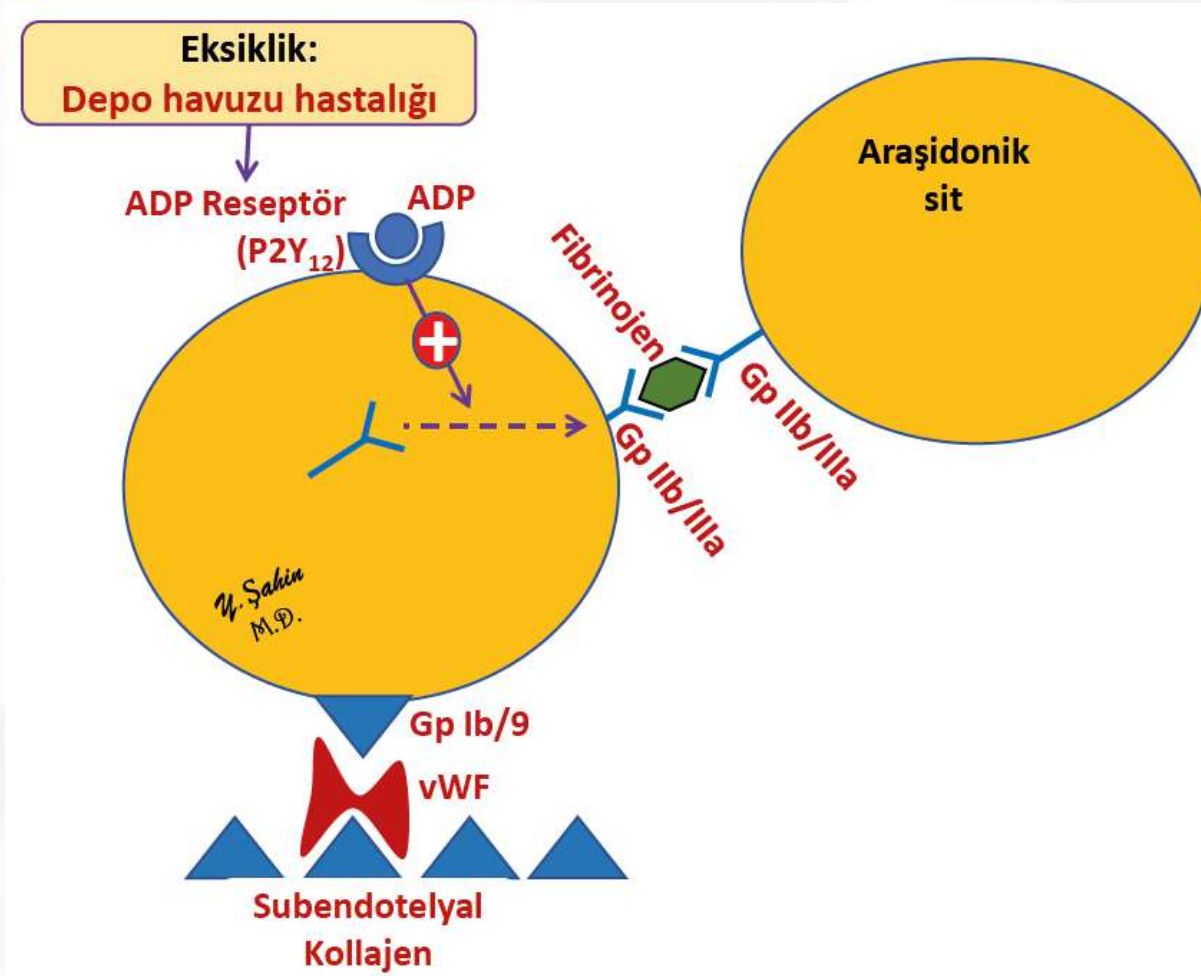
Trombosit kümeleşmesini sağlar

Amaç kümeleşen trombositlerin hasarlı endotele oturması

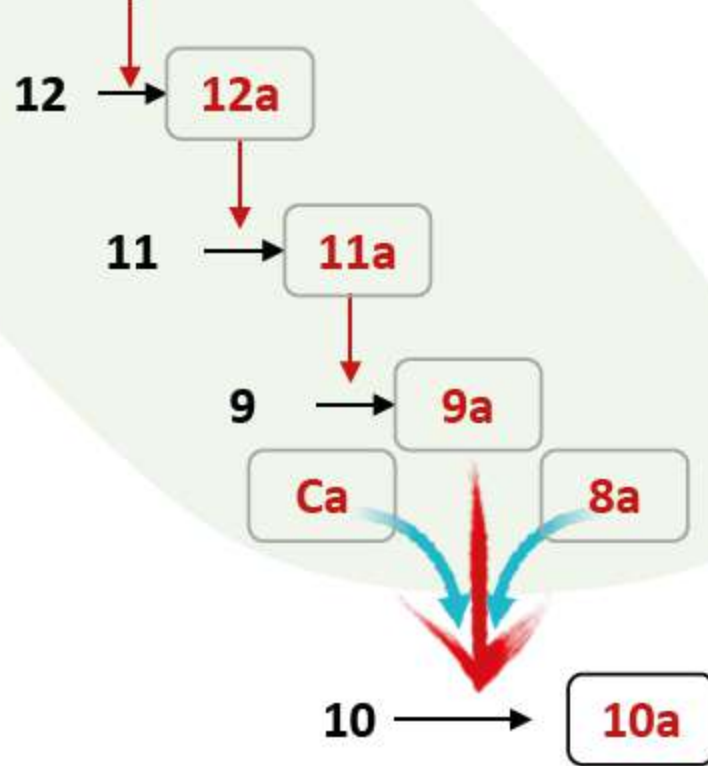
Sekresyon → TX A₂, ADP, serotonin salgısı ↑

ADP trombositlerin agregasyonu için gereklidir

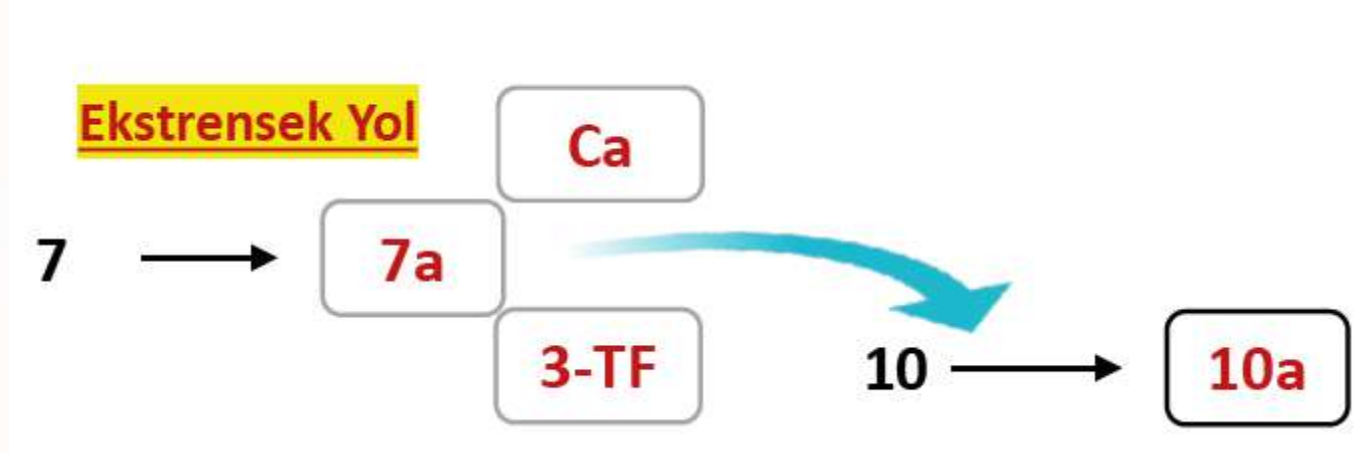
İntrensek Yol

Kollajen, Aktive Platelet

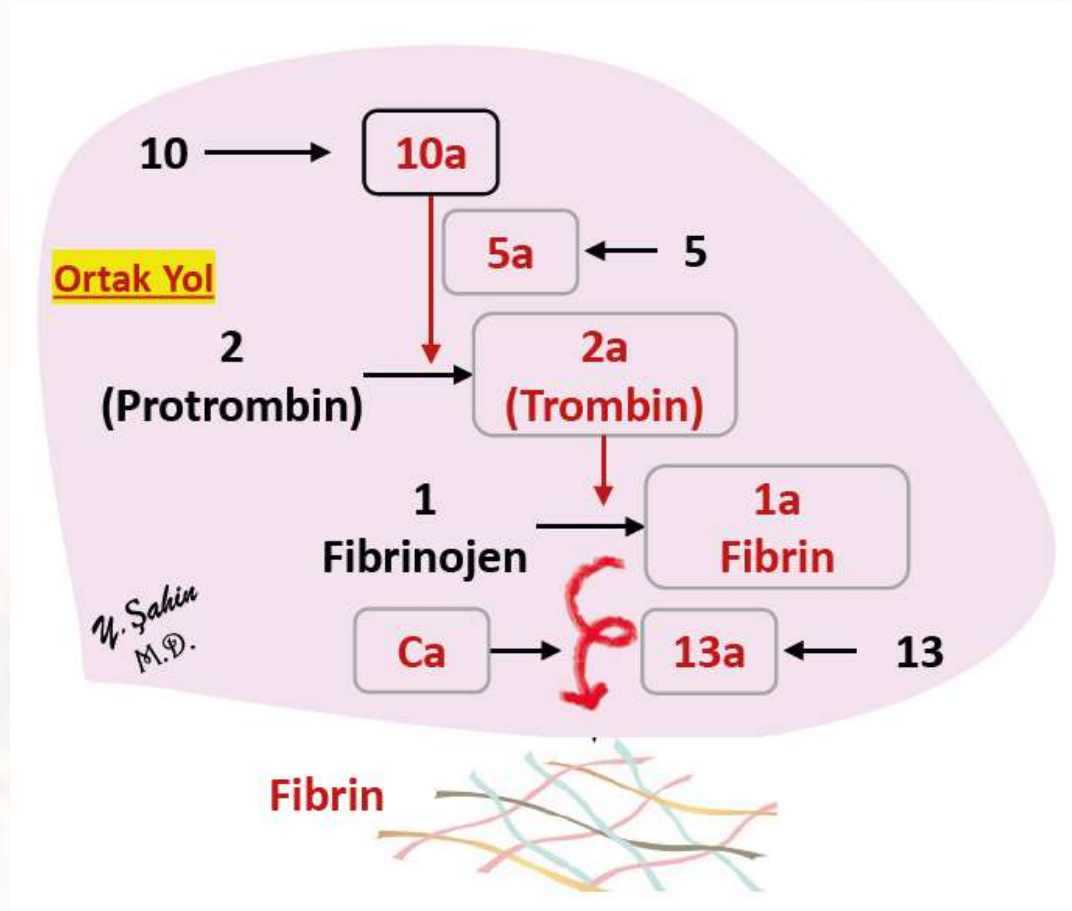
Sadece aPTT uzun (Normali 25-40 sn)

- ◆ F 8,9,11,12 eksikliği
- ◆ Heparin kullanımı
- ◆ AFA sendromu (tromboz riski ↑)
- ◆ F 8 inhibitörü
- ◆ Lupus antikoagülanı

Sadece PTZ uzun (Normali 12-15 sn)

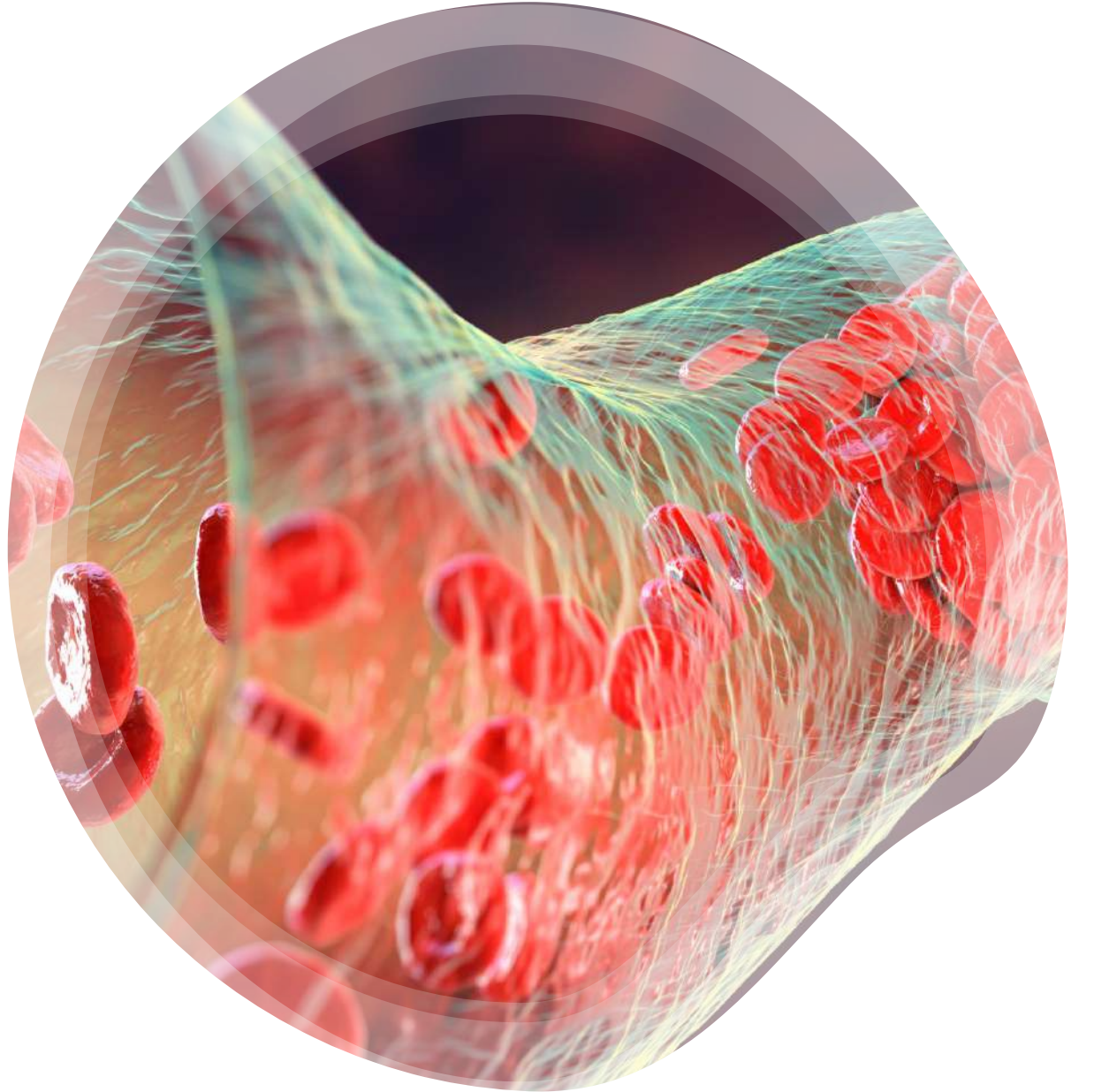
- ◆ F7 eksikliği
- ◆ K vitamin eksikliği
- ◆ Karaciğer hastalıkları
- ◆ Oral antikoagölan kullanımı

Hem PTZ hem aPTT uzun (Normali 12-15 sn)

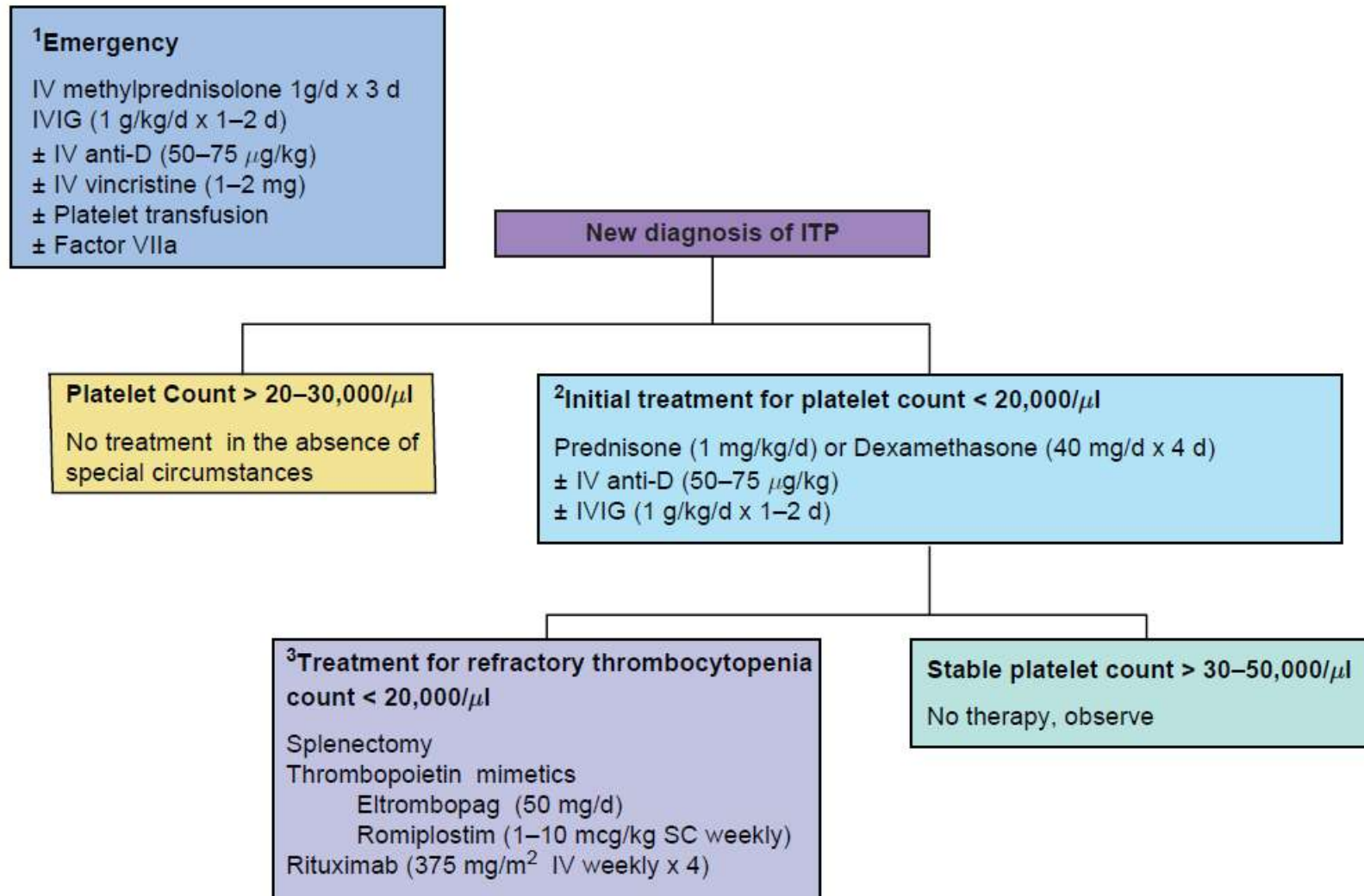
- ◆ F 10, 5, 2,1 eksikliği
- ◆ DİK sendromu (tromboz riski ↑)
- ◆ K vitamini ve karaciğer hastalıkları

İMMÜN TROMBOSİTOPENİK PURPURA

Klinik: Otoimmün mekanizmalarla trombosit yıkımında artış ve yapımında bozukluk
Gp 2b/3a reseptörlerine karşı antikor gelişimi ile karakterizedir

Tedavi: En temel tedavi kortikosteroidlerdir → İlk tercih

A microscopic view of numerous red blood cells (erythrocytes) in a fluid medium. The cells are biconcave discs, appearing as bright red, slightly irregular shapes against a blurred background of blue and orange. A large, white, semi-transparent circle is overlaid on the left side of the image, containing the title text.

DİSSEMİNE İNTRAVASKÜLER KOAGÜLASYON

- Klinik:** Yaygın damar içi pıhtılaşma sendromu olarak bilinir
- Temel patoloji anti-koagölün ve koagölün sistemin aynı anda devreye girmesidir
- ◆ Tromboz + Kanama + İnvasküler hemoliz (*Ön planda kanama gözlenir*)

- ◆ Aşırı koagülasyon sistem aktivasyonu → Mikrotrombüs oluşumu
- ◆ Fibrin oluşumu
  - ▶▶ Koagülasyon faktörleri tükenir → Kanama riski ↑
  - ▶▶ Tromboembolik olaylar ve iskemi ↑
- ◆ Fibrin ağlarından geçen eritrositler yıkılır → İntravasküler hemoliz
- ◆ Fibrin yıkımı ↑ → Uç organ hasarı

Koagülasyon faktörleri tükenir → aPTT, INR, PTZ ↑

Trombositopeni → Kanama zamanı ↑

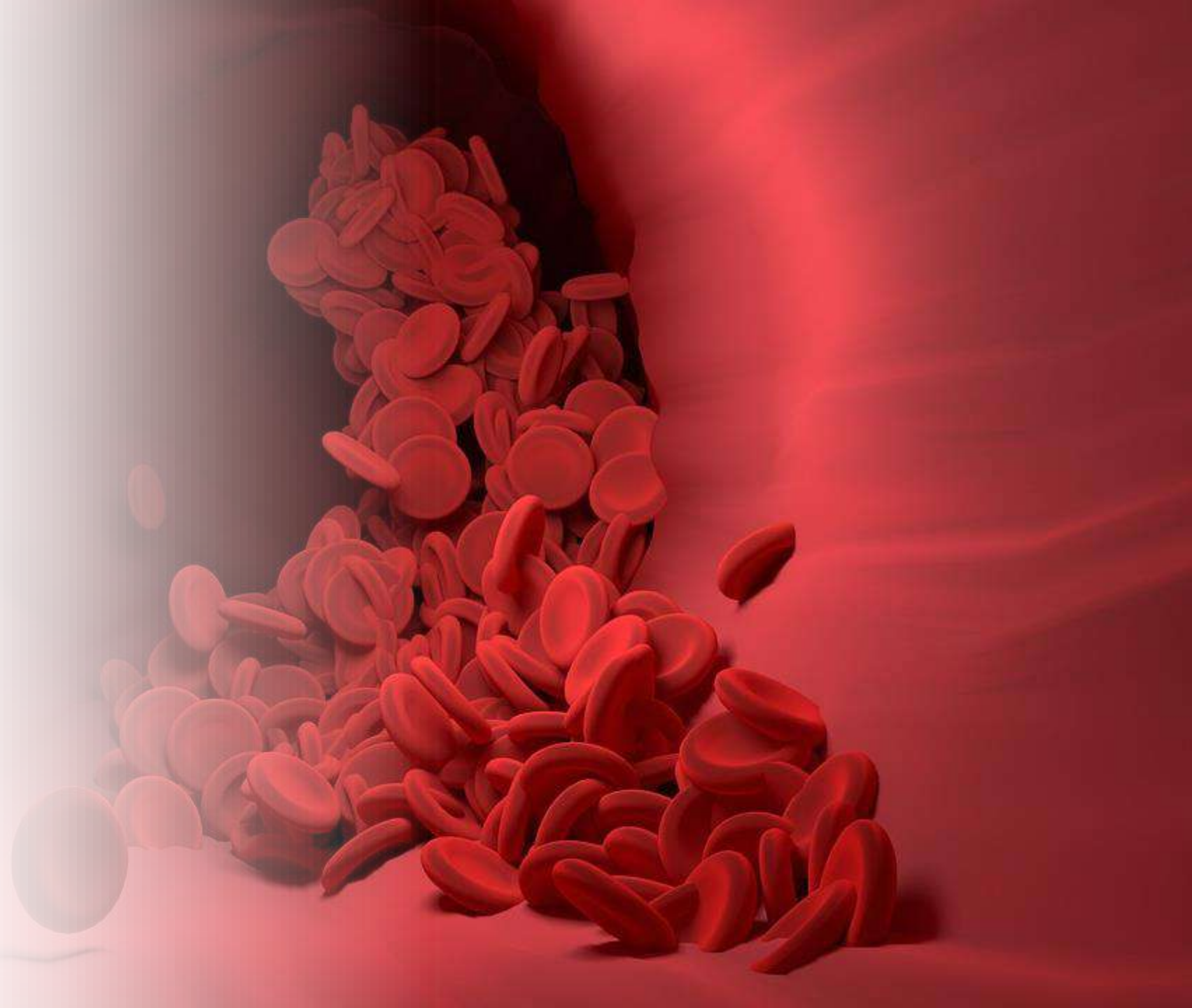
Fibrinojen ↓

Öglobulin veya tam kan pıhtı erime testi süresi ↑

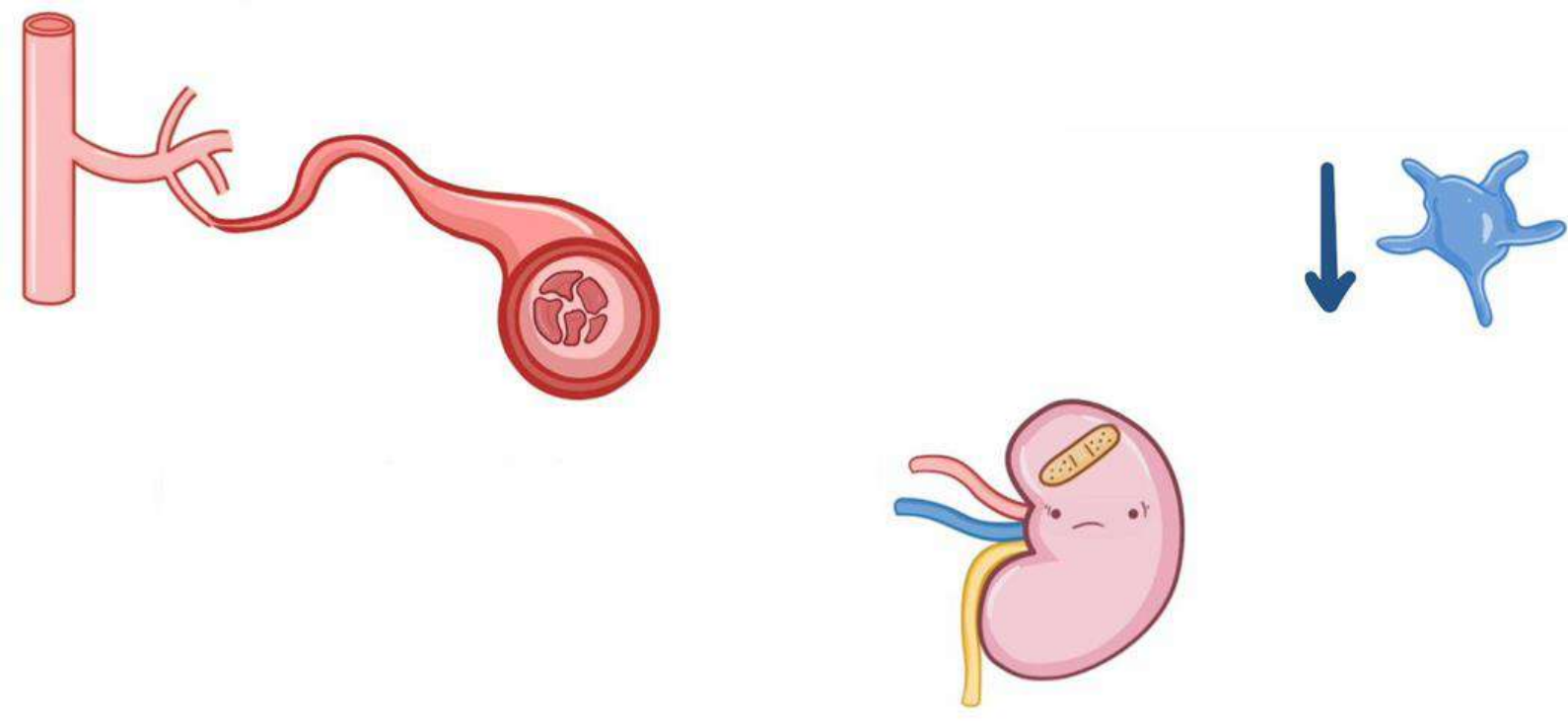
Antitrombin-III, Protein S ve C düzeyi ↓

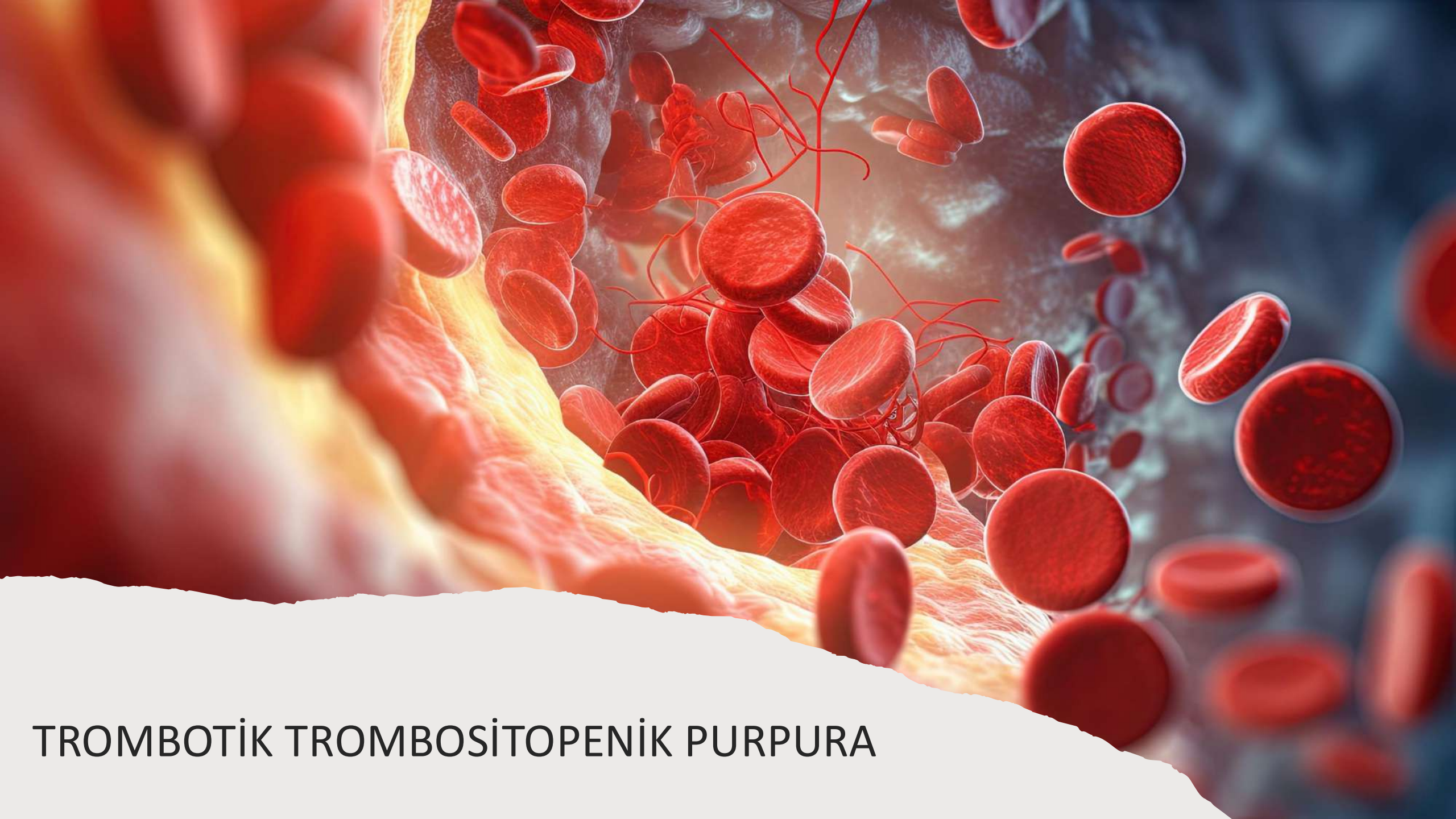
Fibrin yıkım ürünleri ↑, D-dimer ↑

HEMOLİTİK ÜREMİK SENDROM

Mikroanjiopatik hemolitik anemi + Böbrek yetmezliği + Trombositopeni

TROMBOTİK TROMBOSİTOPENİK PURPURA

ADAMTS 13 eksikliğine bağlı gelişir

MAHA + Böbrek yetmezliği + Trombositopeni + Ateş + Nörolojik bulgular